

Zapisnik XI. rednega zbora JSZ 3.—5. julija v Chicagu

Pojasnila k zapisniku

Besede "sodrug", "sodružice", "ce-
neni zborovalci", opombe o ploskanju
in odobravanju ter mnoge druge so iz
zapisnika izpuščene, da smo s tem pri-
hranili prostor.

Poročila in referati so priobčena v
celoti. Nekateri referati so bili objav-
ljeni v prejšnjih številkah Proletarca,
kar je v zapisniku pojasnjeno. Raz-
prave so objavljene v izčrpnosti, ker bi
drugače ena priloga 8. strani ne zado-
stovala.

Ta zapisnik je poslan tudi društvu
Prosvetne matice, da se člani pouče
o delu delegatov Prosvetne matice in
njihovih sklepih na XI. rednem zboru
JSZ.

Prva seja 3. julija dopoldne

Zborovanje otvoril glavni tajnik Charles Pogorelec
ob 10.15 s kratkim pozdravnim nagovorom in
pozivom navzočim na smotreno in stvarno zborova-
nje. Časi so resni za vse delavstvo in človeško
družbo sploh, zato naj bodo tudi naša razmotri-
vanja resna.

V poverilni odbor sprejmejo Minka Aleš, An-
ton Zornik in Anton Jankovič.

Pozdravni in uvodni govor

Tajnik kluba št. 1 JSZ John Rak pozdravi zbor-
nico in izrazi željo za uspešno delo.

Ker je Peter Kokotovich, ki je bil prvotno do-
ložen za otvoritvenega govornika, odsoten, ga na-
domesti Frank Zaitz, ki poudarja, da je za nas
najvažnejše vprašanje Jugoslovanska socialistična
zveza. Zadnjih šest ali sedem let je brezposelnost
udarila ljudi in naše gibanje. Mnogi so izgubili
svoje prihranke, vrhu tega pa tudi delo in za-
sluhek. Reakcija je na pohodu in treba je dobre-
ga protiteža, da se delavske mase otmejo iz rok
temi. JSZ je danes tako potrebna našemu de-
lavcu, kakor je bila ob svoji ustanovitvi. Pred
nami so isti problemi in isti pogoji za njen obstoj.
Ako hočemo, lahko z združenimi naprednimi mo-
mi napravimo, da bo naša zveza postala močnejša,
rešilja pa šibkejša. — Prosvetna matica je od
svojega postanka do danes izvršila ogromno delo.
Toda matica se mora na vsak način izboljšati,
tako da bo lahko obhaja ves naš napredni element,
kar bo le v korist vsem, ki se bodo zbirali in delali
pod njenim okriljem. — Soc. stranka mora po-
stati močnejša, tako da bo tudi zveza močnejša.
Mi želimo in hočemo nadaljevati prijateljske od-
nošaje med zvezo in soc. stranko. Nove sile v
naše gibanje moramo pridobiti izmed mladinskih
vrst, nove voditelje moramo dobiti in vzgojiti med
mladino. — Podporne organizacije lahko nudijo
istotno pomoč našemu delu. Društva, ki so pri
Prosvetni matici, so deležna matičnih privilegijev,
le v večji meri bi pa lahko bila, če se bi v večjem
mestu odzvala skupnemu delu za delavsko kultu-
ro. Prosvetni matici so v pomoč podporni dru-
štva raznih organizacij, zlasti pa društva SNPJ.
Upa, da se bodo odnošaji v tem oziru pospešili. —
Unije so važen problem za delavsko gibanje. Se-
daj je še vedno le majhen odstotek delavcev v
unijah v Združenih državah, dasi je jasno, da je
baš organizacija glavna opora delavcev. Dolžnost
delnega sodruha in družice je, da pomaga v
unijem delu, da bodo unije štele 30 milijonov
članov in več. Rudarji, člani naše zveze, so lahko
ponosni, da se njihova organizacija United Mine
Workers of America zavzema za industrialne uni-
je. Sedaj so se delavci lotili trdega dela, da se
organizirajo jelekarni delavci v svoji lastni uniji.
— Propaganda med ženstvom. Še vselej in po-
vsem v našem gibanju so se ženske izkazale vred-
ne svojega dela. Svojo sposobnost so vsakokrat
pokazale, tako tudi voljo za delo. Bile so nam v
veliko pomoč. Mi pa jim moramo dati še večjo
priliko, kajti vselej so se v našem pokretu izka-
zale agilne. Upa, da bomo šli na delo in zgradili
gibanje, ki bo v ponos nam in vsem drugim.

Sporod in dnevi red XI. redne-
ga zbora JSZ in Prosvetne
Matice

Tajnik predlaga sledeči provizorični sporod in
dnevi red XI. rednega zbora JSZ, katerega je
izdelala eksekutiva JSZ:

I. KONSTITUIRANJE ZBORA

1. Zbor otvori gl. tajnik Chas. Pogorelec. Ozna-
ni nominiranje kandidatov v verifikacijski
odbor. Izvoli se tri.
2. Otvoritveni govor. Frank Zaitz.
3. Tajnik predloži provizorični poslovnik, dnevni
red in sporod.
4. Poročilo poverilnega odbora o pooblaštilih
delegatov.
5. Volitev zborovnega vodstva in odsekov.

- a) Predsednika in dveh podpredsednikov (to
se izvodi za vsak dan zborovanja pose-
bej).
- b) volitve tajnika zbora (voli se ga za vse
tri dni skupaj).
- c) volitve v odbor za resolucije (5 članov).

- Eksekutiva namesti zapisničarja, ki vodi za-
pisnik skozi vse zborovanja. — Predsed-
nik seje imenuje reditelja.

II. JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA

7. Delo in stanje JSZ od prejšnjega do tega
zbora. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.

8. Poročilo sekcij:

- a) poročila tajnik slovenske sekcije Frank
Zaitz.
- b) poročila tajnik srbske sekcije Geo. Ma-
slach.

III. PROSVETNA MATICA

9. Pregled njenega dela od početka do danes
v statistični obliki. Poroča Chas. Pogorelec.

10. Druge panoge udejstvovanja Prosvetne
matice:
- a) John Rak, njeno delo med mladino.
- b) Ivan Molek, v čem je lahko pospešimo
naše prosvetno delo?
- c) Peter Bernik, problemi naših koncertov
in dramskih predstav.

IV. SOCIALISTIČNA STRANKA

11. Socialistična stranka v povojni dobi. —
Frank Zaitz.
12. JSZ v socialistični stranki in med našim
ljudstvom:
- a) Joško Oven, član eksekutive.
- b) Clarence Senior, gl. tajnik soc. stranke.
- c) Chas. Pogorelec, tajnik JSZ.
- d) Ivan Molek, vprašanje enotne fronte de-
lavskih struj.

V. NASE PUBLIKACIJE

13. Proletarec, Majski Glas in Ameriški družin-
ski koledar.
- a) Charles Pogorelec, gospodarsko stanje
Jugoslovanske delavske tiskovne družbe.
- b) Pomen Proletarca, koledarja in Majske-
ga Glasa za naše delavstvo. — Frank
Zaitz.
- c) Delo za naš tisk med mladino. — John
Rak.

VI. SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

14. O stanju Slov. del. centra poročajo tajnik
Frank Zaitz.

VII. BODOČNOST JSZ

15. Kakšne so možnosti za bodočnost JSZ?
- a) John Terčelj, zapadna Pennsylvania.
- b) Joseph Snoy, vzhodni Ohio.
- c) Anton Šular, Kansas.
- d) Filip Godina, Chicago.
- e) Anton Jankovič, Cleveland, Ohio.

VIII. MLADINSKI ODESKI JSZ

16. Udejstvovanje mladinskih odsekov v našem
gibanju:
- a) John Rak, Chicago.
- b) Louise Bratanić-Jurczyk, Milwaukee.
- c) Estok Menton, Detroit.
- d) Betty Bogatay, Cleveland.

17. Taktika za pridobitev mladine v naše od-
seke. — Oscar Godina.

IX. PODPORNE ORGANIZACIJE

18. Vloga tu rojene generacije v naših podpor-
nih društvih in delavsko gibanje. — Donald
J. Lotrich.

X. DELAVSTVO IN BRATSKA PODPORNE
ORGANIZACIJE

19. a) Kakšna naj bo taktika socialistov v pod-
pornih organizacijah? Fred A. Vider.
- b) Kaj so naloge sodrugov v podpornih dru-
štvih? — Frank Aleš.

XI. DELOVANJE JSZ MED MLADINO

20. Organizacija Rdeč. Sokolčev (Red Falcons).
Poroča Mary Jugg.

XII. UNIJE

21. Unijsko gibanje v letih krize in na pokret.
— Anton Garden.

22. Socialistična stranka in njen vpliv v unijah.
— Peter Kokotovich.

XIII. SPOŠNI PROBLEMI

23. Agitacija med ženstvom. — Angela Zaitz.

24. Naša agitacija med Hrvatini in Srbi. — Božo
Stojanovich.

XIV. RESOLUCIJE IN PRAVILA

25. Poročilo resolucijskega odbora.

26. Poročilo tajnika JSZ z nasveti za spremem-
bo v pravilih.

XV. RAZNO

27. Nominiranje mest za sedež prihodnjega
zbora.
28. Raznosterosti.
29. Zaključek zbora.

Zbornica sprejme predloženi sporod in dnevni
red, nakar tajnik predloži sledeči poslovni red.

Poslovni red

1. Od zbora izvoljeni predsednik predsedni-
čaja. Zamenjuje ga podpredsednik. Ako želi predsednik
poseči v razpravo s predlogom, se mora obrniti do
podpredsednika za besedo, ki jo dobi po vrsti pri-
javljenih govornikov.

Predsednik in podpredsednika se volita dnevno.

Kdor ne govori k dnevnemu redu, ga mora pred-
sednik poklicati k redu, v skrajnem slučaju pa mu
vzeti besedo. Ako prizadeži ni zadovoljen z odlo-
kom predsednika, se sme obrniti na zbor za odlo-
čitev.

2. Za besedo se je prijaviti s dviganjem roke.
Govorniki dolo besedo po vrsti kakor se prijavijo.

3. Predlogi so lahko ustni ali pisni.

4. Pred glasovanjem o predlogu imajo pravico
do besede vsi govorniki, prijavljeni do sprejema
predloga za zaključek debate.

5. Pri enakosti glasov se prične razprava zno-
va in nato se glasuje, dokler se ne pride do veljav-
nega sklepa.

6. Za sprejem predloga zadostuje navadna ve-
čina glasov.

7. Glasovanje o predlogu je javno s dviganjem
roke, razen v slučajih, kjer zahteva pomensko gla-
sovanje najmanj ena četrtina članov zbora.

8. Volitve odborov se vrše tajno.

9. Čas zborovanja določa zbor.

10. Delegatje društev, klubov in drugih organi-
zacij, ki so vključene v Prosvetni matici JSZ imajo
na zboru vse delegatske pravice v razpravah in
sklepanju glede prosvetnega dela, organizacij, us-
tavnih in zadev splošnega značaja v našem gibanju.
V notranjih zadevah, ki se tičejo zgolj političnega
dela stranke in organizacijskih problemov klubov
JSZ, pa odločujejo samo delegati klubov JSZ in
člani odborov JSZ.

DNEVNI RED ZA SEJE

1. Otvoritev seje.

2. Volitev predsednika in podpredsednika.

3. Čitanje zapisnika prejšnje seje.

4. Čitanje dopisov in brzojavov.

5. Najne zadeve.

6. Posebna poročila.

7. Nadaljevanje sporeda.

8. Zaključek seje.

Radelj predlaga, naj se 10. točka spremeni v to-
liko, da bodo vsi delegati imeli pravico govora.
Zaitz pojasnjuje, da je to že v točki vključeno, ne-
člani pa ne morejo določati o zvezinih zadevah,
ker bi to bilo proti pravilom JSZ in soc. stranke.
Zvezine stvari spadajo le članom zveze. K tej
stvari govorijo Matko, Vidmar, Bratkovich, Justin
Zaje in Zlemberger, ki predlaga, naj točka ostane
kot je. Zorko protipredlaga, da imajo delegati
pravico priziva in Vidmar stavi posredovalni pred-
log, da imajo le člani soc. stranke oziroma zveze
to pravico. Za Vidmarjev posredovalni predlog je
glasovalo 5 delegatov, za Zorkotov protipredlog 4
in za Zlembergerjev pa velika večina. Poslovni
red se sprejme v celoti.

Poročilo poverilnega odbora:

Anton Zornik poroča za poverilni odbor. Od
Prosvetne matice manjka osem delegatov in od
klubov šest.

CLANI XI. REDNEGA ZBORA JSZ IN P. M. SO:

KLUBI JSZ

1. Chicago, Ill. — Kristina Turpin in Justin Zaje.
3. Oglesby, Ill. — Anton Udovich.
4. La Salle, Ill. — Peter Banich.
5. Conemaugh, Pa. — John Langerholc.
9. Power Point, O. — Matt. Tušek.
10. Forest City, Pa. — Joseph Drasler.
11. Bridgeport, O. — Frank Matko.
13. Sygan, Pa. — Frank Pastovrh.
19. Burgettstown, Pa. — Ch. Pogorelec, zastopnik.
16. Chicago, Ill. — Frank Benchina.
20. Chicago, Ill. — Michael Chavich.
21. Arma, Kans. — Joe Bratkovich.
24. Salem, Ohio. — Frances Mihevc.
27. Cleveland, O. — Louis Zorko.
31. Imperial, Pa. — Frank Augustin.
37. Milwaukee, Wis. — Leonard Alpner.
45. Waukegan, Ill. — Frances Zakovšek.
47. Springfield, Ill. — Joseph Ovca.
49. Collinwood, O. — Theresa Gorjanc.
69. Hermine, Pa. — Anton Zornik.
95. Piney Fork, O. — Nace Zlemberger.
114. Detroit, Mich. — John Zornik.
115. Detroit, Mich. — Louis Korosec Jr.
118. Cannonsburg, Pa. — Marko Tekavc.
175. Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
180. West Allis, Wis. — Frank Matkovich.
211. West Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant.
222. Girard, O. — Anton Nagode.
224. Chicago, Ill. — Peter Vrhovnik.
235. Sheboygan, Wis. — John Spendal.

ANGLEŠKI ODESKI KLUBOV JSZ

1. Chicago, Ill. — Jean Rak.
27. Cleveland, Ohio. — Betty Bogatay.
37. Milwaukee, Wis. — Anton Kamnikar.
114. Detroit, Mich. — Estok Menton.
180. West Allis, Wis. — Rose Musich.

KONFERENCA JSZ IN PROSVETNE MATICE

1. Zapadna Penna. — Michael Jerala.
2. Ohio. — Anton Jankovič.
4. Illinois in Wisconsin. — Joseph Radelj.
5. Vzhodni Ohio in zap. W. Va. — Joseph Skoff.

DRUŠTVA PROSVETNE MATICE

1. SNPJ, Chicago, Ill. — John Jurečič.
6. SNPJ, Sygan, Pa. — Frank Pastovrh.
8. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Gorenc.
16. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joe Vidmar.
87. SNPJ, Hermine, Pa. — Anton Zornik.
88. SNPJ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
92. SNPJ, Franklin, Kans. — Martin Stefančič.
102. SNPJ, Chicago, Ill. — Minka Aleš.
106. SNPJ, Imperial, Pa. — Frank Augustin.
119. SNPJ, Waukegan, Ill. — Antonia Bezek.
121. SNPJ, Detroit, Mich. — Peter Benedict.
122. SNPJ, West Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant.
138. SNPJ, Strabane, Pa. — Marko Tekavc.
147. SNPJ, Cleveland, O. — Betty Bogatay.
192. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
206. SNPJ, Gross, Kans. — John Kunstelj.
234. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
434. SNPJ, Arma, Kans. — Martin Krušič.
535. SNPJ, Akron, Ohio. — Chas. Pogorelec, zast.
559. SNPJ, Chicago, Ill. — John Rak.
564. SNPJ, Detroit, Mich. — Mary Klarich.
568. SNPJ, Waukegan, Ill. — Anthony Pierce.
747. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
29. JSKJ, Imperial, Pa. — Frank Augustin.
10. SSPZ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
48. SSPZ, Arma, Kans. — Frank Sotovešek.
181. SSPZ, Power Point, O. — Charles Bogatay.
19. JPZS, Milwaukee, Wis. — Leonard Alpner.
- Sam. podp. društvo, Moon Run, Pa. — Jennie
Jerala.

FEDERACIJE SNPJ, VCLANJENE V PRO-
SVETNI MATICI

Zap. Pennsylvania. — Bartol Yerant, W. Aliquippa.

Severna Minnesota. — John Kobi, Duluth.

Vzhodni Ohio in West Virginia. — Joseph Snoy,
Bridgeport.

Westmoreland. — Anton Zornik, Hermine, Pa.

Kansas. — Martin Stefančič, Pittsburg, Kans.

Wisconsin. — Joseph Vidmar.

KULTURNE IN DRUGE ORGANIZACIJE

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — Ernestine
Jugg.

Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — Betty
Bogatay.

Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — Ru-
dolf Potocnik.

Dram. društvo "Soča", Strabane, Pa. — Marko Te-
kavc.

Gospodinjinski odsek SND, Waukegan, Ill. — Anto-
nia Bezek.

Zenski združni odsek, Waukegan, Ill. — Antonia
Bezek.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referenti, kate-
rih predmeti so navedeni v sporedu XI. rednega
zbora. Ti poročevalci so:

John Terčelj, Strabane, Pa.

Joseph Snoy, Bridgeport, Ohio.

Anton Šular, Arma, Kans.

Louise Bratanić-Jurczyk, Milwaukee, Wis.

Oscar Godina, Chicago, Ill.

Donald J. Lotrich, Chicago, Ill.

Mary Jugg, Chicago, Ill.

Božo Stojanovich, Chicago, Ill.

Angela Zaitz, Chicago, Ill.

Betty Bogatay, Cleveland, Ohio.

Estok Menton, Detroit, Mich.
Dalje so člani zbora odborniki eksekutive JSZ
in vseh drugih njenih odsekov kot:

EKSEKUTIVA

Frank Aleš Peter Kokotovich
Filip Godina Joseph Oven
George Maslach Fred A. Vider
Frank Zaitz

NADZORNI ODESK JSZ

Michael Chavich Anton Garden Frank Udovich

NADZORNI ODESK SLOV. SEKCIJE JSZ

Alice Artach John Hujan Angela Zaitz

ODESK PROSVETNE MATICE

Peter Bernik John Rak
Ivan Molek Chas. Pogorelec, tajnik.

Zbornica preide na točko: nominacija predse-
dnika. Nominirani so: Zorko, Kobi, F. Aleš, J.
Zaje, Šular, Terčelj in Theresa Gorjanc. Sprejme
Šular, ki je proglašen izvoljenim.

Nominacija dveh podpredsednikov: Frances Za-
kovšek, Pete Benedict, Mary Jugg, Jankovich,
Snoy, Aleš, Drasler in Vidmar. Sprejmeta Zakov-
šek in Vidmar.

Volitve tajnika. Nominiran in soglasno izvoljen
je Charles Pogorelec.

V resolucijski odbor so nominirani Frank Zaitz,
Snoy, Oven, Molek, Terčelj, Ant. Zornik, Kobi,
Kristina Turpin, Zorko, Rak, Garden, Langerholc,
Benedict, Mary Jugg in Justin Zaje. Sprejmejo:
Zaitz, Zorko, Zornik in Rak, Ovna, Molka in Gar-
dna se pa vpraša ko pridejo na zborovanje. Pred-
log Zaitza, da se smatra vseh sedem izvoljenih,
sprejet.

Zapisnikar, ki ga je namestila eksekutiva, se so-
glasno potrdi. Predsednik imenuje Franka Augu-
stina za reditelja.

Tajnik JSZ Pogorelec razdeli med zborovalce in
zborovalke razmnoženo poročilo o delu in stanju
JSZ od prejšnjega do tega zbora, nakar po kratkem
uvodu svoje poročilo prečita, kakor sledi:

Pregled dela in stanja JSZ od
prejšnjega do tega zbora

Čenjeni zbor!

Razmere, v katerih živimo, so še vedno kaotične
kot ob času zadnjega zbora. Brezposelnost je malo
ali nič manjša. In v razmerah kakršne so, bi bilo
pač pričakovati več zanimanja od strani delavstva
za svoje razredne organizacije. Toda slika je vsa
drugačna, posebno kar se Amerike tiče. Tu vlada
med delavstvom še vedno isti kaos kot v preteklo-
sti, le še malo več ga je, vsaj ako primerjamo se-
danjo dobo z ono iz predvojnih časov. Takrat smo
videli med delavstvom več razredne zavednosti in
več politične zrelosti.

A danes? Delavska masa drvi za raznimi lažnji-
vimi preroki, ki ji bodo baje popeljali v obljubljeno
deležo. Pričakuje rešitve iz obupnega stanja od
tam, kjer je ni in je ne more biti. Kajti nihče ne
more spremeniti razmer na boljše in obenem pustiti
kapitalizmu nemoteno naprej. Ta dva nesoglasja
sta nepremostljiva.

To velja ne samo za delavstvo v splošnem, pač
pa prav tako za jugoslovansko delavstvo. Tudi
med nami vidimo pojave kapitalističnih štreberjev,
ki se običajno ogrinjajo z narodnjaškim plaščem,
češ, mi Slovenci moramo glasovati za "našega" slo-
venskega kandidata! Tako zahteva naša "narodna"
dolžnost! Kot da je kaka razlika, če nas v političnih
uradih zastopajo kapitalistični hlapeci naše ali pa
katere druge narodnosti!

Enak pojav opazimo v naših podpornih organi-
zacijah. V njih igrajo gotovi elementi na struno
"fraternizma". Urinuti skušajo mnenje, da pod-
porne organizacije samo podpirne in nimajo ni-
česar opraviti z delavskimi problemi in zlasti še ne
s problemi, ki se tičejo političnih vprašanj. Posebno
je še treba paziti, da se ne sliši na sejah teh dru-
štev kaj o socializmu, kajti to bi bilo po njih mne-
niju politika, medtem ko isti elementi kjerkoli mo-
rejo in si upajo prav pridno zanašajo svojo

Zadevna izjava je bila poslana gl. uradu stranke, članom njene eksekutive in drugim važnim funkcionarjem stranke, kakor tudi socialističnim listom v objavo. V Proletarcu je bila priobčena v obeh jezikih. Istotako so bili v listu priobčeni vsi zapiski sedaj eksekutive, da je bilo članstvo o njenem delu vedno poučeno.

Glede vprašanja hrvatsko-srbskega delavstva smo tam, kjer smo bili. S strani sudrugov srbskega kluba v Chicagu je bilo storjenih nekaj poskusov, da se organizira klub v Detroitu, ki pa niso prinesli zaželjenega uspeha. Glavni vzrok, da ne moremo prodreti med maso hrvatsko-srbskega delavstva je, ker nimamo časopisa v hrvatskimi, poleg pa tudi dejstvo, da je večina možnih sudrugov v klubu št. 20 zaposlenih in ne more posvetiti agitaciji toliko časa kot bi bilo potrebno. Vsekakor, poskusili bomo na en ali drugi način priti v ožje stike v delavstvu teh narodnosti ter ga skušali pridobiti za naše gibanje.

SPLOŠNA GLASOVANJA

Splošna glasovanja smo od zadnjega zbora imeli tri: Za izvolitev tajnika in drugih odborov zveze; za spremembo pravil in za določitev mesta sedanja zboru. Prvega zborovanja se je udeležilo 35 klubov s 491 člani, vtevši posamezne člane in članice, ali 65%; drugega, za spremembo pravil, nekaj nad 200 članov, in tretjega 36 klubov s 541 člani, vtevši posamezne člane in članice, ali nekaj nad 70% vsa članstva.

Sedanji odbori zveze so:

EKSEKUTIVA:

Frank Alesh, Filip Godina, Peter Kokotovich, George Maslach, Fred A. Vider, Joško Oven, Frank Zaitz ter tajnik Charles Pogorelec.

NADZORNI ODBOR JSZ

Michael Chavich, Anton Garden in Frank Udovich.

NADZORNI ODBOR SLOVENSKE SEKCIJE JSZ
Allice Artach, John Hujan in Angela Zaitz.

PROSVETNI ODESK

Peter Bernik, Ivan Molek in John Rak. (Chas. Pogorelec je ob enem tajnik tega odeska).

DOHODKI IN IZDATKI JSZ OD 1. JULIJA 1934 DO 30. JUNIJA 1936

Dohodki:	
Članarina	\$3,206.72
Konvenčni fond	994.59
Prosvetna matica	2,369.70
Klubi za potrebe	52.64
Literatura	163.78
New Leader-Arise, naročnina	31.05
Agitacijski fond	614.03
Povračilo stranke	20.00
Izredne mednarodne znamke	5.50
Strankin "United Socialist Drive"	56.22
Za izposojene igre	5.50
Cook County S. P. vstopnice za piknik	25.50
Blagajne razpadlih klubov	7.26
Razno	40.77
Skupaj	\$7,593.24

Stroški:

Članarina stranki in drž. organizacijam	\$1,459.23
Plača tajnika	3,150.00
Najemina urada	202.00
Uradna in ekspres	312.42
Uradna potrebščine	314.64
Izmenjava čekov	12.83
New Leader-Arise, naročnina	31.70
Literatura in vezba iger	345.27
Pisalni stroj	95.98
Ligi proti fašizmu	3.00
Stroški agitacije	126.73
Stranki izredne mednarodne znamke	5.50
Oglasi v koledarjih in programih	85.00
Potrebe za klube	1.35
X. redni zbor JSZ	992.62
Stranki za "United Socialist Drive"	56.22
Tom Mooney Defense	2.00
Vrtnjena blagajna kluba št. 9	7.79
Venci na krste Fr. Novaka in Fr. Sava	11.00
Podpora stranki	15.00
Cook County S. P. piknik vstopnice	25.50
Nabava pohištva	27.79
Selitev urada	8.00
Razno	3.50
Skupaj	\$7,295.07

Računski zaključek:

Dohodki	\$7,593.24
Prenos od 1934 (30. junija)	1,187.52
Skupaj	\$8,780.76
Stroški	7,295.07
Preostanek 30. junija 1936	\$1,485.69

Imetek:

Upravni sklad (Millard State Bank v konkuru)	\$ 268.57
Konvenčni sklad (Millard State Bank v konkuru)	134.66
Upravni sklad, Lawndale Nat. Bank	286.59
Konvenčni sklad, Kaspar American State Bank	795.87
Nevrtnjeni čeki	25.50
Strankini znaki	.90
Literatura	200.00
Inventar pohištva	75.00
Deset delnic Slovenskega del. centra	250.00
Skupaj	\$2,937.09

Obveznosti:

Proletarcu za nabavo literature Prosvetni matici na račun obresti JSZ od Ljudeke tiskarne v Mariboru	\$1,539.24
Članarina stranki za junij	71.82
Kredit tajnika na banki	1.49
Skupaj	\$1,612.55
Čisti imetek 30. junija 1936	424.54

EKSPLOZIVNI DIKTATOR

Anti-Nazi, Johannesburg

AKTIVNI KLUBI IN ČLANSTVO

Ob času X. rednega zbora je Zveza imela 42 aktivnih in 2 pasivna kluba s 915 člani in članicami, vtevši 8 članov in članice at-large. Danes pa ima 36 aktivnih in 2 pasivna kluba (Presto, Pa., in Gowanda, N. Y.) s 803 člani in članicami, vključujoč 7 članov in članice at-large. Nazadovani smo za 112 članov. Od prošlega zbora je bilo ustanovljenih 5 klubov in sicer, Purglove, W. Va., West Aliquippa, Pa., Bearcreek, Mont., Presto, Pa. in Maynard, O. Med tem pa so prenehali klubi v sledečih krajih: Powhatan Point in Barberton, O., West Newton, Naticoke, Johnstown (št. 65), Avella in Library, Pa., ter Virden, Ill. Skupaj 8 klubov. Vzrok propada teh klubov je brezbržnost, pomanjkanje zmognih funkcionarjev, ki bi mogli ohraniti dobro voljo članstva, aranžirati diskusije in študijske večere, kakor tudi razne prireditve s katerimi bi dobili gotova sredstva, ki jih rabijo za propagando socialističnih idej, bodisi potom govornikov, ali pa za nabavo literature, ki se bi jo potem že prodajalo ali pa brezplačno razpečevalo. V klubih, kjer se to delo ne vrši, nastane prejel ali slej stagnacija, životačenje in končna propast.

AKTIVNI KLUBI SO SLEDEČI:

Illinois: Chicago: št. 1, 16, 20 in 224; Oglesby, La Salle, Waukegan in Springfield. Skupaj 8. Indiana: Clinton. Kansas: Arma. Michigan: Detroit 114 in 115. Skupaj 2. Montana: Bearcreek-Red-Lodge. New York: Gowanda (pasiven). Ohio: Power Point, Bridgeport, Salem, Cleveland, Newburgh, Collinwood, Piney Fork, Maynard in Girard. Skupaj 9. Pennsylvania: Conemaugh, Forest City, Sygan, Bridgeville, Burgettstown, Imperial, Presto (pasiven), Hermine, Canonsburg, Moon Run in West Aliquippa. Skupaj 11. West Virginia: Purglove. Wisconsin: Milwaukee, West Allis, Sheboygan. Skupaj 3. Skupaj 38 klubov in 7 posameznih članov in članice.

OKROŽNE ORGANIZACIJE

Okrožne organizacije imamo danes štiri, in sicer v Penni, dve v Ohu in eno za Illinois in Wisconsin. Zborovanja teh konferenc posejajo še posebno v velikem številu zastopniki društev in organizacij Prosvetne matice. Vse okrožne organizacije obdržujejo zborovanja od dvakrat do štirikrat na leto. Izjema je le konferenca za Cleveland in okolico, katera je od prošlega zbora imela samo eno zborovanje, in to tik pred sedanjim zborom, dasi ima po številu naših naseljenecv najbolj plodnosno polje. Kar sem omenil glede klubov, isto velja tudi glede okrožnih organizacij: biti morajo aktivne, sicer za obstoj nimajo pomena. Od skupnega števila članov JSZ je 518 moških in 285 žensk. Od teh jih je 106 v angleških odeskah, in sicer 57 mladeničev in 49 deklet. Angleške odeske imajo klubi: št. 1, Chicago, Ill.; št. 27, Cleveland, O.; št. 37, Milwaukee, Wis.; št. 114, Detroit, Mich.; in št. 180, West Allis, Wis. Vsi ti odeski so zastopani na tem zboru s svojimi delegati.

KULTURNO DELO NAŠIH KLUBOV

Poleg političnega dela, se sledeči naši klubi udeležujejo tudi na kulturnem polju: St. 1, Chicago, Ill., ima svoj pevski in dramski odesk ter mladinski odesk (Red Falcons) in svojo knjižnico, iz katere posojajo knjige članom in sodelavcem proti mali odškodnini. St. 3, Oblesby, Ill. Aktivni v dramatik. St. 4, La Salle, Ill. Aktivni v dramatik s sodelovanjem dramskih in pevskih odeskov drugih klubov JSZ. St. 5, Conemaugh, Pa. Aktivni v dramatik. St. 11, Bridgeport, O. Zelo aktivni na dramskem polju. St. 16, Chicago, Ill. S sodelovanjem dramskega odeska kluba št. 1 od časa do časa prireja zabave s pevskimi in dramskim sporedom. St. 20, Chicago, Ill. (srbski). Ima svoje zborovne prostore, bogato knjižnico, orkester in je aktiven v dramatik. St. 21, Arma, Kansas. Aktivni v dramatik. St. 27, Cleveland, O. Ima svoj pevski odesk in knjižnico in je deloma aktiven tudi v dramatik. St. 28, Newburgh, O. Pevski odesk in aktiven v dramatik. St. 37, Milwaukee, Wis. Ima svojo knjižnico in je deloma aktiven tudi v dramatik. St. 45, Waukegan, Ill. Aktivni v dramatik. St. 47, Springfield, Ill. Aktivni v dramatik, posejajo tudi knjižnico. St. 49, Collinwood, O. Aktivni z varietnimi in dramskimi sporedi. St. 114 in 115, Detroit, Mich. Aktivna na dramskem polju, prvi ima tudi pevski odesk. St. 235, Sheboygan, Wis. Aktivni v dramatik, ima svoj pevski odesk in knjižnico.

Iz zgornjega je razvidno, da je skoro polovica naših klubov, ki se aktivno udeležujejo na kulturnem polju. S pomočjo dramskih priredb, koncertov varietnih sporedov itd. je možno privabiti mnogo več ljudi na naše prireditve, obenem pa se nam nudi prilika ljudi seznaniti s političnim delom naših klubov. Vsaka priredba naših klubov bi morala na svojih programih imeti tudi govornike, ki bi v poljudnem tonu pojasnili ljudem pomen proletarske kulture, kakor jih tudi seznanili s političnim delom naših klubov in stranke kot celote.

Na ta način se lahko opravi dvojno delo: prosvetno in politično. Kakor tudi nega prave delavske kulture, kulture, kakršne nam ne nudi današnji družabni red. Priporočljivo je še marljivo delovanje na kulturnem polju od strani naših klubov, in kjer je le mogoče naj se programi vede tako, da se uporabi tudi tu rojeno mladino, bodisi v petju, igranju ali pa deklamiranju. Na ta način nam bo lažje vzbuditi zanimanje naše mladine za naše prireditve in jih bomo s tem bolj privzeli nase, da bodo ko dorastejo znali upoštevati naše kulturno udejstvovanje.

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

Eden naših večjih uspehov od prošlega zbora je lastni dom, za katerega smo zbirali sredstva na 10 let. Dom sicer še ni plačan, ker denarja, ki smo ga zbirali v te svrhe, v organizaciji, v kateri je na ložen, še ne moremo dvigniti. Klub temu, dom imamo in ako tudi je skromen, vendar podlaga je tu. Ako bomo znali voditi našo organizacijo smoteno in edinstveno, in če bomo tolerantni drug z drugim, tudi ako se v mnogih stvareh ne strinjamo, in s tisto požrtvovalnostjo, ki je pri takem podjetju potrebna, potem ni nobenega dvoma, kadar premagamo finančne poteškoče, da bomo lahko gledali na povečanje ali gradnjo novega poslopja in zgradili nekaj kar nam bo vsem v ponos.

30-LETNICA PROLETARCA IN 25-LETNICA JUGOSLOVANSKE SOC. ZVEZE

V prošlem letu smo obhajali dva jubileja: 30-letnico Proletarca in 25-letnico JSZ. Mnogi naši klubi so priridili uspešne proslave za ta dva redka jubileja. Največji uspeh smo dosegli z izdajo Majskega Glasila, ki je bil posvečen 30-letnici Proletarca. Izšel je na 116 straneh in v večji nakladi kot v katerikoli letu sedanje krize. To je bil uspeh, na katerega smo vsi upravičeno ponosni, posebno še, ako se pomisli, da smo mi v stanu izdati nekaj, kar ne zmoroje niti močnejši delavski pokreti, najsi to ali v starem kraju. Vsi ti uspehi so nam v spodbudo za še vztrajnejše delovanje pri razširjanju Proletarca in drugih naših publikacij.

Sodrugri in sodružice! To je pregled našega dela od prošlega zbora. Priznam, ni bilo toliko doseženega kot bi radi videli, in kot smo pričakovali. Vzrok ne bom ponavljal. Tisti, ki ste delali, je vam izšlo v ponos, da smo ohranili to kar imamo, in da smo naredili uspehe posebno na kulturnem polju. Žal, da je takih delavcev vse premalo, pa preveč onih, ki mislijo, da se ne da nič narediti, kot da smo zapisani poginu, kar ni resnica. Dokler bomo na stvar gledali s tega vidika, se res ne bomo dosti storilo. Uspehe doseže le oni, ki ima živo vero v stvar, o kateri je prepričan, da je prava.

Upam, da bodo razprave na tem zboru stvarne in zaključki dobri, in ko se boste vrnili na svoje domove, da boste skušali vse to kar boste na tem zboru zaključili, udeležiti ter pojačati klube, katere zastopate in kjer mogoče pomagati ustanoviti nove, in tako vršiti svojo socialistično dolžnost v polni meri.

Končno, priznanje in hvala vsem za sodelovanje, bodisi glede agitacije za naše publikacije, JSZ ali Prosvetno matico. Vsa kar smo dosegli v katerikoli oziru, je zasluga vseh nas. V tem delujemo tudi v bodoče in uspehi ne bodo izostali.

V SPOMIN UMLINIM SODRUGOM. Predno zaključim, je na mestu, da se spomnim vseh, ki so aktivno delovali med nami. To sta bila predvsem sodruga Frank Novak iz Milwaukeeja, Wis., ki je bil pionir v našem pokretu, in prvi v bojnih vrstah, drugi pa sodrug Henrik Pečarić iz Nanticoka, Pa., ki je bil neumorni agitator za JSZ in Proletarca. Oba sta bila delegata na X. rednem zboru JSZ v Clevelandu. Obema borecema za svobodo in pravico naš časten spomin!

Tajnik Pogorelec dostavlja k poročilu, da bi člani in klubi ter simpatizirji morali bolj vneto delovati za povečanje Proletarca med člani samimi in med rojaki. Enako naj gredo na delo za objavljanje zveze. Reakcija se je usodila v naše življenje, toda mi moramo to ustaviti. S tolerance se lahko mnogo doseže. Tajnikovo poročilo se vzame na znanje.

Zlemlbergerjev predlog, da se zboruje z desetminutnim odmorom dopoldne in popoldne, soglasno sprejet.

Slovenska sekcija

Za slovensko sekcijo JSZ poroča tajnik Frank Zaitz in predloži naslednje podatke: Slovenska sekcija je po ločitvi Hrvatske sekcije danes obenem JSZ in tajnik zveze opravlja posle, ki bi spadali tajnikom sekcij, če bi obstajale poleg slovenske tudi hrvatska in srbska, kakor so do 1. 1919.

Ob času zadnjega zbora JSZ je znašala imovina slovenske sekcije sledeče vate:

Stanje klubov JSZ na podlagi poročil dne 31. maja 1936

Št. in kraj kluba	Gotovine	Skupne imovine	Članov	Drž.	Unij.	Naroč. članov	Prolet.
1, Chicago, Ill.	\$ 217.77	\$ 4,627.17	101	92	20	58	
3, Oglesby, Ill.	16.80	16.80	14	12	6	7	
4, La Salle, Ill.	48.00	148.00	22	22	22	22	
5, Conemaugh, Pa.	6.20	86.20	21	21	9	9	
9, Power Point, O.	23.71	23.71	9	9	4	8	
10, Forest City, Pa.	22.21	72.21	8	8	4	3	
11, Bridgeport, O.	144.20	144.80	36	29	17	13	
13, Sygan, Pa.	5.04	5.04	16	16	16	6	
16, Chicago, Ill.	2.07	2.07	12	12	3	5	
18, Bridgeville, Pa.	7.00	8.66	6	3	3	3	
19, Burgettstown, Pa.	1.26	1.26	8	7	4	2	
20, Chicago, Ill.	93.24	593.24	14	10	5	3	
21, Arma, Kansas	18.00	68.00	16	14	11	7	
24, Salem, Ohio	11.55	11.55	7	4	1	4	
27, Cleveland, Ohio	143.50	643.50	74	74	10	7	
28, Newburgh, Ohio	8.03	28.03	12	10	2	7	
31, Imperial, Pa.	35.78	35.78	6	5	3	4	
35, Bearcreek, Montana	87.98	87.98	81	26	17	7	
37, Milwaukee, Wis.	4.63	51.63	73	73	26	27	
41, Clinton, Indiana	—	—	5	5	5	1	
45, Waukegan, Illinois	75.61	325.61	12	12	—	9	
47, Springfield, Illinois	10.66	55.66	20	18	10	9	
49, Collinwood, Ohio	84.62	424.62	18	18	8	10	
69, Hermine, Pa.	13.26	23.26	7	7	2	4	
95, Piney Fork, Ohio	9.79	34.79	6	5	3	2	
114, Detroit, Michigan	205.22	1,075.22	66	63	5	24	
115, Detroit, Michigan	43.19	43.19	18	12	2	7	
118, Canonsburg, Pa.	17.22	562.22	20	20	17	16	
123, Maynard, Ohio	40	40	10	5	5	5	
175, Moon Run, Pa.	70.53	73.28	12	9	1	5	
210, West Allis, Wis.	15.20	56.55	50	37	—	22	
211, West Aliquippa, Pa.	3.70	3.70	13	12	11	6	
222, Girard, Ohio	141.76	241.76	17	9	1	12	
224, Chicago, Ill.	84.85	84.85	8	8	1	4	
228, Purglove, W. Va.	58.31	58.31	15	10	10	4	
235, Sheboygan, Wis.	58.09	290.59	13	11	7	6	
Posameznih članov	—	—	7	7	7	5	
Skupaj	\$1,685.98	\$ 9,959.64	803	715	271	332	

Delnice v JSZ	\$1,100.00
Gotovina na Lawndale National banki	182.73
Skupaj	\$1,282.73
Druga imovina:	
Delnice v Slovenskem delavskem centru	\$ 500.00
Skupaj	\$1,782.73
V bankah v likvidaciji:	
Millard State Bank	\$115.45
Ogden National Bank	76.58
	192.03
	\$1,974.76
Dohodki od 21. avgusta 1934 do 30. junija 1936:	
Obresti hranilne vloge julija-decembra 1934	\$ 1.76
Obresti hranilne vloge, januarja-junija 1935	1.84
Obresti od delnic v JSZ, plačane 20. sept. 1935	11.00
Millard State Bank, 5% od vloge	8.87
Obresti od delnic v JBLA	11.00
Obresti od hranilne vloge v Law. nat. banki julija-decembra 1935	1.89
Skupaj dohodkov	\$36.36
Stanje imovine:	
Delnice v JBLA	\$1,100.00
Hranilna vloga v Lawndale Nat. Bank	213.09
Delnice v Slovenskem delavskem centru	500.00
Banke v likvidaciji:	183.16
Millard State Bank	\$106.58
Ogden National Bank	76.58
	2,002.25

Pri Ogden banki imamo dobiti nadaljnih 5% od naše vloge; vsa skupaj je izplačala do sedaj 35%. Račune slovenske sekcije so potrdili in ugotovili, da so v redu, člani nadzornega odeska slovenske sekcije Alice Artach, John Hujan in Angela Zaitz.

Poročilo tajnika srbske sekcije Geo. Maslacha se odloži na popoldansko sejo. Zbornica sklene, da zboruje do 12.30.

Prosvetna Matica

Preide se na točko sporeda, "Prosvetna matica", o kateri poda njen tajnik Chas. Pogorelec sledeče poročilo:

PROSVETNA MATICA IN NJENO DELO.

Izmed vseh naših institucij beleži Prosvetna matica največji razmah. Število pridruženih organizacij se množi z vsakim letom, ravnotako se večajo njene aktivnosti. V zadnjih letih, odkar je začela izdajati knjige za brezplačno razpečevanje med članstvo pridruženih društev in organizacij, se njih število stalno večja. Največji uspeh bo dosegla v tekočem letu, kajti v prvi polovici tega leta je bilo v Prosvetni matici že nad 180 podpornih društev, klubov JSZ in kulturnih organizacij.

Knjige, ki jih razpošilja društvom koncem vsakega leta, so z veseljem sprejete, in lahko rečemo, da se je čitajoča publika med nami, baš radi teh knjig najmanj podvojila. V zadnjih 10 letih je izdala sledeče knjige in brošure:

1. Priče evolucije in Adami pred Adamom	3,000
2. Proletarska etika in morala	5,000
3. Elementi moderne izobrazbe	2,000
4. Socialni ideal in kako si je človek ustvaril boga	3,000
5. Tašken, kruha bogato mesto	2,000
6. Karl Marx, njegovo življenje in njegov nauk	3,000
7. Nekoliko pravopisa	2,000
8. Papeževa enciklika raztrgana	4,070
9. Dva svetova	2,000
10. Veliko mravljišče	1,800
11. Sesuti stolp	2,000
12. Hiša brez oken	2,000

Skupaj 31,870

To so knjige iz njene lastne založbe. Poleg teh je bilo razposlani

ČLANI IN ČLANICE ENAJSTEGA REDNEGA ZBORA JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE IN PROSVETNE MATICE. Vrtil se je 3., 4. in 5. julija 1936 v Chicagu. Slikani so pred dvorano Sokol Havliček, kjer so zborovali. Nekaj jih ni na sliki.

ei ne možemo predvoditi Amerikance, nego samo možemo raditi i nešto vrediti medju svojim narodom.

Ova podvojena mišljenja u načinu našega rada nisu nas pocepala, nego kao disciplinovani socijalisti ostali smo zajedno i rešili se da održimo našu organizaciju pod svaku cenu. Posle ovog pokušaja mi smo se opet povratili, da radimo isključivo medju našim narodom.

I prošla zimska sezona je pokazala, da se može neki uspeh polučiti, ako se u mase zadje sa naročitim planom. Sve naše priredbe, koje smo ove prošle sezone imali, bile su veoma uspešne.

Održali smo proslavu 25-godišnjice opstanka JSZ. Imali smo veoma uspešnu priredbu u Saveznom centru, od toga smo kupili jednu dionicu za isti center. Privredili smo proslavu Prvog Maja, gde je prisustvovalo preko tri stotine osoba.

Sve ostale priredbe, kojih smo imali priličan broj u našem lokalnu, uspele su veoma dobro u moralnom i materijalnom pogledu.

Ovde je vredno napomenuti, da ovome uspehu najviše su doprineli drugovi Petar Kokotovich i Bota Stojanovic, koji su se bili povratili sa svoga putovanja i sa nama su bili cele prošle zime.

Naše aktivnosti imaju manje više lokalni karakter. Pored naših lokalnih aktivnosti mi smo nastojali, da dodjemo u dodir sa grupama i pojedincima izvan Chicaga sa tom namjerom, da bi se uspostavile veze i osnovale organizacije i u drugim mestima. Ponovo smo došli u doticaj i dopisivanje sa nekim našim bivšim drugovima u Detroitu, Mich. U Detroitu se zauzeo drug Vaso Predragovich da bi se uspostavila organizacija. U tu svrhu putovali su u Detroit prošlog septembra drugovi Božo Stojanovich i Jovo Lalic, gde su održali jedan sastanak, na kom je bio prisutan i naš stari drug Tomo Bešenčić. Iz ovog pokušaja nije se ništa ostvarilo. Drug Predragovich naveo je kao razlog neuspaha taj, što oni, koji su mu obećali da će stupiti u organizaciju pokolebali su se kad su videli razdor u soc. stranci.

Dakle ovde se mora priznati, da razdor u soc. stranci u ove poslednje dvije godine puno je naškodilo i stranojezičnim federacijama u njihovoj borbi za dobivanje novih članova.

Osim Detroita mi smo došli u doticaj sa grupom srpskih naprednih radnika u Pittsburghu, Pa. Ova grupa srpskih radnika predvodjena komunistima, izdala je u okt. 1934. jedan proglas za sazivanje jedne konferencije i pokretanje jednog nepristranog radničkog lista cirilicom.

Naša se organizacija ovom pozivu odazivala u nadi, da je jedna prirodna pojava medju srpskim radništvom u ovoj zemlji na klasnom organizovanju i prosvetivanju.

Ja sam našu organizaciju na ovoj konferenciji zastupao i na prvi pogled vidio sam, da je taj pokret vođen po komunistima. List je pokrenut pod imenom "Slobodna Reč" i da piše nepristrano. Mi smo iz početka na ovom listu saradivali i potpomagali smo ga. Ali kad smo videli pravac toga lista, odustali smo od svake saradnje. Pravac pisanja i taktika toga lista potpuno je komunistička, sa kojim se mi socijalisti ne možemo složiti.

Potpomognut najviše od strane takozvanih "Hrvatstih i Srpskih radničkih klubova", koji su u stvarni komunistički i separatistički, ovaj list prilično napreduje i skrenuo je veliku pažnju na sebe po srpskim naseljima.

Oko njega se okupljaju razni elementi. Crnogorski separatisti, koji ga puno pomažu. Pribličevići, Popovići, koji su nezadovoljni sa stanjem u srpskoj pravoslavnoj episkopiji. Ali glavni vodje toga lista jesu komunisti. Nemogućni su ovakvom međusobnom direktno saradnjom niti njihovom taktičkom usvajati, mi smo odlučili, da sa ovim pokretom podržavamo prijateljske veze radi toga što svi smaci pokazuju da se stvara jedna opozicija medju srpskim narodom u ovoj zemlji protiv režimja, konsula, popova i sviju onih koji hoće da održe srpsko radništvo u mraku i neznanju i da ga održe uz današnji diktatorski režim i diktaciju u Jugoslaviji. Ova se opozicija danas najviše okuplja oko "Slobodne Reči". Radi toga mišlim, da i naš Savez treba da posveti neku pažnju ovom pokretu medju Srbima.

Dakle mogu da napomenem, da stalno podržavamo veze sa drugovima u starom kraju, što nam je veoma potrebno radi toga što od njih dobivamo potrebnu nam literaturu naj-srpskom jeziku.

Podržavamo svoje prostorije, za koje plaćamo stanarinu, koje nam služe za razne naše aktivnosti. Posjedujemo svoju knjižnicu, koja sadrži celu klasičnu socijalističku literaturu i druga razna, djela na srpskom i engleskom jeziku.

Sekojkog novca imamo na banki \$75.00.

Dodajali u soc. stranci za nas su veoma neudobni, ali oni nemaju, da nas razočaraju. Mnogo bi se o tom dalo govoriti, ko je tome svemu kriv. Postoje razni uzroci i te događaje niko nije mogao sprečiti. Naša je želja, da naš Savez i nadalje ostane u soc. stranci, da zajednički saradjujemo sa američkim drugovima.

U to ime neka živi Jug. soc. Savez i neka živi soc. partija Amerike!

Na zboru se nahajao tudi Vaso Predragović iz

Detroitu. Maslaci želi, da se da i njemu priliko izgovoriti neka besed o agitaciji med Srbi in Hrvatima.

Predlog Franka Zaitza, da se Vaso Predragovichu pet minut časa, da poda svoje vtise o organizacijskem delu v Detroitu, soglasno sprejet.

Predragovich: Delal sem za soc. stvar kakor mi je bilo mogoče. Z menoj so delali tudi nekateri drugi sodruzi med srbskimi in hrvatskimi delavci. Treba je priznati, da sedaj je delavsko gibanje razdeljeno v razne grupe. Srbski delavci so zaostali za drugimi kar se tiče soc. gibanja. Pred seboj imamo dve kapitalistični stranki, dalje komunistično in druge. Vse te vabijo in varajo delavce vsaka na svoj način. Ležeče je mnogo na slovenskih sodrugih, če hočemo, da se do zanesemo soc. gibanje med srbske delavce. Želi, da bi jugoslovanski delavci delali roka v roki v soc. gibanju pod JSZ.

V čem še lahko pospešimo naše prosvetno delo

Pod točko o delu Prosvetne matice poda Ivan Molek referat o vprašanju. "V čem še lahko pospešimo naše prosvetno delo." (Molek referat je bil priobčen 8. julija 1936 v Proletarcu.)

Na razpravo se vzele Molkov referat, Zorko odgovarja glede Cankarjevega spomenika v Clevelandu. Sedaj sa sklenili, da se izdaja delavska revija v duhu Ivana Cankarja. Navaža potežkoče glede naprednega dela v Clevelandu. Stari so utrujeni, mladina pa je pač vzgojena v Ameriki in nima smisla za naše delo. Kljub temu skušamo, da se udeležujemo kolikor pač moremo politično, ekonomsko in kulturno na podlagi soc. ideologije.

V razpravo posežejo Bratkovich, Radeli, Snoy, Matkovich in drugi, ki poudarjajo potrebo delavske kulture med našim delavci in podajajo svoje misli ter nasvete, kako se bi to dalo najbolje izvršiti.

Zaitz je mnenja, da je Molek že veliko storil na polju svobodne misli. Pravi, da z napadi in žretnim črnim nasprotnikom se nikamor ne pride. Svobodna misel bo upela, če se jo predloži, ali predstavi v poljudni luči. Ljudje pravijo, da ne verjamejo v duhovnost, verjamejo pa v krščansko filozofijo. S surovostjo se ne more prodreti. Kar se tiče svobodne misli, je v rsi Prosveta svoj del, pa tudi Proletarec vrši svoje. Treba je našim ljudem povedati, da petsto duhovnov in nun tici v službi papeža med slovenskimi delavci v Ameriki, pa le zato, da se preživijo. Prava svobodna misel mora bazirati na znanstvenem socializmu. Mi imamo težko delo. Namesto, da se bi borili idejno, pa so se v Clevelandu borili, kakšen kip bodo postavili. Bolje bi bilo, če se bi širila Cankarjeva misel in njegov duh z njegovimi knjigami in s predavanji. Če gre človek med svet, bo videl, da so pivnice polne, ne pa shodi. Če pa pride škof, tedaj pa vse vre v cerkev. Sovražnika moraš premagati ti, ali pa bo on tebe. Molkovo izvajanje o kulturnem delu podpiše stoddostno. Toda Prosvetni matici moramo dati tudi moralne in finančne pomoči. Naši dohodki se s cerkvenimi kolektami nikakor ne morejo primerjati, kajti slednje daleč presegajo prve.

K predmetu govori: Anton Zornik, Radeli, Tušek, Justin Zajc in drugi, ki tolmarijo pomen delavske kulture ter podajajo nasvete kako se bi razširila. Aleš je mnenja, da Prosvetna matica je premalo agresivna. Boji se, da se resnično potapljam. Kaj bo z našimi podpornimi organizacijami? Ako bomo ostali neagresivni, bomo občutili slabe posledice. Le resničen svobodnomislec je lahko pravi socialist. Prosvetna matica mora dobiti sredstva, da bo lahko vršila svoje delo. Mi moramo posvetiti več pažnje nasilno delu vsepomo. Izrabiti moramo vsako priliko, vsako privreditev večjega značaja. Idorska slavnost se bi lahko izrabila v delavске namene, pa se ni.

Vidmar se strinja z Molkovim izvajanjem. Kultura je prava pot k socializmu. Širši moramo delo naše matice, da bo objelo čim širši krog našega delavstva.

Estok Menton iz Detroita, zastopajoč mlajšo generacijo, je mnenja, da starejši sodruzi zavzemajo napadno stališče napram mladini. Človek se ni tepec, ako je versko naobražen. Mi jih ne smemo radi tega obsojati, češ, da so ignorantni, temveč jih moramo poučiti in jim obrazložiti dejstva polagoma. Mi nimamo zaostalih sredstev, da bi razširili naše delo in našo propagando. Zato pa je potrebno, da uvajamo atletiko v naše gibanje, tako da bomo mladino vzgojili za naše principe, za našo ideologijo. Izkoristimo atletiko in sport v našo korist. Na vsak način moramo biti aktivni tudi v delavskih unijah. Sploh je treba, da se udeležujemo vsepovsod, kjerkoli kaže, da bomo pridobili za našo stvar.

Mary Jugg: Premnogi radi presojaemo mladino skozi naša lastna očala, namesto da bi skušali pronaesti tisto skrivnost, ki vleče mladino k našim naprotnikom. Mi moramo priznati, da klerikalni nauk in propaganda obstojata. Otrokom jo utepajo v glavo na razne načine. Zato pa moramo pridobiti mladino na tak način, da bo prišla k nam, kjer bo dobila pozitivno znanje.

Vider se strinja z Zaitzom. Menton je omenil Rusijo, toda kdo ve kaj bo tam čez deset let. Svo-

bodna misel je dobra stvar in koristna. Mladino moramo pridobivati na lep način. Izobrazba je temeljna podlaga za naše ideje.

Molek je menenja, da Proletarec ni dovolj agresiven. Je sicer agresiven proti papeški politiki, ne pa v naši domaći, posebno kar se tiče Clevelanda. Prizna, da kulturni boj ne sme biti surov. Kulturni boj mora sloneti na podlagi znanstvenega, materialističnega pojmovanja zgodovine, na podlagi ekonomskega determinizma. — Molkov referat se sprejme in odda resolucijskemu odboru.

Bodočnost JSZ

Zbornica sprejme Zaitzev predlog, da se preide na 15. točko, bodočnost JSZ. John Terčelj poroča za zapadno Pennsylvanijo in predloži sledeče poročilo:

TERCELJEVO POROČILO

Čenjeni zborovalci! Pred več leti, pa tudi še pred par leti, ni nobenemu izmed nas prišlo na um, da se bomo morali v soc. gibanju boriti s frakcijskimi prepriji v naših lastnih vrstah. Popolnoma sem uverjen, kakor ta pojav ne vznemirja mene, da tudi vas ne more, oziroma da vsaj večine članov to ne moti, da ne bi mogli razumeti, da nam je naša JSZ potrebna ter da ima pred seboj še velike naloge in dolgo bodočnost. Obenem pa tudi to, če hočemo, da bo naša JSZ igrala še veliko in zelo važno vlogo v delavskem gibanju v tej deželi, ako le hočemo.

Menda bi bil naš zbor bolj zanimiv, če bi mu zunanji referenti predložili ali predložili sliko iz posameznih krajev, iz katerih prihajamo, kajti radi tega smo bili povabljeni na to zborovanje. Poudarjati ene in iste stvari od enega do drugega zbora ter navajati potežkoče, na katere človek naleti pri agitaciji, se mi zdi, da ni vredno. Ljudje imajo navadno večino vsi enake ali podobne izgovore. Kadar pa se v stranki sami pojavi kakšen spor, potem pa kaj radi kažejo na to hibo, češ, da se bi tudi oni pridružili stranki, če bi tega ne bilo.

Nič se ne udajamo iluzijam, kajti to bi za nas imele nobene bodočnosti. Mi moramo stvar prepoznati in videti v realnosti kakršna je. Iz krajev, odkjer prihajamo, nismo od našega zadnjega zbora, ki se je vršil v Clevelandu, dosti napredovali v klubih ali na članstvu, napredovali pa smo v tem, da smo pridobili za sodelovanje v Prosvetni matici več društev in par federacij. Če nismo nikjer drugje zaznamovali napredka, moramo priznati, da je še to delo ugledilo pot našemu gibanju. Dosegli smo, da razna društva brez našega nadaljnjega posredovanja obnavljajo članarino in tako pomagajo naši kulturni ustanovi.

V našem kraju ali okrožju, kakor v mnogih drugih, imamo vsaj parkrat v leto konferenčna zborovanja. To so konference soc. klubov in društev Prosvetne matice JSZ. Na teh sestankih, ki so velikega pomena za naše gibanje, se večkrat pojavijo ljudje, ki pravijo, da bo vse skupaj zastopalo. Mi jih vselej poučimo in jim damo pogum, naj ne hodijo na naša zborovanja s solzni v obeh, temveč naj pridejo z namenom, da bodo opozumili še druge za skupno delo v našem gibanju. Mnogi naši sodruzi, katere poznam že več let, ne zamudijo nobenega našega zborovanja in so prava garancija, da bo naše soc. gibanje dobilo svoj zamah ter da bo JSZ živele in vršila svoje delo potem svojih ustanov naprej.

Omeniti želim, da nam je pred 20 leti pretil polom, ko smo zborovali v Chicagu. Nekateri smo tudi na tem zboru, ki smo se udeležili takratnega zborovanja. Zaključek je bil klavren in zapisnik dotičnega zbora ni bil nikdar priobčen, kajti niti najboljši stenograf ga ne bo mogel skupaj spraviti in urediti. To je povzročil frakcijski boj. Takrat smo mi bili neke vrste "starogardisti" in ostali smo zvesti soc. načelom ter delali naprej, medtem ko so radikalci šli v razne struje in grupe, končno pa ni več o njih slišati, da se bi še udeležovali v delavskem gibanju. Največ se jih je potem ukvarjalo z munistkom in razbijanjem organizacij. Jaz za sebe ne smatram nobenega za starogardista in tudi ne za militanta.

Eno je kar želim temu zboru: da ne bi naši JSZ izkopal groba. Glejmo, da bomo držali skupaj, kadar pa bo prišel čas, ki bo ugoden, se bo tudi organizacija, ki se bo izkazala vredno in močno, pobrigala za nas in naše gibanje, in njej se pridružimo. To omenjamo zato, da se ne bi na tem zboru tako cepili kakor so se v Clevelandu na konvenciji soc. stranke.

Se sprejme na znanje.

SNOJEVO POROČILO

Joseph Snoy govori o istem predmetu in poroča za vzhodni Ohio sledeče:

Večkrat se sliši, da je JSZ že preživela svojo mislo in svoje delo. Toda to nikakor ni resnica. Kdor potuje iz naselbine v naselbino, koder žive naši ljudje, se bo kaj hitro prepričal, da jih je še mnogo, ki se zanimajo za delo JSZ. Videl bo tudi, da je pred nami še mnogo dela, kajti v mnogih delavskih hišah ne bo videl Proletarca. Dalje bo videl, da je še mnogo, mnogo naših naselbin, v katerih ni klubov JSZ niti ne kakšne delavske kulturne organizacije. Polje za razširjenje dela JSZ je ši-

roko, treba ga je le obdelati.

Naj vas povedem v vzhodni del države Ohio. Začnimo pri Akronu in Barbertonu in pojdemo proti Bridgeportu. V Barbertonu živi par tisoč naših ljudi, pa nimajo nobenega kluba JSZ, razprodajo zelo malo Ameriškega družinskega koledarja in menda ni Majskega Glasa. Svoječasno je imel Proletarec lepo število naročnikov, sedaj jih ima še par. Tudi socialistični klub so imeli skupno z naselbino Kenmore in je bil dokaj močan. Proletarec je bil v tisti okolici dobro razširjen, danes ni več. Samo ti dve naselbini kažeta, da ima naša JSZ še veliko in široko polje, da se razširi in pomnoži naročnike na svoje publikacije. Toda poiskati je treba pluge, s katerimi se bo oralo.

Pojdimo dalje proti vzhodu, kjer so male naselbine, naseljene z našimi ljudmi. Tam se bi dalo še vedno dobiti naročnike Proletarcu, kajti nekateri so bili svoečasno že naročeni na list. Pustili so ga radi enega ali drugega vzroka: depresija, kriza, brezbrzičnost in zanemarjenost. Prepričan sem, da ga bi zopet naročili. Po večjih naselbinah se bi seveda tudi dalo mnogo storiti. Ustanovili naj se bi klubi in pridobila naj se bi društva v Prosvetno matico, kajti društva so v vsaki naselbini.

Poglejmo na vzroke, zakaj zgubljammo na članstvu in naročnikih. Zato, ker nimamo potrebnih tovalnih zastopnikov in agitatorjev, kateri bi šli po naselbinah za Proletarca in za organiziranje soc. klubov. To naj bo naš glavni cilj in namen vsaj v tem letu, da gre JSZ in njeno glasilo Proletarec naprej, da se razširja! Ako je delegacija tega zbora Proletarec pri sru in tako tudi zveza sama, tedaj bo šla brez dvoma na delo za povečanje obeh, kakor hitro se vrne na svoje domove in naselbine!

SULARJEVO POROČILO

Anton Sular predloži zbornici svoj referat in poročilo o delu v Kansasu. Glasi se:

Sodruzi in sodružice! Ker nas je več ki imamo nalogo referirati glede bodočnosti JSZ, pač ni potrebno porabiti preveč časa za vsak posamezen referat. Da ne bomo preveč ponavljali, bom omejil moje poročilo kolikor le more.

JSZ deluje v sedanjih obliki med našim delavstvom že nad 25 let in je še vedno živa organizacija. V nji je še volja za nadaljevanje njenih aktivnosti na političnem in prosvetnem polju.

Na podlagi izkušenj in zgodovine vemo, da kakor je bila ta organizacija potrebna in koristna slovenskemu in sploh jugoslovanskemu delavstvu v tej deželi v preteklosti, tako je sedaj in približno tako bo ostalo še desetletje ali več, na vsak način pa, dokler bo tukaj še znatno število naših starih naselencev.

Kar se tiče aktivnosti za JSZ v Kansasu: kakor se je razvijala premogetna industrija, tako so rastle slovenske naselbine in z njimi aktivnost za JSZ. In ko je bila premogetna industrija na višku smo imeli skoro v vsaki slovenski naselbini klub JSZ. Ko je šlo navzdol z industrijo, tako je šlo z naselbinami in s soc. klubom. Konec pa je naredila vojna.

Ze več let imamo samo en soc. klub, katerega tvorijo naši stari sodruzi, ki jih ni odnesla vsaka sapica, ne republikanska prosperiteta in ne sedanja kriza. Imamo še vedno nekaj sodrugov, ki so ohranili trdo vero v socializem, ki pomagajo po svojih možnostih graditi boljše človeško družbo. Ti vrše vse propagandno delo kolikor ga je v slovenskih naselbinah in enako vrše to delo med drugodci, pri sklicavanju shodov, razdeljivanju letakov, kroženju peticij itd. V takih razmerah seveda o kakih znatnih aktivnostih za JSZ v naših naselbinah ne more biti govora. Toda delo, kolikor ga vrši klub se bo nadaljevalo pod okriljem JSZ.

Kako se bo razvijalo delavsko gibanje v Ameriki v bližnji bodočnosti, seveda ne vemo, ker ne vemo kako se bodo grupirale razne napredne struje. Toda nobenega dvoma ni, da bo prišlo in mora priiti do enotne fronte vseh naprednih elementov, ki stoji na socialističnih principih: produkcija in distribucija za porabo in ne za profit. Bodoče grupiranje naprednih struj bo morda imelo vpliv na status naše organizacije, pa bomo lahko sodelovali z grupo, ki je nam najbližja.

J. S. Z. vrši zelo važno delo na političnem in kulturnem polju med našimi naselenci, za graditev boljše človeške družbe. Včas se mi poraja vprašanje, kake razmere bi vladale med nami, ako bi ne bilo te organizacije. Nazadnjačstvo in splošna ignoranca, v kateri bi imeli zlate čase razni lažarnarjaki in drugi politični sleparji, ki bi ložje prodajali glasove svojih "dragih rojakov" kapitalističnim strankam, v svojo osebo korist. Razni "dušni pastirji" pa bi imeli neomejeno polje za svoje delo, držati maso nezavednih delavcev v večji ignoranci, da služijo posedujočemu razredu in vladali bi pač take razmere, kot so na primer med priseljenci poljske narodnosti.

Kadar govorimo o bodočnosti JSZ in če nam je zveza še potrebna, pač nihče ne misli na kako likvidacijo našega dela, pač pa na vprašanje, ki se včas poraja med nami: asimilacijo federacijskih klubov k stranki. Ako bi mi zamogli v federaciji pokazati tisto, kar bi zelo radi, to je stalno, znatno

narščanje števila in vpliva naše mladine v organizaciji, bi bilo vprašanje spojitve s stranko in njenimi klubi pač akutnejše. Tako pa je malo takih zahtev ali priporočil od strani naših klubov. In zraven ima ta mladina, kolikor jo je v JSZ, vso priliko razvijati se v socialističnih smernicah in biti aktivna vsepovsod.

Ogromno je delo, ki ga je izvršila mala skupina organizirana v JSZ v zadnjih 25 letih med našim delavstvom. In s tem delom nadaljuje še danes. Njeni klubi vrše važno delo na političnem in marsikje tudi na kulturnem polju. Zadnjih 10 let se je razvila njena važna ustanova Prosvetna matica, ki raste in se razširja od leta do leta. Vprašanje je, kdo in kako bi vršil vse to delo, če bi se spojili s stranko, ko bi drugi direktirali in nadzorovali vse to deio, v katero silnajo v pogleda in ne razumevanja za naše razmere in potrebe. Nobenega dvoma ni, da bi to delo trpelo in da ne bi bilo tako uspešno kot je sedaj. V sedanjih razmerah pa bi bili nekako prisiljeni poseči v strankin notranji spor, katerega smo se dosedaj v veliko korist našega pokreta kolikor mogoče ogibali.

V smislu sklepa zadnje strankine konvencije v Clevelandu, ima strankina eksekutiva nalogo rešiti vprašanje federacij v stranki. In če bi eksekutiva prišla do sklepa, da se federacije razpuste in naši klubi združijo z ameriškimi, kjer obstoje, je moje mnenje, da verujem v načela mednarodnega socializma, da bomo naše delo pri širjenju socialistične v-zage in propagande vršili med našim delavstvom boljše, če gremo samostojno naprej, vsaj dokler vladajo v stranki razmere kot so sedaj.

Sedaj ko se tako uspešno razvija in napreduje ustanova JSZ, naša Prosvetna matica, ko imamo svoje shajališče Labor Center, zakar gre največ zasluge čikaškemu klubu št. 1, ko imamo list Proletarec, ki je tesno združen s federacijo, Druž. Koledar in Majski Glas, pač vse te ustanove najboljše služijo socialistični stvari na sedanji podlagi in ustroju federacij.

Najsihodo razni zaključki tega zbora kakoršnikoli, eno imejmo pred očmi, da obranimo našo JSZ enotno in potem so nam nadaljnji uspehi zagotovljeni. Upamo, da bo ta zbor tudi v bodoče začrtal pot, ki bo vodila naše delo v korist jugoslovanskega delavstva v Ameriki.

Iz tedenskih poročil v Proletarcu, iz poročila gl. tajnika Pogoreleca in iz navdušenja, ki vladat na tem zboru, lahko pridemo do zaključka, da imamo še vedno dovolj aktivnih sodrugov in sodružic, in če tu ali tam kateri ostane na strani, zaradi utrujenosti ali resigniranosti, pa drugi zavzame njegovo mesto.

J. S. Z. ima bodočnost, dokler ima v svojih vrstah sodruge in sodružice, ki so pri volji delati, delati, da ohranimo to kar imamo zgrajenega in da dosežemo še nove, nadalnje uspehe!

GODINOV POROČILO

Filip Gadina poroča za čikaško okrožje in za splošno gibanje JSZ. "Zakaj in čemu sploh hodimo na zvezna zborovanja, ako JSZ nima bodočnosti? Prepričan sem, da dokler se bomo prepirali radi militantov in starogardistov in drugih takih stvari, je med nami še vedno dovolj vzrokov za bodočnost JSZ. Večkrat se čudim, zakaj ni več življenja v naših naprednih naselbinah. Včas se večkrat povablili tega ali onega govornika iz Chicaga na svoje prireditve, kar je zelo pomagalo stvari in prireditvi sami. Na ta način se da naše gibanje razširiti, poživeti. Dobro bi bilo, da bi v bodoče naselbine povabile zunanje govornike, recimo iz Chicaga, na svoje prireditve. Boste videli, da bo udeležba večja in moralen ter gnoten uspeh bolj zadovoljiv."

JANKOVICHEVO POROČILO

Anton Jankovich pravi, da v Clevelandu so aktivni kolikor jim pač razmere dopuščajo. Aktivni so za delavski tisk. On proda na stotine naših tiskovin. Imajo pa hude boje s klerikalci in nazadnjaki. V Clevelandu niso mrtvi in nazadnjaki jih ne bodo uničili. — Poročila gori navedenih se odobrijo.

Frank Zaitz svetuje, naj se sedaj drugi oglašajo. Na primer, zakaj je bil Waukegan nekoč bolj aktiven. Pogorelec odgovarja, da Frances Zakovšek vedno izvrši svoje delož, tako tudi nekatere druge sodruge in sodružice v Waukeganu, seveda pa se bi dalo v tem oziru še veliko več storiti. Klub št. 27 v Clevelandu bi lahko več storil za gibanje. Naša bodočnost nam je zagotovljena, ako bomo pokazali dovolj virilnosti v sebi. Za naročniki je treba iti. Več Jankovichev, Zornikov, Rožičev in drugih nam je treba.

Anton Zornik poda statistično poročilo o rezultatu svoje agitacije za časopise, pri razprodaji koledarja, knjig in brošur, ki je jako ugodno. Enako poroča tudi o delu njihovega kluba.

Frances Zakovšek pravi, da je Pogorelec pretiraval njeno delo in zasluge. Saj so tudi druge delale, posebno pri razprodaji Ameriškega koledarja in Majskega Glasa.

L. Alperner pravi, da je njihov klub št. 37 JSZ v Milwaukee delaven in člani delajo več ali manj za gibanje. Lahko se bi pa to delo pomnožilo in rezultat bi bil boljši.

Vidmar pravi, da je sicer prav, da jih je Pogo-

relec malo pokritiziral, toda ta kritika ne odgovarja resnici. S. Rožič ni bil sam, ki je prodajal kot ledarje ali Majaki Glas, prodajali so jih tudi drugi. Da ni bilo večjega uspeha, je bilo krivo to, ker se ni upošteval sklep konference Prosvetne matice, kar pa nista zakrivila onadva s. s. Alperjem. Upoštevati je tudi treba, da je v naslednjem prišlo razdore, ki ima svoj list in katerega razdoreno delo bi ne bilo tako učinkovito, ako ne bi bilo pešice energičnih sodelavcev na delu, da bi danes kluba niti več ne bilo. To so fakti, katere je treba upoštevati, predno nas kritizira.

John Rak pravi, da se mora dati milwaukeeim s drugom kredit za njihovo delo. Storiš so že mnogo in še bodo. Kar se je naselilo med nje je neke vrste zmotno mišljenje, da ni JSZ več potrebna, medtem ko je baš sedaj vsaka prilika in priložnost, da se zveza pojača, da se njeno delo baš v Milwaukeeju in West Allisu razširi. Zveza ima vse pogoje, da nadaljuje svoje delo med našimi delavci. Njena bodočnost je lepega in dolga. Kar nam manjka je kulturna aktivnost.

Zaključek popoldanske seje ob 5.30.

Anton Sular, predsednik.
Louis Beniger, zapisnikar.
Charles Pogorelec, tajnik.

Tretja seja 4. julija dopold.

Za predsednika so nominirani Aleš, Oven, Mary Jugg, Kobi, Sular, Terčelj, Bernik in Zorko. Zadnji sprejme in je proglašen izvoljenim.

Nominacija dveh podpredsednikov: Kamnikar, Vidmar, Mary Jugg in Kobi. Sprejmeta Mary Jugg in Kamnikar.

Zapisnik prve seje sprejet brez ugovora, druge seje pa s par dodatki.

Anton Zornik poroča za poverljivi odbor, da manjka trije delegati. Preide se na čitanje dopisov. Pogorelec prečita pismo od Jewish Socialist Verbanda, dalje od kluba 180 v West Allisu, od Čehoslovaške soc. federacije in od kluba št. 13 JSZ ter društva št. 6 SNPJ v Sygarnu, Pa.

Frank Zaitz naznanja, da kdor hoče še vstopnic za večerno uprizoritev "Kamkoloma," jih lahko dobi v spodnjih prostorih.

NADALJEVANJE SPOREDA

Joseph Snoy želi, da se bi oglašal kot izmed zastopnikov mladinskih odsekov. Nato povzame besedo Anton Kamnikar iz Milwaukeeja, ki pravi, da ni res, da se v njihovi naselbini odvijajo delu JSZ. Samo dve osebi sta pri klubu št. 37, ki se ogrevata za tako delo, ostali pa so vsi kot eden za temo sodelovanje z JSZ. Mladina kot celota je za podpiranje JSZ in pri tem bodo vztrajali vsi, dokler bo ostajala JSZ.

John Rak izjavlja, da sodrugi in sodruginja v Milwaukeeju so sicer aktivni, pa ne tako kakor bi lahko bili za pojanje JSZ, za njeno kulturno delo ter za razširjanje njenih publikacij, posebno Proletarca. Kljub njihovi agilnosti za naše delavsko gibanje, se jasno vidi, da bi baš v Milwaukeeju delavni sodrugi lahko izvršili še mnogo več propagandističnega dela.

Problemi naših koncertov in dramskih predstav

Na dnevi red pride točka "C". III. dela sporeda o Prosvetni matici; Peter Bernik poda referat. "Problemi naših koncertov in dramskih predstav". (Priobčen je bil v Proletarcu z dne 12. avgusta.) Referat Bernik dodaja k svojem poročilu, da je pokritiziral gotovo delo Prosvetne matice edino le s tem namenom, da se matično delo poživlji, razširi in izpopolni.

Sledi diskusija o Bernikovem referatu, katere se udeležijo sodegovorci. Rudolf Potočnik iz Detroita pravi, da se mu Bernikov referat zelo dopade ter navaja gotova dejstva iz lastnih izkušenj v Detroitu, končno pa vpraša, kaj je s kontestom, ki je bil razpisal na milwaukeeim zboru. Skušna naj se dobiti več glasbenega materiala za pevsko družva P. M. in pa delavskih iger. Izvolita naj se še dva člana v prosvetni odbor.

Aleš predlaga, da se Bernikov referat izroči resolucijskemu odboru. Sprejeto. Bartol Yerant prečita pismo Jacoba Ambrozica, ki mu pošilja poverilnicu federacije društev SNPJ, obenem pa pozdravlja zbor JSZ ter mu želi obilo uspeha.

Anton Garden govori k predmetu o Bernikovem referatu. "Z ozirom na Potočnikove sugestije je treba omeniti, da smo po zadnjem zboru razpisali kontest za angleške igre, toda odziva ni bilo nobenega. Nemogoče je pričakovati, da bi Prosvetna matica mogla s sedanjimi dohodki zalagati pevsko družva z glasbenim materialom — pesmami in operetami — v taki meri kakor bi bilo želeli. Glasbeni material je namreč drag in stane večkrat samo ena pesem deset do dvajset dolarjev. Pri eksperimentu smo večkrat tudi o tem že razpravljali, toda vedno našelimo na velike poteškoče — finančne in druge."

PROSVETNA MATICA IN FINANCE

Angela Zaitz dodaja k Potočnikovem priporočilu, da ne bi bilo umetno, če se bi izvolila še dva v prosvetni odbor, kajti kar se najbolj potrebuje so finančna sredstva. Zato naj delegatje tega zbora na svojih letnih sejah društev in klubov delujejo na tem, da se zvežajo prispevki v fond Prosvetne matice. Na ta način bo več prilike in možnosti, da se bodo nabavile razne pesmi in igre.

Potočnik pojasnjuje svoje izjavljanje in dodaja, če se bi razpisal kontest, da je možnost, da bi bil rezultat dober.

Benedikt je mnenja, da edina pot je, da bi društva in klubi Prosvetne matice plačevali gotove prispevke v zadnji fond kot nekakšno odškodnino za sprejemanje knjig, iger in pesmi. Se strinja z Bernikovim priporočilom.

John Rak pravi, da so kontesti dvomljivo podvzetja. Zadnji eksperiment za angleške igre nam to pokazuje in potrjuje. Večina članov Prosvetne matice so društva, in pod sedanjimi razmerami in možnostmi jim nudimo in tudi damo dobro pomoč. Zadnje čase se je delo v tem področju izboljšalo in pospešilo. Seveda, kljub temu je še vedno dovolj prostora in prilike, da se naša važna delavska kulturna ustanova Prosvetna matica in njeno delo izboljša.

John Zornik iz Detroita s gotovostjo tedi, da je zanimanje za Prosvetno matico in njeno delo mnogo večje kot se kdajkoli prej. Zato pa je priporočljivo, da se spet razpiše kontest. To bi vsakakor pozitivno zanimanje za Prosvetno matico in njeno delo, splošni rezultat pa bi bil tudi mnogo boljši.

Joško Oven izjavlja: Govorite o operetah, kakor bi se trgale kar tako poljubno. To je vendar težka stvar. In delavskih operet nimamo. Uglasbitev in sprevidetv besedila vendar zahteva zmogljivo osebo. Kar imamo mi delavskih pesmi, so večinoma le prevodi. Izmed vseh sta seveda najlepši Marseljeza in pa Internacionala. Kadar teh dveh ni na naših delavskih programih, se mi zdi, da vsega manjka. Vsaka delavska prireditve bi morala vsebovati na svojem programu vsaj eno teh dveh delavskih kompozicij. Vsekakor bi radi s pesmijo vzgali zanima-

nje med maso za naše gibanje. In baš delavska pesem je eno sredstvo, s katerim se da mnogo doseg. Dobro bi bilo, da bi stili v stike z vsemi našimi kulturnimi delavci, da bi videli kaj premoremo in kaj moremo v tem oziru storiti. Mi bomo skušali dobiti najboljše pesmi in operete. Bernikova sugestija je zelo dobra. Pri tem pa bi potrebovali vodjo, ki bi to stvar vodil naprej. To je vsekakor potrebno. Bernik je bil tak vodja par let in je izvršil precej dela v tem področju. Upamo, da bo še pomagal ter da bodo pomagali tudi drugi, kajti naša Prosvetna matica vsi dobro delo, zato zaščitni vse naše sodelovanje.

Bernik je mnenja, da namesto kontestov, naj se bi dotični denar porabil za nabavo potrebnega materiala — pesmi in iger delavske vsebine — kakor je že prejšnji govornik omenil. Pogorelec in Rak nikakor ne moreta vsega dela sama izvršiti. Upam, da se bo dobil kdo, ki bo za tako delo imel voljo in zmoglosti. Nam je treba delavskih dram in pesmi. Drama "Rdeče rože" je pač bila izredno dobro sredstvo, da se pritegne naše delavstvo k sodelovanju naše Prosvetne matice.

Martin Stefančič je prepričan, da je naša Prosvetna matica šele v razvoju. Kadar bodo finančna sredstva boljša, tedaj se bo vsekakor v tem pogledu mnogo več izvršilo.

Pogorelec poudarja, da delo pri Prosvetni matici zahteva sredstva. Tudi v starem kraju nimajo delavskih pesnitev, več pa imajo delavskih iger. Glede delavskih pesmi so tudi tam tako revni kakor smo mi tukaj, kakor je že omenil Oven. Sredstva so glavni pogoj za uspešno vršitev tega dela. Operete in druge glasbene kompozicije stanejo denar. Dalje je treba večkrat tudi plačati honorar. Uporizorili smo z izredno uspešnostjo znano socialno dramo "Rdeče rože" je večkrat in treba se je oddolžiti z malim honorarjem njenemu avtorju, ki je delavec kakor mi. Vsekakor pa igre same kot take brez druge atraktivnosti ne prinesejo denarja.

Betty Bogatay iz Clevelanda predloži poročilo o kulturnem delu soc. pevskem zboru Zarja v Clevelandu, ki je priobčen v angleškem delu tega zapisa.

Potočnik je mnenja, da društva, ki so priključena Prosvetni matici, ne vršijo skoro nobenega dela, le članarino plačujejo. Glede tega se bi dalo veliko storiti, da bi matična društva postala aktivnejša gnotno in moralno ter bi podkrepila delo naše Prosvetne matice.

John Zornik iz Detroita pravi, kadar govorimo o igrar in pesnih, vselej mislimo le resne delavske igre in delavske pesmi, ne pa kakšnih kikiriki operet in druge take robe, ki itak ne spada na delavski oder. Delavcem je treba delavske drame in glasbe, burke pa prepustimo onim, ki se na to razumejo.

Pogorelec zagotavlja zborovalce, da bo Prosvetna matica z veseljem sodelovala s klubi in društvi, ki so vključena pri matici, pričakuje pa se, da bodo isto storila tudi vsa društva in klubi. Potem smo lahko gotovi, da bo šlo delo jedrno naprej, rezultat bo boljši in napredek na našem delavskem kulturnem polju bomo zaznavali vsepovsod.

Potočnik dostavlja, da je treba predvsem povzročiti pri zmožnih ljudeh. Njihov pečovodja na primer izvrši večino dela gratia, pomisliti pa moramo, da dela dnevno v tovarni, kar ga utruja. Lahko se bi morda pisalo tudi v stari kraj in od tam dobilo zaželena dela.

Zbornica sprejme Bernikov referat.

Pogorelec naznanja šče slikanja zborovalcev XI. redna zbora JSZ pred dvorano Sokol Havliček-Tyrs ob 1. popoldne.

Socialistična stranka in J. S. Z.

V dvorano pride gl. tajnik ameriške soc. stranke S. C. Senior in zbornica mu da besedo. Uvodno je dejal, da je JSZ skupina v soc. stranki, ki je znala rešiti enega najvažnejših problemov. Pred šestimi leti, ko je govoril na zboru JSZ, je opazil, da je JSZ znala pritegniti v svojo sredo mladino. To je bila takrat edina federacija v soc. stranki, ki je znala rešiti problem, ki je pred nami, to je: mladina in starejši člani ali kako pridobiti mladino. Dalje je treba priznati, da soc. stranka dobi od JSZ več opore kot od katerekoli druge soc. federacije. Opazil je, da je Proletarec, glasilo JSZ, že pred leti pričel izdajati mladinski ali angleško sekcijo, da pridobi mladino. To je vsekakor velik korak naprej. Opazil je tudi, da ima Prosveta, glasilo SNPJ, istotako angleško sekcijo za mladino. Je prepričan, da JSZ ima vse pogoje za nadaljevanje svojega dela kakor ga je vršila v preteklosti.

Pred kratkim je Finska soc. federacija izstopila iz stranke ter se pridružila social-demokratski federaciji, katere podpira sedaj Roosevelt. Treba je pibiti, da soc. stranka ni komunistična stranka. Sedanja boja v soc. stranki segajo daleč nazaj. Za časa vojne je bila soc. stranka na svojem višku. Takrat je imela doberšen del ugleda med delavstvom, ker je nasprotovala vojni. Konec vojne ji je seveda prinesel oslabeitev. Po vojni so prišle še hujše zarezke, ki so se zajele v soc. gibanje. Prišel je uspeh komunistične revolucije v Rusiji. To je škodovalo ameriški soc. stranki bolj kakor vojna. Sledila so vladna prizadevanja, da se uniči soc. gibanje in stranka kot taka. Prišla je doba prosperitete, ki je bila zopet porazna za soc. gibanje. Kdo naj bi verjel v socializem v dobi izobilja? Takoj zatem pa je prišla depresija ki je s tako silo udarila po prosperitetni psihologiji tudi dejansko, da se je ljudstvo znašlo v silni zagati. Od takrat naprej je polagoma spet soc. stranka začela pridobivati na članstvu in ugledu. Tako je šlo naprej, dokler se ni pred dobrim letom pojavil v stranki nesporazum.

Leta 1929 je stranka bila odvisna od 50% tujerodnih članov oziroma tujezzijskih federacij, od takrat naprej pa, z izjemo JSZ, se je ta odstotek znižal na 18%. Pojavil se je boj med mladimi in stariimi sodrugi. Razmere in stvari tem pogojem se spreminjajo. Slični boji se pojavljajo vedno v vsaki organizaciji. Resnica je, da mladina nima izkušenj, ampak pripravljena je, da dela. Videli smo ljudi, ki so bili že petnajst in več let v uradih pa niso niso ničesar storili za poživljanje soc. gibanja. To je vzrok, da je mladina postala nezadovoljna, nestrna. Drugi vzrok je, da je nastal nesporazum med stariimi in mladimi sodrugi, je ta, ker je leta ni bilo v strankinem časopisu nobenih diskuzij, kakor so jih na primer vodili sodrugi v glasilih tujezzijskih federacij. In na kakšen način naj se bi mladina naučila pravega pomena socializma, ako ne iz stvarnih in konkretnih diskuzij? Zakaj je v Rusiji nastala boljševiška revolucija in ne socialistična revolucija? Mladina je hotela to vedeti. Vedela je kako bo vse to izvedla — in je izvela!

Na detroitski konvenciji se je poskušalo vzeti moč stariim in jo dati mladim silam. V zadnjih 15. letih sta izšli jedva dve knjigi o orientaciji in taktiki soc. stranke v Ameriki. Sledila je detroitska načelna zjava, ki je razburila dotodanje vodje. Sedaj, po klevelandski konvenciji, so v New Yorku ustanovili social-demokratsko federacijo. To je nekaj takega, kar je v Angliji zastopal Ramsey MacDonald. V glavnem gre v tem sporu le za eno ali

Fotografirala Angela Zaitz
Skupina žensk, ki so bile članice XI. rednega zbora JSZ. Dve nista na tej sliki

dve osebi, ki sta si postali sovražni. Po detroitski konvenciji so začeli mladi element sabotirati.

Protitujezzijska propaganda nima prostora v soc. stranki. Naš skupni namen mora biti: skupno sovraštvo proti sedanjemu sistemu. Ali naj se izoliramo in pomagamo Rooseveltu, ali soc. kandidat? Mi ne smemo podpirati Roosevelta. Socialni demokratje so se indirektno izrekli za ta manever. Mi socialisti bi bili izdajalci soc. gibanja in delavstva, ako bi storili kaj takega. Verjamem, da tujezzijske federacije v soc. stranki bodo same rešile svoje probleme, oziroma se bodo ti problemi sami rešili. Proletarec uvaža angleško gradivo, kar je hvalevredno. Moje iskreno mnenje je, da federacije ostanejo kakor so tako dolgo, dokler bodo potrebne. Končno apeliram za sodelovanje v letošnji volilni kampanji.

Anton Zornik želi vedeti, zakaj in kako socialno-demokratska federacija podpira Roosevelta. Senior odgovarja, da nikakor ne misli vsakogar v federaciji. Toda načelnik soc. demokratske federacije je dejal, da Roosevelt vrši dobro delo. (Op. ured. — Agitacija zanj je začela voditi pozneje. Newyorka social-demokratska federacija tedaj ni še direktno podpirala Roosevelta.)

Ivan Molek je mnenja, da to vprašanje o stranki moramo rešiti sami. Vider vprašuje Seniorja glede protislova v njegovem izjavljanju, kateremu se pa izogne z odgovorom, da so se starogardisti sami izključili iz stranke. Vršil se je nečeden boj med obema grupama v New Yorku, večinoma osebnega značaja in največ radi ene osebe. — Snoy omenja New Leader in pa trokisti. Soc. stranka ni nikdar sprejela trokistov, sedaj pa so se zagrizli vanjo, kar zna roditi slabe posledice. — Justin Zajc predlaga, da se Seniorjevo poročilo sprejme. Sprejeto.

Socialistična stranka v povojni dobi

Zbornica preide na 4. člen sporeda, 11. točka, pod katero Frank Zaitz referira o predmetu soc. stranka v povojni dobi. Navaja vzroke nazadovanja tekoj po končani vojni, dalje dobro prosperiteto, ki je omanila večinoma vse delavce, ker so mislili, da bodo imeli vedno visoke meze in da bo šlo tako vedno naprej. Prišla je velika depresija, ki je namah zrušila ekonomsko kapitalistično strukturo in vrгла na milijone delavcev na cesto. Polagoma so delavci pričeli spoznavati, da so vendarle socialisti imeli prav in soc. stranka je spet pričela rasti. Pred nekako dvema letoma se je v stranko zanesel razjedajoč boj med dvema strujama, med mlado grupo nezkušenih novih članov in pa med staro grupo sodrugov, ki imajo za seboj leta trdega dela za soc. gibanje. Naša federacija (JSZ) je ves čas, odkar je pridružena stranki, z njo tudi sodelovala, neglede če se je s kakim sklepom strankinih konvencij strinjala ali ne. JSZ se je s posebno izjavo izrekla proti detroitski deklaraciji in navajala razloge, na podlagi katerih je članstvo urgiralo, da naj na referendum glasuje proti nji. Toda istočasno in na isti strani v Proletarcu so bili objavljeni tudi argumenti manjšine ekspektive, katere je pozivala članstvo, da naj voli za deklaracijo. Mi nismo povzročili notranjega boja v stranki. Zveza kot taka je bila zavzela v tem konfliktu srednjo pomirjevalno pot in poudarjala stališče, da se gre za ohranitev našega gibanja in temu smotru moramo posvetiti svoje delo pristajati bodisi ene kot druge struje. Rekli smo: Če socialistična stranka razpade, bo kmalu ustanovljena nova, ker je zgodovinska potreba delavstva vsake dežele, da ima socialistično stranko. Če pa bi v tej dobi, ko je naselevanje ukinjeno in mnogi napredni naši delavci že utrjeni, propadla Jugoslovanska socialistična zveza, je ne bi mogla v efektivni obliki več obnoviti ne ena ne druga struja, ki se udeležujeta v notranjem sporu.

Nesoglasja med federacijami in stranko so se pojavljala tudi v prejšnjih časih. V vojni dobi — leta 1918 — je JSZ odstopila, ker se je posvetila delu Jugoslovanske republičnega združenja, in odstopile so tudi nekatere druge federacije, nekaj pa jih je stranka vled njihovih levčarskih aktivnosti izključila. Vse to se je izvršilo v imenovanem letu in deloma leta 1919, ko so elementi v stranki prignali taktiko razkola do vika.

Nekatere federacije so se pridružile komunistom, druge, med njimi JSZ, pa so se vrnile v soc. stranko. Naša zveza je bila valed dela za JRZ in valed bojev s komunisti (s hrvatsko komunistično sekcijo) močno prizadeta. Vzlic svoji oslabeitosti je bila v stanju nevihto prenesti in ob enem se je znala v marširšem asimilirati novim razmeram in poskušala se je uveljaviti tudi med mladino.

V medvojnih frakcijskih bojih je odvedel iz soc. stranke eno skupino Chas. Ruthenberg, ki se je udeleževal v Clevelandu, in drugo pa nekaj tednov pozneje John Reed iz New Yorka. Ob sta se umrla in njun pepel je zakopan pri Kremlu v Moskvi. Največ valed notranjega boja in razkola, in veliko valed diskreditiranosti, ki so jo povzročili v historični vojni dobi reakcionarji vseh vrst s svojimi napadi na socialiste, je socialistična stranka od leta 1919 naprej shirala toliko, da ji leta 1924 ni več kazalo nominirati svojega predsedniškega kandidata. Iz tega vzroka se je l. 1923 in 1924 pridružila Konferenci za neodvisno politično akcijo, katere predsedniški kandidat je bil Robert M. La Follette starejši iz Wisconsinu. Namen je bil, ustanoviti po volitvah trajno delavsko stranko, v kateri bi dominirale unije, toda med tem je La Follette umrl, vodstva sodelujočih uniij pa so se za idejo osnovanja take stranke ohladila, češ, da bodo več dosegla s prejšnjo "nestrankarsko" politično akcijo, v dokaz pa so navajale, da je dobil La Follette komaj pet milijonov glasov.

V ameriški socialistični stranki so v povojni dobi prevladovali židovski sodrugi iz New Yorka še veliko bolj kakor poprej. Na pobudo Normana Thomasa so se ji začeli pridruževati Amerikanci, večinoma študenti, profesorji, učitelji in protestantski duhovniki, torej ljudje iz srednjega sloja. Že na konvenciji leta 1932 v Milwaukeeju so pokazali svojo moč, vendar pa večine še niso imeli. Dobili so je dve leti pozneje na detroitski konvenciji, na letošnji meseca junija v Clevelandu pa so dominirali

popolnoma. Stara garda je bila potisnjena ven deloma za manevri (v New Yorku), deloma pa je sama odstopila.

V povojni dobi se je za ojačanje stranke posebno mnogo prizadeval pokojni Eugene V. Debs. Ko je prišel iz ječe, je bila močna samo še v New Yorku, Readingu, Pa., in v Milwaukeeju. Še ko je bil Debs v zaporu, sta ga pridobivali za svojo stvar obe tedanji strankini struji — socialistična, in ona, ki se je kretala v komunistično. Po prihodu iz Atlante se ni Debs izrekel za nobeno, pač pa izjavil, da mora zdaj, ko je prost, najprej premotriti položaj in potem se odloči. To je kaj kmalu storil z izjavo, da je bil in da ostane socialist do konca svojih dni. Začel je spet z govorniki turami, pisal v socialistične liste, na njegovo priporočilo je bil ustanovljen strankin tednik American Appeal, in sklicane so bile distriktne konvencije, kakor si jih je on zamislil. Ampak po deželi je zavela prosperiteta, v kateri je nastala še špekulacijska manija. Ljudje so se brigali za dobičke, ki jih morda napravijo, če kupijo delnice, stavbišča ali kar že. Politično je šla naša stranka — razen v Milwaukeeju in Readingu — še bolj navzdol. Komunisti so med tem vztrajno napadali in socialisti smo jim bili "socialfašisti", izdajalci delavskega razreda, sluga kapitalizma itd. Thomasu so rekli "reverend". Ko je kandidiral za predsednika, so vpili, da je on kandidat tretje kapitalistične stranke. Danes mu pravijo "sodrug" in bi ga bili pripravili indorsirati za predsedniškega kandidata, če ne bi bil izjavil, da noče njihove podpore. Danes so komunisti za demokracijo in za združevanje z liberalnimi in sploh z vsemi elementi, ki so za demokracijo in proti fašizmu. Koliko so v tem iskreni, bo pokazala bodočnost.

Frakcijski boj, ki je imel svoje glavno zaledje v newyorkski soc. stranki, torej ni nova stvar, kajti njegove korenine segajo daleč nazaj. Socialistična stranka si je spremenila svoje lice, ker v letih prosperitete ni dobila nič novih članov, da jih bi izveščala v duhu starih svojih tradicij, po krizi pa so pristopili v njo, kakor že omenjeno, trumoma in zahtevali akcij ter se ukvarjali z bombastičnimi proglašji. Stari, že umirjeni sodrugi so bili po smrti Morris Hillaquita v takih okoliščinah toliko lažje potisnjeni v zadnje klopi.

Tudi združevanje wisconsinskih socialistov s progresivci v farmarsko-delavski progresivni federaciji na razvoj socialistične stranke ne more dobro vplivati, četudi so se odločili za to taktiko v prepričanju, da je praktičnejše pot za kandidirati direktno na socialističnem tiketu.

Glede narodnostnih federacij pravi, da verjame Seniorju, da eksekutiva soc. stranke nahi zvezi ne bo nasprotovala. Potrebno pa je, da razumejo naše delo, naše naloge in naše težkoče tudi na oni strani, da ne bodo naši klubi obremenjeni še bolj kakor so. Mi pa se moramo zavedati, da delo, ki ga vršimo med našim narodom, socialistična stranka direktno ne bi mogla vršiti. Sklicevanje shodov v naselbinah, širjenje tiska, kakršnega naši ljudje razumejo in morejo čitati, in kulturno delo v našem jeziku je naloga le slovenskih in drugih jugoslovanskih sodrugov. Če mi to delo opustimo, bo v naši javnosti triumfirala reakcija in trud ter žrtve tridesetih let bi bile vržene proč.

Zgodovina JSZ je nam v ponos. Delo našega pokreta je bilo koristno in plodonosno. — Glede odnosajev s soc. stranko je dejal, da je za nadaljevanje pridruženja JSZ k stranki, postane pa naj samostojna le če stranka sklene federacije razpustiti. Apelira, da naj v tej točki razpravljamo brez frakcijskih strasti. — Konec tretje seje.

Louis Zorko, predsednik. Louis Beniger, zapisnikar.
Chas. Pogorelec, tajnik.

Četrta seja 4. julija popol.

Predsednik Zorko otvori zborovanje ob 1:30 popoldne.

JSZ v soc. stranki in med našim ljudstvom

Na dnevi red pride referat Joško Ovena o predmetu, JSZ v soc. stranki in med našim ljudstvom: Skušal bom govoriti kratko in zmerno. Čas je kritičen ne le za nas, temveč za vse soc. gibanje. Predvsem moramo biti trezni, ne smemo se razburjati. Dalje si moramo zapomniti, da mi nismo začeli ne povzročili boja v soc. stranki. Mi skušamo biti nevtiralni. Mi imamo svoje delo in to delo tudi izvršujemo. Iz newyorkskega boja se je pojavilo tudi vprašanje narodnostnih federacij. Za našo zvezo ne obstoja nobena nevarnost. Pred seboj vidim pogoje in čas za pojanje zveze. Pomniti je treba, da boji so tudi v drugih strankah. Le kadar preti nevarnost tako resno, kakor je na primer v Franciji, potem šele se vse radikalne grupe združijo. Takrat gredo vse malenkosti v ozadje. Toda sedaj še ne vidim take nevarnosti v Ameriki, ne da bi bila še tako blizu. Ako bi bila danes tukaj taka nevarnost, bi mi danes imeli enotno fronto. Dosedaj smo le izmenjevali vsak svoje mnenje, ta mnenja pa se še niso izkristalizirala. Ako bomo hoteli uspešno delati, se bomo morali ogibati tehničnih sporov. Naši sodrugi po deželi so se še vedno obrnili na naše sodruge. Zdi se mi, da danes nimamo nobene potrebe ne vzroka, da se bi ločili od soc. stranke. Enkrat smo se že ločili, in če bi spet danes kaj takega storili, bi napravili veliko napako. Nobena organizacija med nami ni storila toliko dobrega dela za delavstvo kolikor ga je baš naša. Razmere in vzroki za ločitev sedaj še ne obstojajo.

Charles Pogorelec govori nato o istem predmetu: Če bomo reševali zaključke stranke in se pričelki za stranko, tedaj bomo zgrešili naš cilj, radi katerega smo danes tukaj: skupno in vzajemno delovanje med našimi delavci za osvoboditev izpod izkoriščevalskega sistema. Edino česar se bojim je, združenje s komunisti, kajti tako združenje nam ne bi prineslo nič dobrega. Toda ne glede kaj jaz čutim — naša prva naloga je naša JSZ. Najboljša pot je, da ostanemo v stranki toliko časa kot nam je mogoče ostati. Če pa bi mi s tem, da ostanemo v stranki, imeli uničiti naš delo v JSZ, ne bi bilo umestno, da bi šlo tako naprej. Zato poudarjam, da ostanimo v stranki dokler mogoče, ali pa da sprejmemo resolucijo, da se da eksekutivni moč, da kaj ukrene. Nikakor ne smemo narediti takega fatalnega koraka. Ako pride do še hujšega spora, bomo še vedno imeli čas za ločitev.

Ivan Molek nadaljuje razpravo o istem predmetu: Najprej bi morali govoriti o svoji enotni fronti: Najprej se bi morali vprašati: enotna fronta s kom, enotna fronta — zakaj? Kar se nas tiče, ni ta stvar nikdar prišla od naše strani. Ta manever je prišel od komunistov. To je enotna fronta "from below". Dosedaj se ni nikjer obnesla. Začeli so z enotno fronto z vsemi — tudi z demokrati! Za nas, in naše gibanje ne vidim nobene koristi od take enotne fronte. Enotna fronta je sama konfuzija. Vsekakor bo glede tega prišlo do glasovanja. Mi poznamo enotno fronto z delavskimi organizacijami naših načel, ne pa s komunisti. Komunisti sami naj se prvi združijo. Mi verjamemo v demokratska načela in na tem se bi združili. Vsekakor se strinjam z Ovnom, da sedaj še ni nevarnosti za fašizem. Obenem pa moram priznati, da je bil govor gl. tajnika Seniorja na dopoldanski seji zelo netaktilčen. Danes je soc. stranka pod vplivom ko-

munistov. Senior je trdil, da je boj med stariimi in mladimi. Toda Snoyu je dal zavajalni odgovor o trockijevcih. Ali naj podpiramo stranko kakršna je danes? Ali naj vse to sprejemem in podpiram? Ali naj izpostavljam naše ljudstvo nevarnostni persekuciji? Jaz se ne bom nikdar podal njihovi "two-face" (dvoobrazni) hinavščini. Enotna fronta naj bo enotna JSZ — svobodna JSZ!

Preide se na splošno diskusijo o podanih referatih. — Matkovič izjavja, da glede enotne fronte se je v mnogih slučajih sedaj težko ven držati. So slučaji, ko je skupni nastop potreben. Kaj bo bodočnost prinesla glede tega, se sedaj še ne ve. — Bratkovič se strinja s starogardisti na vsej črti. Kdo se bi zavzel za kakšnega Kristana ali Bratkoviča, če bi bila komunisti in vržena v zapor? Nihee! Zato bi bili pod enotno fronto v nevarnosti persekucij in končno v nevarnosti deportacije. Mi lahko delamo naprej, kakor je omenil Molek. Ostanimo v stranki, če bo stranka nekomunistična. — Maslach je mnenja, da je najboljšje, če ostanemo še naprej v stranki. — Vidmar: Sedaj vem odkod prihaja boj med nami. Komuniste se slika kakor nekaj groznega. Tu govorim le zase, ne za koga drugega. Nikakor se ne strinjam z izjavljanjem prejšnjih govornikov, ki so omenjali bojazen pred enotno fronto. Nisem pa za to, da bi šla naša JSZ h komunistom. Kot 18-letni član stranke se še ne morem šteti za pionirja, vendar lahko izrazim svoje mnenje. Naši vodje (Hoan, Benson itd.) se strinjajo s klevelandsko konvencijo. V glavnem je spor le radi taktike. Vsekakor pa sem proti wisconsinskemu sodrugom, ki so na skupni konferenci a progresivci izpustili iz programa besedo "production for use". Rečem, da šele takrat, kadar bomo vzgojili našo mladino v smislu treznih izjavljanj, bomo kaj pridobili. Omenim naj, da milwaukeeški socialisti pri zadnjih volitvah je porazila elektrarska družba s svojimi milijoni, kajti masa se še vedno prosti zavesti, ker ji manjka izobrazbe, namreč delavske izobrazbe. To je treba povedati. Socialisti niso bili poraženi radi komunistov, kakor se bi rado prikazalo. JSZ naj ostane kot je — izven frakcijskih bojev, kakor je sedaj.

Joseph Snoy bi rad vedel, kaj moraš biti v JSZ, da si militant ali starogardist. Kamnikar predlaga, naj se da vsakemu le pet minut časa. Frank Zaitz je mnenja, naj vsakdo govori dokler ga zbornica ne ustavi. K temu govorijo Radelj, Aleš in drugi. Predlog poročen.

Anton Zornik pravi, da Joško Oven zma napraviti le bombastične govore, toda za agitacijo pa ni. James Maurer je bil dolgoletni sodrug in sedaj, ko se je spor v stranki tako poostiril in je zavladala militantna grupa, je pripravil stranko pustiti. Sem proti detroitski deklaraciji in za amandiranje ameriške ustave. Na tisoče ur sem dal med in po vojni za pojanje in širjenje JSZ. Že dolgo nazaj so prorokovali, da se bodo v stranko utihotapili trockisti in da bodo izobčili stare sodruge. To so sedaj storili tisti člani, ki sekundirajo Thomasu in Seniorju. Apeliram za sodelovanje v JSZ, SNPJ in soc. stranki, glede spora pa naj se zadeva da na splošno glasovanje.

John Terčelj je odločno proti izstopu iz stranke. Znani so mu dogodki iz časa vojne, ko se je vršila ta ali ona skupščina. Med vojno so

Aleš je mnenja, ako bi pred zborom imeli v Proletarcu razpravo o tem vprašanju, bi nastala velika konfuzija. JSZ mora imeti dovolj široko središče, da bo v njej prostora za vse. Večina je za to, da naša zveza ostane v stranki. Vsi smo lahko skupaj in ako bomo tolerantni, bomo šli lahko z našim delom uspešno naprej.

Matkovič govori o militantih in starogardistih. New Leader ni več socialističen list; podal se je v frakcijski boj. Thomas je napravil več za soc. stranko kakor pa Oneal ali Waldman. Zbornica sprejme Jankovičev predlog, da se debata zaključi.

Benedikt pravi, da moramo stoodstotno naprej kot celota za pojanje JSZ in upa, da bomo tudi v bodoče ostali prijatelji ter sodrugi, ki bomo skupno delovali za našo skupno stvar.

John Spendal iz Sheboygana je mnenja, da se ne bi smeli razburjati glede vprašanja, če ostanemo v stranki ali ne. Dasi je to vprašanje važno, je pred nami tudi vprašanje naše zveze, za katero moramo delati. — Justin Zajc je za to, da resolucijo sprejema. Nikdar ni bilo med našimi sodelavci sentimenta za izstop iz stranke in ga ni tudi sedaj. Terčelj pravi, da je njegova izjava; ki jo je pred podal, resnična in ima podlago. Frank Zaitz pravi, da se ne skriva ničesar.

Ivan Molek vprašuje, če bomo več izgubili z izstopom ali če ostanemo v stranki. Ako ostanemo, bodo šli nekateri ven, če pa bomo sprejeli resolucijo z amandamentom, bomo ostali vsi. — Vidmar je mnenja, da ne bo resolucija sprejeta stoodstotno, ker nas na nekaj veže. Stranka mora imeti avtoriteto. Kako naj potem napreduje zveza? Sem član soc. stranke, ne pa militantov in ne starogardistov.

Frank Zaitz predlaga, naj zbornica preide na točko 24 (agitacija med Srbi in Hrvatimi). Sprejeto. Ta točka pride na dnevni red kakor hitro se govorniki lista izčrpa. — A. Zornik je mnenja, da le s mirno agitacijo bomo napredovali. On ve, da je Oven mnogo delal, zato tudi želi, da mu oprosti opazko o bombastiki. — Louis Zorko pravi, da govori zase in za klub št. 27. Mi moramo ostati v stranki. Glede taktike: ako bi sprejeli predloženo resolucijo kakršna je, bi zveza padla v stagnacijo. Mi smo kompetentni, da napravimo jasno črto. Na splošno tročkovno vprašanje, kje so bili prej, ko so se bili stalno več? Mnogi ste takrat bili komunisti in ste sedaj v soc. stranki. Tako je tudi s tročkovni čemu se jih bi bali? Mi imamo večino in jih lahko izključimo, če je treba. Enotna fronta je edina pot, da se odpmore sedanji situaciji. Ako bi bil izločen, tedaj bi bil za skupno akcijo s komunisti.

Naša agitacija med Hrvatimi in Srbi

Govorniška lista se s tem izčrpa in zbornica preide na točko 24, pod katero poroča s. Maslach namesto B. Stojanoviča: Jugoslovanska socialistična zveza je danes takorekoč le še slovenska sekcija. Prizadevala se je že mnogokrat, da se bi z sodelovanjem pridobila v večjem številu tudi Srbi in Hrvat. Mi smo poskušali na razne načine, da se bi zainteresirali i srbski i hrvatski delavci za socialistično gibanje, pa nismo uspeli. JSZ nam je že večkrat šla na roko pri teh poskusih. Sedaj smo že potekli, da se ne napravi še en poskus, da se organizirajo naši srbski in hrvatski delavci v soc. stranki pod okriljem JSZ. Zveza nam je dala svojo kooperacijo s svojimi odseki vred. Treba je, da se ta medsebojna vzajemnost razširi in nadaljuje ter izpolni da bomo kot našemu delu ter da bomo končno uspeli pri organiziranju naših delavcev v soc. stranki.

Chavich govori o istem vprašanju in pravi, da je JSZ z ozirom na srbsko in hrvatsko sekcijo le na papirju. Kajti v resnici ni ne srbske ne hrvatske sekcije, ampak le slovenska, ki ji gre vse priznanje. Med Srbi ni zanimanja za socializem, dani bi morali biti. Isto velja i za Hrvate. Srbski delavci bi morali dobiti pomoč od JSZ, da bi kaj zgradili. Godina izvaja, da mi jim bomo dali pomoč le taktično, kadar bodo sami hoteli in vprašali, da jim gremo na roko. Mi bomo to radi storili, kar smo že večkrat v preteklosti. Glavno je, da se oni zainteresirajo za soc. gibanje.

Ladevič verjame, da kadar organizacija ne more izvesti svojih dolžnosti, potem je lažje na posameznih članah, da pristopijo v stranko direktno. Mi ne smemo bojkotirati soc. stranke. Njegovo mnenje se razlikuje od mnenja ostalih dveh srbskih sodrugov v tem, da on verjame, da se mora delati z lastnimi (domaćimi) delavci direktno. Nikar ne poskušajte vabiti zanimanje med ameriški delavci kot so sedaj orientirani. Delo JSZ je med Slovenci.

Pogorelec se prav nič ne čudi, da se srbski delavci ne morejo organizirati. Vsa vera v delavsko gibanje, vsa virilnost je pošla. Med nje se je naselil defetizem. JSZ prispeva več soc. stranki kakor kakršna druga federacija. Treba je vedeti, da med Hrvatimi zelo delujejo komunisti. Trošenje denarja za govornike iz starega kraja, ki bi nastopali med Srbi in Hrvatimi, ne bi prineslo uspeha.

Predragovič poda sliko situacije srbskih in hrvatskih delavcev. Izgleda, da je s. Ladevič izgrbil vse upanje, kar pomeni izgubo upanja za vsako organizacijo. Pred desetimi leti je bilo naše gibanje dokaj živahno. Glede dobrote govornika iz starega kraja je mnenja, da bi ta način bil uspešen. Slovenska sekcija ima sedaj v svoji blaginji nekaj denarja, katerega se bi lahko v ter svrhe porabilo.

Snoy predlaga, da se sugestije srbskih sodrugov predložijo bodoči eksekutivi v razmotrivanje. — Matkovič protipredlaga, da se posveti več časa temu problemu in da se ne odlašja s predložitvijo eksekutivi. Predlog sprejet.

Zaključek seje ob 5:30 popoldne. Louis Beniger, zapisnikar. Chas. Pogorelec, tajnik.

Peta seja 5. julija dopoldne

Za predsednika sta nominirana Filip Godina in Frank Aleš. Godina sprejme. Za dva podpredsednika so nominirani Kobi, Snoy, Vidmar, Angela Zaitz, Anton Zornik, Yerant in Terčelj. Sprejmeta Vidmar in Yerant.

Zapisnik tretje in četrte seje se sprejme v celoti. Zbornica osovji Jankovičev predlog, da vsak prišelni delegat govori le enkrat, k vsakem predmetu.

NADALJEVANJE SPOREDA

Nadaljuje se z razpravo med Hrvatimi in Srbi. S. Maslach govori o odnosih med srbskimi, hrvatskimi in slovenskimi sodrugi. Poudarja, da so slovenski člani že veliko storili, da se bi zainteresirali med Srbi in Hrvatimi za soc. stvar. Pošlejo na JSZ oziroma slovensko sekcijo, da pošlje govornike na njihove shode ter v vseh oziirih le naprej kooperira s srbskimi in hrvatskimi sodrugi. Frank Zaitz pojasnjuje konference, ki smo jih imeli za prosvetati, katere smo skušali pridobiti za

sodelovanje z našo zvezo, in s tem bi dobila tudi srbska sekcija glasilo v svojem jeziku. Skušali smo z organizatorji in l. 1932 smo izdelali velik letak v srbohrvaščini in ga razposlali po vseh Zed. državah, toda vsi ti apeli niso dosti zalegli, kajti kar je med Hrvatimi radikalce, so v komunističnih klubih, drugi, na primer prosvetati in bivši hrvatski komunisti, pa so se iz delavskega gibanja umaknili in se udali brezbrzičnosti. Nato Zaitz predlaga:

Udruženje broj 20 naj skliče posebno konferenco v svojih prostorih na Clybourn Ave., na katero naj povabi tudi somišljenike, ki jih imajo srbski sodrugi med Hrvatimi in Srbi. To konferenca se naj začne udeležiti člani odborov JSZ in obdržujejo ob tej priliki v lokalni srbskih sodrugov sejo z njimi in potem svojo sejo, če bo morala eksekutiva JSZ sprejeti kakšne nujne zaključke z ozirom na agitacijo med Hrvatimi in Srbi. O datumu te konference se naj povabilne članice in odborniki JSZ pravčasno obvesti. Predlog podpisan.

Godina k temu izvaja, da Slovenci smo za sodelovanje s srbskimi sodrugi in pripravljeni pomagati, toda iniciativa za sklicavanje shodov in za prireditve med njihovim narodom naj pride vedno z njihove, ne pa z naše strani. Kajti mi sami tudi pri najboljši volji Hrvatov in Srbov ne bi mogli organizirati v hrvatski in srbski socialistični sekciji.

Frank Udovih je mnenja, da mi nimj lahko le pomagamo, oni sami pa morajo z delom začeti. Angela Zaitz pravi, da čas beži, kajti to je zadnji dan zborovanja, pa imamo še važne predmete pred seboj, na primer Rdeče sokoliče (Red Falcons), in že ta predmet je važen toliko, da mu je treba posvetiti več časa. Vprašanja agitacije med Srbi in Hrvatiti tu ne bomo rešili. Naj se skliče posebno konferenco, kakor je predlagano, in srbski sodrugi naj na nji izdelajo načrt, ki ga bo mogoče izvesti. Sodelovanja od nas bodo delovali v polni meri.

Zorko pravi, da soglasja s temi izjavami. Benediktov predlog, da se debata zaključi, sprejet.

Zaitzev predlog za sklicanje konference z Godinovim dodatkom sprejet.

Naše publikacije

Preide se na točko. Naše publikacije (V. del sporeda, 13. točka).

Pogorelec referira o publikacijah JSZ in poudarja, da so iste zelo važnega pomena za naše gibanje. Obenem se zahvaljuje za sodelovanje vsem z upanjem, da se bo to harmonično in koristno delo med društvi, klubi in Prosvetno matice nadaljevalo. Ali naj se radi bojev, ki so zadnje čase nastali v soc. stranki, tudi mi pričakmo? Mi moramo delati med našim narodom za pojanje dela, ki ga vrši JSZ. Na vsak način bi moral Proletarec bolj napredovati, toda kakor sedaj izkazujejo podatki, se v tem oziiru ne moremo pohvaliti. Lahko pa se pohvalimo z uspehom, ki ga imamo z Majskim Glasom, ker se izplačuje, tako tudi Družinski kolektor. Prav tako bi lahko izkazoval prebitek tudi Proletarec, če se bi vsi sodrugi v klubih in društvi bolj resno zavzeli, da mu pridobijo več naročnikov. Stvar ni tako težka kakor se zdi. Treba je iti na delo, pa bomo imeli uspešen rezultat.

V zvezi s tem Pogorelec poda statistično poročilo o stroških in dohodkih Proletarca.

GOSPODARSKO STANJE LISTA

Dohodki Proletarca na naročnine in oglašila leta 1935 so bili \$5,042.32, stroški pa \$7,902.69, kar znači, da smo imeli deficit v prošlem letu \$2,860.37. Krili smo ga v glavnem iz prebitka od kolektarja, Majskega Glasa in prostovoljnih prispevkov v listovniški fond lista. Dohodki, s katerimi krijemo deficit, niso redni, niti vedno enako visoki. Glavni dohodki na katere se mora vsak list opirati so naročnina in oglašila. Gospodarsko stanje pri listu se je zadnje leto nekoliko izboljšalo, tudi na številu naročnikov smo napredovali, vendar pa še ne v toliki meri kot bi bilo potrebno, da se bi list izplačeval iz svojih dveh glavnih virov, to je, naročnin in oglasov. Dolga je imel list 30. junija 1936:

Jugoslav. stavbinskem in posojilnem društvu na posojilo.....\$ 915.00

Slovenskem del. centru na posojilo..... 300.00

Osojilo v uradu na plačah..... 940.00

Skupaj.....\$2,155.00

Kot je bilo že poročano, smo si bili l. 1933 izposodili pri Jugosl. stavbinskem in posojilnem društvu \$1,500. Posojilo jamči stavbinski fond JSZ. Na to posojilo smo do konca junija vrnili \$585.00. Poleg tega nam je bil tudi odbor Stavbinskega fonda JSZ posodil ob istem času vsoto \$356.00, na račun tega dolga smo plačali \$56.00. Ostalo vsoto \$300.00 zdaj dolgujemo Slov. del. centru. Stavbinskemu društvu plačujemo po \$23.75 mesečno z obrestmi vred in se te obveznosti kljub vsem poteškočam redno plačujemo, dočim nam Slov. del. centru to danes ni bilo mogoče plačati več kot že zgoraj omenjeno. Drugi računi, to je za tisk lista, plače, itd. se plačujejo večinoma redno vsaki mesec.

Referent nadaljuje. Kriza je zadala hud udarec našemu gibanju. Vsekakor pa je treba z našo agitacijo naprej. Treba je več zanimanja. Potovalne turneje so se še vselej izkazale uspešne. Pred dobrim letom sem šel na zapad in dobil sem lepo število naročnikov (nad 200), prodal pa tudi lepo število knjig in brošur. Turneje so dobre in jih je treba nadaljevati. — Družinski kolektor postaja čedalje bolj priljubljen. Razpečava se izvrstno. Majski Glas si je pridobil med ljudstvom moralni uspeh, obenem pa tudi finančni. Vse izredno delo za te publikacije se izvrši brezplačno. In to delo izvršijo v glavnem le tri osebe v uradu ter sodrugi in agitatorji. Največ dela odpade na urednika. Kajti poleg vsega izrednega dela, ki nastane z Družinskim kolektorjem in Majskim Glasom, mora skrbeti, da redno izide Proletarec, za katerega treba preskrbeti dovolj izbranega ter raznoličnega gradiva. Večkrat me ta ali oni vpraša, zakaj nič ne napišem za Proletarca. Rad bi to storil, toda z delom sem preobložen tako, da mi ni mogoče.

Kar se nas tiče, je najboljša, da razpravljamo o naših zadevah. Centralna organizacija je važna za napredek in nadaljevanje. V angleški sekciji Proletarca ste lahko opazili, da je ta sekcija dobra po vsebini, tako v originalnih kakor v ponatisih. Važno je, da vselej in pvsod izrabimo velike in večje proslave naprednih organizacij za širjenje naših idej in interesov. Lahko bi bili kaj storili na idorski proslavi v tem oziiru, pa nismo. Upam, da v bodoče bomo porabili vsako priliko v korist JSZ.

Frank Zaitz referira o istem predmetu: naše publikacije, pomen Proletarca, kolektarja in Majskega Glasa za naše delavstvo. Pred leti je bilo v navadi, da je Proletarec dobival precej oglasov od klubov in društev, sedaj ni več tega. Takrat so oglašali tudi trgovci, ki sedaj ne oglašajo. Torej je treba poiskati druge viire, druge dohodke. Vsekakor je ta stran Proletarca važnega pomena. Pred ustanovitvijo dnevnika Prosvete je imel Proletarec vrsto sodrugov, sploh jih je imel največ, potem pa se jih število pričelo krčiti. V angleški sekciji Proletarca je Donald Lotrich vztrajal precej let, zadnje čase pa je zaposlen in nima več toliko časa na razpolago, da bi redno nadaljeval s svojo kolono. Mary Jugg piše zanimive članke in vodi

svojo kolono za naraščaj in za ženske. Noben pokret ne more uspevati brez svojega glasila. In Proletarec je bil ves čas svojega obstoja velikega pomena za naše delavsko gibanje. Vodi je vedno boj proti reakciji in ignoranci. V Proletarcu vame precej prostora agitatorično gradivo. Prostora je vedno premalo; zato morajo konferenci in drugi zapiski večkrat čakati po tedne predno pridejo na vrsto.

Polemične dopise skušamo v Proletarcu ublažiti, četudi se nam to vselej ne posreči. Eksekutiva je dovolila uredniku, da drži strasti ven iz Proletarca, kar je pošteno za nas kot socialiste in kot ljudi. Polemika v glasilu o frakcijskem boju bi škodovala našemu gibanju in Proletarcu. Strasti moramo na vsak način krotiti na inteligenten način. Le na ta način bomo napredovali. — Družinski kolektor je uspešno delo v našem gibanju. Naš kolektor ima številno sodrugov, in tudi v starem kraju ima prišla zgodovinske podatke v spisih in v statistični obliki o udeleževanju slovenskega ljudstva v tej deželi. Pred par leti sem šel v Minnesoto, potem dvakrat na zapad, da sem nabral podatke za gradivo v kolektarju, in to na lastne in ženske stroške. Seveda take počitnice niso najboljše, toda delo je treba izvršiti.

Majski Glas je dosedaj bil uspešen vaskozki, tako po izbranem gradivu kakor v drugih oziirih. Pri takem delu je treba agitatorjev, da se publikacija razširi med čim večjo maso. To velja predvsem za Proletarca, ki mu je treba ohraniti naročnike. Proletarec bo šel naprej, tako tudi ostali dve publikaciji. Delal bom še naprej za vse tri publikacije, vi sodrugi pa se odločite, da nam boste pomagali. Naš napredni Cleveland bi se moral bolj resno oprijeti dela za naše publikacije med stariimi naselenci in med mladino. Ponosem sem na naše sodruge in sploh vse, ki delajo v našem gibanju. In če gremo z ognjem naprej, bo šlo naše delo za socializem tudi naprej. Naše glasilo in naše publikacije morajo uspevati.

John Rak predloži referat o delu za naš tisk med mladino, ki se glasi:

(Rakov referat je priobčen v angleškem delu tega zapisa.)

H koncu svojega referata Rak doda, da angleška sekcija v Proletarcu je zelo važnega pomena za našo mladino in naše gibanje sploh. Zato je potrebno, da daste Proletarcu in mladini svojo podporo in oporo, da bo šla z vami naprej.

Anton Zornik: najvažnejša točka zbora je Proletarec. Delal bom do konca svojih aktivnosti za Proletarca, posebno če bo ved kooperacije. Zaposniti si pa moramo, da moramo delati skupno. V Evropi fašizem dviga svojo glavo na vseh koncih in lahko se tudi zgodi, da pride na površje tudi v Ameriki in nam uniči Proletarca ter vse delavsko časopisje. Toda mi moramo trezno in zmerno naprej.

Frank Udovih: Mi delamo za naše publikacije v Chicagu kolikor pač moremo. Nekateri pišejo zanje, drugi nabiramo oglašila in naročnike itd. Če se bi bolj zavzeli za delo, bi gotovo imeli tudi več uspeha.

Radelj: Naš Proletarec mora ostati, toda zapisan je smrti, kot vsi časopisi priseljencev, kajti takšno bodo zahtevale razmere v bodočnosti. Do takrat pa mu moramo dati svojo oporo, kajti sedaj ima še trdne pogoje, da se razširi in napreduje. V Milwaukee smo se na nekaj nov način organizirali za povečanje Proletarca. Če bo uspeh, bomo videli. Kakor izgleda bo in upam da. Pri tem pa moram omeniti, da je treba v listu od časa lo časa dati priznanje tistim, ki za list delajo. To je važno in dobro vpliva na prizadeje. Drugi so dobili priznanje, ne pa on.

PRIREDBE V KORIST PROLETARCA

Garden: Deficit pri Proletarcu pokazuje in dokazuje, da klubi niso tako aktivni kakor bi morali biti in kakor bi lahko bili. Vsi klubi bi v tem oziiru morali pokazati več aktivnosti za Proletarca. Vsako leto bi morali klubi prirediti vsaj eno prireditev ali veselico v korist Proletarca. V Chicagu prirejamo dve veselici na leto v ta namen. Isto bi morali storiti v drugih naselbinah. Glede agitacije naj omenim le to, da je za naše gibanje važnega pomena. Agitator, ki gre od naselbine do naselbine, lahko losti koristi lista. Toda, če nimamo človeka ali stalnega zastopnika, tedaj ni vredno o tem govoriti ali diskutirati. Vsi skupaj se moramo zavzeti, da bo Proletarec napredoval.

KOLONA ZA ŽENSKO

Vidmar: Mi moramo dobiti oporo pri ženskah, kakor jo imajo v ženski organizaciji SZZ, a seveda v smislu soc. idej, ne pa na podlagi klerofašizma. Za tako gibanje med našim žensstvom pa bi morali imeti zmogljivo voditeljico. V Proletarcu bi morale naše ženske imeti svoj, ženski kotiček. Mary Jugg vrši dobro delo v angleščini, ampak med nami je še vedno zahteva za slovensko gradivo, zato se naj bi uvedel ženski kotiček ali kolona, v kateri bi razpravljale ženske o svojih problemih s stališča delavke žene in socializma. Potem bomo imeli več uspeha in več zaslonbe med našim naprednim žensstvom.

J. Ovca: V Springfieldu imamo razne poteškoče kar se tiče našega gibanja. Imamo razne tipe ljudi, ki se skrivajo tudi pri listu progresivnih rudarjev. Naš klub stori kar pač more v korist Proletarca, Majskega Glasa in Družinskega kolektarja. Toda naše delo je omejeno na majhno število naprednih rojakov in rojakinj. Poleg tega pa so razmere slabe in izgledi niso nič kaj razveseljivi.

Benedikt: Moje mnenje je, ker je v Proletarcu pomenjante prostora, da se v zapiskih vključijo le važni zaključki, ne pa detajli z imeni predlagateljev, podpirateljev in navajanji diskuzij v podrobnostih.

John Zornik: Mi moramo imeti inteligentne zastopnike. Skušnje nas učijo, da so le taki zastopniki lahko najbolj uspešni pri agitaciji. Dobro bi tudi bilo, da se dobi v naselbinah vsakih šest mesecev potovalnega zastopnika ali govornika, kar bi vselej imelo dober uspeh za Proletarca in ostalo naše gibanje. — K temu vprašanju govorijo in navajajo svoje izkušnje in priporočila sledeči delegati: Yerant, J. Zajc, M. Tekautz, Matkovič, Bratovič, Zlemberger, Terčelj, Oven, Rak, Zorko in drugi. Oven je mnenja, da se bi morale prirediti prireditve v korist Proletarca, Kobi navaja razne poteškoče v Minnesoti, Jankovič govori o svojem lelu v Clevelandu.

GARDNOV PREDLOG

Anton Garden predlaga, da enajsti zbor JSZ nalaga vsem klubom ter jih urgira, da vsako leto pridrejo vsaj eno veselico, piknik ali kaj podobnega v korist Proletarca. Predlog sprejet.

Dnevnice

Tajnik Pogorelec pojasni, da bo moral pripraviti gotovino za dnevnice, preje pa mora zbor skleniti, kolikšne naj bodo. Do njih so upravičeni referenti in člani odborov JSZ, delegati klubov in konference pa bodo vozino. Dnevnice jim plačajo organizacije, katere so jih poslale.

Augustin predlaga, da se plačajo dnevnice odbornikom in referentom po \$5 in vozni stroški. Sprejeto.

Tajnik naznani, da se bo zbornica slikala ob 11.45 pred dvorano Havliček. — Angela Zaitz naznani, da se vsi delegatje in gosti vabijo h kosilu v spodnje prostore takoj po končanem slišanju. — Vider povabi delegatje, naj med 12. in 1. uro pridejo v poslopje SNPJ, da si ga ogledajo.

Filip Godina, predsednik. Louis Beniger, zapisnikar. Chas. Pogorelec, tajnik.

Šesta seja 5. julija popoldne

Predsednik Godina otvori šesto in zadnjo sejo XI. rednega zbora JSZ ob 1:15 popoldne. Nadaljuje se s sporedom.

Slovenski delavski center

K VI. delu sporeda, 14. točka, Slovenski delavski center, poroča tajnik te ustanove Frank Zaitz. Konstatira, da smo valje krizi in vsakojakim težkocam uspehi tudi s skladi, ki naj nam bi omogočili lastne prostore. Sedaj jih imamo. Poslopje na So. Lawndale Ave. in 23. ulici smo kupili zadnje jesen, urade pa smo preselili vanj januarja to leto. Naš namen je ustvariti v tem poslopiju resnično družabno in zborovalno središče našega članstva in drugih naprednih Slovencev.

Podal je nato finančno poročilo, ki se glasi: V prošli polovici leta — to je, od 1. januarja do 30. junija 1936 — oba datuma vključena, so znašali dohodki in stroški Slovenskega delavskega centra kakor izkazuje naslednji pregled:

DOHODKI:	
Vplačila na delnice.....	\$ 595.00
Najemnina dvorane.....	288.20
Najemnina uradov.....	175.00
Družabni klub Slovenski center.....	300.00
Prejeto za prodano pohištvo.....	135.93
Obresti od JBLA.....	86.00
Prispevki v podporo Slov. del. centra.....	96.44
Proletarec plačal na posojilo.....	56.00
Posojilo kluba št. 1.....	100.00
Skupaj prejemkov v šestih mesecih.....	\$1,532.57
Prenos od 31. dec. 1935.....	\$ 300.23
Skupaj.....	\$2,132.80

STROŠKI:	
Materijal za splošna popravila.....	\$270.26
Plače pri popravilih.....	299.82
Materijal za predelanje kleti.....	\$201.40
Plače.....	164.32
Elektrika.....	48.08
Plin.....	5.59
Prostor za balincanje material in plače.....	151.32
Premog.....	69.20
Stroški z vrtom.....	8.86
Hrane potrebščine.....	114.06
Kuhinjska oprema.....	88.26
Čiščenje.....	99.38
Jug. stav. in pos. društvu na glavnico.....	\$248.02
Obresti.....	267.02
Poština, telefon itd.....	6.92
Pisarniške potrebščine.....	17.08
Lawndale Nat. Bank za čekovno poslužbo.....	6.12
Davki za vodo, itd.....	14.04
Napis nad glavnim vhodom.....	8.00
Za prevoz opreme.....	9.00
Skupaj.....	\$2,096.77
V blaginji 30. junija 1936.....	\$ 36.03
.....	\$2,132.80

IMOVINA DNE 30. JUNIJA 1936:

Čekovni račun v Lawndale Nat'l banki.....	\$ 36.03
Vloga v Jugoslovanskem stavb. in pos. društvu.....	6,500.00
Millard State banka (v likvidaciji).....	\$188.51
Ogden State banka (v likvid.).....	453.82
Posojilo Proletarcu.....	300.00
.....	942.36
.....	\$7,478.36

V tem pregledu imovine niso vključene vsote, ki smo jih izplačali JSZPD na glavnico in za obresti, ne kupna cena poslopja in stavbišč, ki jih posedujemo. Ti podatki bodo v letnem računu. Obveznosti S. D. C. znašajo 30. junija 1936 sledeče vsote:

Jug. stavb. in posojilnem društvu.....	\$6,900.00
Dolg delavcem na plači.....	34.50
Klubu št. 1, posojilo.....	100.00
Električni ventil.....	45.00
Skupaj obveznosti.....	\$7,079.50
.....	398.86

Enaka vsota kot gori.....\$7,478.36

Najemnine za dvorano smo prejeli od meseca novembra do konca junija t. l. \$359. Delnic je bilo v istem času prodanih za \$822.82.

Za popravila in predelave smo izdali od novembra 1935 do konca junija 1936 \$1,429.18. Od tega je bilo porabljenih okrog \$50 za novo ograjo (les, barve in plača), nad \$100 za balincarski prostor, ostala vsota pa je bila porabljena za predelave v notranjosti poslopja.

Proletarec in JSZ sta v prošli polovici leta plačala \$175 stanarine. Družabni klub Slovenski center je prispeval v prvi polovici tega leta za kritje stroškov s predelavami \$300, oziroma ves svoj prebitek. V začetku julija je prispeval nadaljnih \$125, skupaj \$425. Ta klub šteje zdaj kakih 130 članov. Podrobni podatki o Slovenskem delavskem centru se priobčujejo od časa do časa v Proletarcu.

Poročilo tajnika Fr. Zaitza sprejeto na znanje.

Mladinski odseki J. S. Z.

Preide se na VIII. del sporeda, 16. točka, "Udeleževanje mladinskih odsekov v našem gibanju". Referira John Rak (njegovo poročilo je v angleškem delu tega zapisa.)

ESTOK MENTONOVA KRITIKA

Estok Menton pravi, da ni dal Rak v svojem referatu nikakih nasvetov, da se bi poslužili nove taktike v našem gibanju z namenom, da bi razširili naše delo v vseh njegovih opredeljih. Pomniti moramo, da med staro in novo ali mlado generacijo so razlike, različni interesi. Mi razumemo predvsem le jugoslovanski socializem, ne pa ameriškega. Mi se izoliramo, in sedaj na nekateri če celo hočejo, naj bi izstopili iz soc. stranke, nadaljevali pa da bi le kulturno delo. Toda koga bomo vzgajali in kultivirali? Sami sebe? V Detroitu ne prispevamo k soc. gibanju mnogo. Od časa do časa priredimo kakšno igro in pri tem ostane vse naše gibanje. Vedeti in zavestati se moramo, da socializem je mednarodno, ne naroden. Na vsak način moramo biti — in še celo bolj kot dosedaj — s soc. stranko v vseh ozi

pridobiti za soc. ideje, tako so tu pogoji, da se za interese tudi našo mladino, katere še ni pokvarjena in prežeta s predodbi o socialističnih idej.

Vidov referat sprejet na znanje, nakar sledi postavka "b" te točke sporeda, v kateri referira Frank Aleš. Predmet in vsebina njegovega poročila se glasi:

KAJ SO NALOGE SODRUGOV V PODPORNH ORGANIZACIJAH

Socijalistične naloge v podpornih društvih je določil vsak sodrug po svoje tolažil in jih izvrševal vsak po svojem pravilu. Večina naših sodrugov se udeležuje mnogo let v podpornih društvih te ali one jugoslovanske podporne organizacije. Do sedaj še ni imela Jugoslovanska socialistična zveza svojih zaključkov, po katerih bi se njeno članstvo razločilo. Vedno smo prepričani, da nam je bilo v mnogih slučajih škodilo, ker smo nam dajali našim sodrugom, kateri so zelo radi izgovarjali članstvo. Prišlo je, da se je v društvu ene ali druge naselbine nastala nesoglasja, ki niso imela ni skupnega z našo propagando; za nje je zadostovalo, da so bili v tem boju prizadejni socialisti, kar jim je dalo povod za glasno kričanje, da direktor Čikaško in povzročila v njih naselbini prepire. Ker imamo iz preteklosti izkušnje, da nam je bilo v nešteto slučajih v škodo, ker nismo dajali našim sodrugom in simpatizirjem, kar so nam nasprotniki očitali, je priporočljivo, da ta zbor sklene, da se bo to v dobeče vsilo in da se bomo po tem sklepu tudi ravnali.

Priznam, da smo z dosedanjimi taktiki v nekatera društva razširili našo idejo in se lahko na članstvo teh društev zanesemo, medtem ko v drugih nismo prav nič pridobili, četudi je v njih vključeno lepo število naših članov in simpatizirjev. Vzrok bo mogoče ta, ker so bili v teh društvih socialisti brezbržni za razširjanje naše ideje in društveno vodstvo pa so razje prepustili nasprotnikom. Razume se, da del krivde za te slučaje nosimo vsi, ker nismo takoj ob ustanovitvi naše zveze v tem vprašanju napravili zaključkov, kateri bi nalagali našim članom širiti našo idejo. Da, nadomestimo, kar smo v preteklih letih zamudili, je potrebno, da se poslužimo vseh sredstev, katere imamo na razpolago, ter vseh naših ustanov, ki nam omogočajo širiti našo idejo v podporna društva.

Prosvetna matica je ustanova, potom katere lahko zanesemo našo agitacijo v društva, vadi potrebujemo finančna sredstva. Ni najboljši način, koliko mesečno ali letno prispevajo to ustanovo, glavno je, da ga pridobimo, pa če prispeva še tako malo vsoto. Zato bi morali vsak sodrug delovati, da pridobi svoje društvo v Prosvetno matico. Ker nam je dobro znano, kako težka agitacija je za nas v društvih, katera nimajo prav nobene zveze z nami. Članstvo teh društev je nam v večini sovražno, vemo, da vsaka agitacija med njimi je nemogoča. V tem oziru moramo dati priznanje komunistom, da so zelo spretni in bi ne bilo v škodo nam, če bi nekaj te spretnosti prevzeli od njih. Kdor je zasledoval taktiko hrvatskih komunistov poslednja leta, mi bo priznal, da so se zelo zanimali za podpora društva. Vsak pojav v eni ali drugi podporni organizaciji so vzeli resno, ter so ga spretno izrabili za svojo propagando. Potom svojega časopisa in letakov zelo dobro poučijo svoje člane in simpatizirje, kako naj nastopajo na društvenih sejah. Naše glasilo Proletarec je v tem oziru vedno storil svojo dolžnost, zakar se mu mora dati priznanje, četudi to ni bilo vselej po volji posameznikom. Tajništvo zveze pa je bilo dosedaj največkrat nevrtilno, mogoče radi tega, ker zveza ni imela odločeneja stališča. Zato priporočam, da se nalaga bodočemu odboru zveze, da daje v vseh važnih vprašanjih članom potrebna navodila in list naj pa kot do sedaj zastopa naše mišljenje.

KAKO NAJ SODRUGI DELUJEJO V DRUŠTVIH

Zelo važno je kako nastopajo naši sodrugi na društvenih sejah zato, ker od njih nastopov je odvisen naš vpliv in njih ugled. Predvsem je potrebno, da se kolikor jim je mogoče izogibajo surovosti in robatih besed, potrebna pa je odločnost, kadar gre za naše principe, ker z odločnim nastopom in lepo besedo se pridobi simpatizirje našemu gibanju. Priporočljivo je tudi, da se sodrugi izogibajo osebnosti in prepričevanju v društvu za oslavo senco.

Vsi vemo, da je agitacija za našo stvar uspešnejša pri društvu, katerega odborniki so naši člani, ali vsaj naši simpatizirji. Radi tega je priporočljivo, da naši sodrugi prevzemajo društvene odbore, če se čutijo sposobne upravljati delo, katero jim nalaga odborniško mesto. Zavedati pa se morajo, da naše gibanje zahteva od njih poštenost in javljanje vsakega odborniškega mesta. Ako se ne čutijo sposobni izvrševati kateregakoli odborniškega mesta, je priporočljivo, da ga ne sprejmejo, ker vsako nesposobnost našega sodruga vedno izpade negativno proti našemu pokretu. Nalaga pa se sodrugom, da dajo pri izvrševanju odborniških poslov vso kooperacijo svojim sodrugom.

To naj bo njih socialistična dolžnost, ker s tem pomagajo naši propagandi. Odprta beseda in konstruktivna kritika je vedno na mestu, kar tudi priznava za službeno delo. Škoda našemu gibanju pa je vsako sebično delovanje sodrugov v društvu, kakor je tudi to, kar smatrajo nekateri za sodružno dolžnost, da za vsak prestop strogo nastopijo proti sodrugom, proti nasprotniku za enak prestop pa nimajo poguma.

NALOGA ZA SKLICANJE POSEBNE KONFERENCE

Alešev referat sprejet na znanje, nakar sledi razprava, v katero posežejo Bratkovič iz Kanskana, Benedikt iz Michigan, Jankovič iz Clevelanda, in Frank Zaitz iz Chicago, ki pravi, da ta točka sporeda potrebuje obsežno diskuzijo, za katero pa zdaj, ko se zbor bliža koncu, ni časa, zato predlaga:

XI. redni zbor naloge izvršiti poseben konferenco, ki se naj vrši bodisi v Chicago, Milwaukee ali v Waukeganu, katere se naj udeležijo vsi člani odborov JSZ in drugi člani ter simpatizirji, ki se zanimajo za delo v podpornih organizacijah. Povabi jih naj tajništvo v sporazumu z odborom. To konferenco XI. redni zbor JSZ pooblašča določiti smernice, ki naj bodo veljavne in merodajne za vse člane na tem polju našega udeleževanja in našega dela.

Razpravo in sprejete smernice se naj objavi v Proletarcu.

Predlog soglasno sprejet.

Rdeči sokoliči (Red Falcons)

Mary Jugg predloži zbornici svoj referat o Rdečih sokoličih (Red Falcons) s primernim uvodom, ki spada v področje gibanja našega naraščanja. Poročala je v angleškem jeziku. Njen referat je v angleškem delu tega zapisa.

Sklenjeno, da se njeno poročilo sprejme na znanje in se ga predloži v razpravo posebni konferenci, ki bo razpravljala o točki, v kateri sta bila

na tem zboru referenta Fred A. Vider in Frank Aleš.

Unijsko gibanje

21. točka zbornice sporeda določa poseben referat z naslovom "Unijsko gibanje v letih krize in naš pokret", za referenta pa je določen Anton Garden. Ker bi ta točka vzela več časa, kakor ga pa imamo še na razpolago za vse drugo, je sklenjeno, da se referat objavi v Proletarcu, ali pa v zapisniku, o smernicah pa naj razpravlja in sklepa posebna konferenca ni eksekutiva.

SE NEKAJ POZDRAVNIH PISEM IN BRZOJAVOV

Tajnik zbora Chas. Pogorelec prečita brzogaje in pisma finske federacije, ki pojasnjuje vzroke svojega izstopa iz soc. stranke, dalje pozdravni brzogaj, ki sta ga v imenu Illinoiske soc. stranke poslala Arthur McDowell in Maynard C. Krueger, pozdravno pismo slovenskega kluba brezposelnih, ki ga je poslal tajnik Simoa Trojar, in nekaj drugih.

Zenstvo in naša agitacija

Sledi 23. točka sporeda, "Naša agitacija med ženstvom". Poročevalka o nji je Angela Zaitz, ki v uvodu omenja, da ne bo kritizirala čikaških sodrugov in sodružic, pač pa bo govorila k predmetu, ki ji je določen, a prijateljskega stališča do vseh sodrugov in sodružic.

Nato pravi med drugim:

Ze marsikateri sodrug je v diskuzijah v Proletarcu, ali pa na sejah, omenjal, da smo sami krivi, če ni več žensk navdušenih za naš pokret.

Po prošnji par referatist sem se v to vprašanje še bolj poglobila. Predvsem v vzroke, ki sem jih že enkrat na kratko omenila.

Med moškimi je med našim narodom v Ameriki, posebno v nekaterih naselbinah, socialistična ideja močno razvita, pred leti pa je bila menda še bolj. V takratnih letih se po evropskih nazorih, in bržkone po nazorih delavcev kjerkoli, ženske niso smatrale za potrebne sodelavke v razrednem boju. Med socialisti so se ženske sicer udeleževale tudi takrat in nekatere so si s svojim delom, s sposobnostmi in z bojevitostjo pridobile sloves, katerega jim nihče ne bi mogel dati. V socialistični stranki, v unijah in v revolucionarnih pokreth v Evropi, posebno v Rusiji, so se ženske izkazale za enakovredne in enako sposobne bojovnice, ako so jim okoliščine dale priliko. Med nami navadnimi delavci pa je bila stvar druga. Moški so morali na delo v tovarne in rudnike, izkoriščanje pri delu jih je sililo v unije, v socialistično stranko in v izražanje nezadovoljnosti. Doma so se počutili bolj proste in so toliko bolj na glas izražali svoj protest z raznimi zabavljicami. Organizirali so se, mnogi ne samo v unijah, ampak v socialistični stranki, žene doma pa so bile v skrbih: Kaj, če bo delo izgubili, so se vpraševale in gledale strahoma v svoje otroke. Izgubiti delo pomeni bedo. Ze marsikje so mi ženske pravile, kako so morale s svojimi družinami pustiti hiše, ki so si jih družine postavile, in pohištvo, ter se podati za delom kamorkoli.

Moški, ki je pristopil v socialistično stranko, je morda razumel, čemu je to storil, ne pa tako ženske, ker malokdo se je potrudil, da bi jim to razložil. Zato je bil on pripravljen sprejemati razna agitacijska dela. Zraven je prispeval za agitacijo, udeleževal se raznih prireditev in si naročal socialistične liste in brošure. "Ne vem, kaj bo moj stari počel s tem papirjem," mi je rekla žena nekega rojaka, "saj ni ne bere, a denar le razmetuje za to navlakto!" Veliko sta se pričala. On ji je rekel, "če bi kaj vedela, pa bi ne nasprotovale," ona pa mu je užaljeno očitala, da če on več ve, čemu ji ne pojasni, kaj koristi socializem nji in njenim otrokom. Na take očitke se je on ponavadi razjezil, češ, kaj bom pravil tebi in njim, ko nič ne razume!

Tako je sam — po svoji nepravdnosti — podrl most med seboj in ostalo družino ter zanetil prepir, kakršn se ponavadi konča z moževim porazom na ta način, da se uda, ali pa, da postane družini odveč posebno, ako nima takega dela, da bi mu prišal dostojno plačo.

Moški sami so torej veliki krivi, da je med našim ženstvom morda manj socialističnih aktivnosti, kakor pa so si jih ustvarili med seboj.

Treba je tudi upoštevati težkoče, ki si jo njih imele naše delavske žene, posebno v prošlosti. Ne v starem kraju, ne tukaj niso imele povedni skoro nič ali pa je prav malo prilike za čitanje. In tisto kar so brale, po navadi ni bilo delavsko čtivo. Če so bile zaposlene kot služkinje, so bile privezane na delo od zgodnjih ur do poznega večera. Mnoge, ki so se poročile, so se ubijale z boarderji in vse so bile vedno obdane s skrbmi za moža in otroke. In v takih okoliščinah, tudi če niso bile verne, so si v cerkvah našle največ tolažbe in utuhe — ali vsaj predstavljale so si, da je temu tako. Druge — mnoge druge žene pa so rekle svojim možem: Kaj se ubijaš po sejah in zapravljaj, namesto da bi zame in za otroke boljše skrbel! Vselej, kadar o tem premišljam, se spominam knjige Jimmie Higgins, ki jo je pisal o tem socialističnem agitatorju Upton Sinclair in je v prevodu Ivana Molka izšla tudi v slovenščini. Bila sem v nekaterih naselbinah, kjer mi je ta ali oni dejal, da je bil nekoč član kluba in zastopnik Proletarca. Na vprašanja, zakaj zdaj ni več, je bil navaden odgovor, da je bil takrat še samski, a v zakonu človek ni več sposoben. Mora se brigati za družino. Marsikdo je nato še pojasnjeval, da je koncem konca itak vse skupaj nič. Zdalj ima mir v družini in navsezadnje, kaj pa so socialisti še dosegli, da se bi bilo vredno žrtvovati za njih? Tako je po njegovi in njeni krivdi zavladala nad njima brezbržnost, nazadnjaštvo pa je imelo koristi od takih ljudi.

To je ena stran. Na drugi strani vidimo, da so naše ženske bile v stavkovnih bojih v večini slučajev prav tako odločne kakor moški, in da so pomagale v bojih za unijo celo bolj navdušene kakor moški. Torej SO razredni zavednost dostopne, čim dobe, ali so dobile pravo priliko. Stavke, v kateri ženske ne bi pomagale, bi bila v naprej izglubljena. Kakor je njih sodelovanje potrebno na industrialnem polju, to je, v unijah, tako je potrebno v klubih JSZ, v Prosvetni matici, v socialistični stranki, v agitaciji za Proletarca itd. In me, članice, smo lahko ponosne, da je v naši zvezi mnogo agitatorice.

Iz poročila, ki nam ga je na seji dal o stanju JSZ tajnik Pogorelec, vidimo, da je v nji skupaj 803 članov in med temi je 285 žensk. Še večji odstotek žensk je v angleških odeskah, namreč skupaj imajo 106 članov in od teh je 49 deklet in žena.

Vendar pa je v JSZ in v angleških odeskah naših klubov v splošnem ne samo premalo žensk, ampak tudi premalo moških. Kako jih pridobiti — oboji — da nas bo več, to je po mojem mnenju namen takih referatov kakor je ta in za razpravo o njih.

Nedavno sem čitala o konvenciji podporne organizacije slovenskih žena, ki se je vršila v Milwaukee. Dasi je njih organizacija v primeri z drugimi evropskimi organizacijami še mlada, pravi njeno glasilo, da ima že okrog deset tisoč članic! Po duhu je katoliška in pomaga cerkvi kjer in kolikor more. Pravijo, da so dobile v letošnji kampanji čez tisoč novih članic.

Nedavno sem čitala o konvenciji podporne organizacije slovenskih žena, ki se je vršila v Milwaukee. Dasi je njih organizacija v primeri z drugimi evropskimi organizacijami še mlada, pravi njeno glasilo, da ima že okrog deset tisoč članic! Po duhu je katoliška in pomaga cerkvi kjer in kolikor more. Pravijo, da so dobile v letošnji kampanji čez tisoč novih članic.

Nedavno sem čitala o konvenciji podporne organizacije slovenskih žena, ki se je vršila v Milwaukee. Dasi je njih organizacija v primeri z drugimi evropskimi organizacijami še mlada, pravi njeno glasilo, da ima že okrog deset tisoč članic! Po duhu je katoliška in pomaga cerkvi kjer in kolikor more. Pravijo, da so dobile v letošnji kampanji čez tisoč novih članic.

Militarizem, breme Evrope

Njeno glasilo, v katerega pišejo poleg žensk tudi duhovniki, je polno šakdanosti: kuhinjska stran, poročila o večerjah in o "parties", o oblekah, modah, obiskih, cerkvenih slovesnostih itd. S takimi rečmi je čitateljice najlažje zainteresirati, ker jim ni treba misliti o kakih socialnih problemih, ali študirati, čemu imamo krizo, dasi je v tej deželi vsega zadosti za vse.

To razmerje med naprednimi moškimi in njih nenaprednimi ženami, kakršno vlada v mnogih družinah, je veliko vzrok, čemu mladina v njih muži prepričanje, kakršnega ima oče. Navdušuje se za zavajalni radikalizem kakšnega Coughlina, ne pa za socializem! Ako pa bi bila mati prav tako prepričana v pravilnost socialističnih nauk, kakor je oče, bi ji bilo veliko lažje priveriti svoje otroke v socialistično mišljenje, kakor pa očetu. Matere, ki so članice naših klubov in delovne v agitaciji, mi pričajo pravilnost te ugotovitve.

Na tem zboru smo poslušale referate o vprašanju, "Kakšne so možnosti za bodočnost JSZ?" V naših klubih je čedalje več članic, in one bodo skrbjele, da taka vprašanja ne bodo tako težka, kajti njihove aktivnosti v agitaciji bodo jamstvo, da bodočnost JSZ ni v nikaki nevarnosti, ako bomo vsi delali vzajemno.

Nedavno mi je pri Proletarcu prišla v roke ženska priloga mednarodnega informacijskega vestnika, ki ga izdaja delavska-socialistična internacionala. Divila sem se posebno napredku socialističnega gibanja med ženskami na Švedskem. V kampanji prošle leto so ustanovile 250 novih ženskih socialističnih klubov. Kljub temu so na svoji konferenci spomnili t. l. sklenile, da je ta rezultat nezadovoljiv, kajti izmed 330.000 članov, ki jih ima švedska socialistična stranka, je samo 50.000 žensk. Samo 50.000, pravijo sodružice na Švedskem! A v Zed. državah je nas vseh organiziranih socialistov komaj 20.000. "Samo pet sodružic v parlamentu," se glasi ena izmed resolucij, ki so bile sprejete na njih konferenci, "zato je treba z delom naprej, da postane sleherna delavska žena na Švedskem članica soc. stranke." V Zed. državah nimamo v kongresu niti enega socialističnega poslana.

Švedski ni edina; kjer ima socialistično gibanje med ženskami močno zaslonbo. Ima jo tudi v Angliji, na Češkem, polg v Švedski in vseh drugih skandinavskih deželah, v Švici in v raznih drugih državah po svetu.

Za napredek in zmaganje socialističnega gibanja je sodelovanje žensk neobhodno potrebno. Smatram, da bomo v tem dosegli v delokrogu naše zveze čimveč, ako jih pridobimo direktno v klube JSZ namesto v kake sепarativne ženske klube, in ako jih čimveč pridobimo za agitacijo v prid našega tiska, v delavska kulturna društva in sploh za vse naše aktivnosti. Par sto novih članic v naših klubih in poljanje mladinskih odeskov, pa bodo aktivnosti toliko večje, da bo JSZ nadomestila z novimi pridobitvami vse, kar je izgubila v poslednjih letih in vrh tega postala po delu in vztrajnosti močnejša kot prej v prošlih 15. letih. Sodružice, zavzemimo se za to nalogo v prvi vrsti me in videle boste, da bodo sodrugi na prihodnjem zboru morali priznati, da ni ostalo samo pri referatu, ampak da smo agitacijsko delo po zboru uspešno vršile.

Vsed pomanjkanja časa se v kratki razpravi zopet poudari Vidmarjevo sugestijo, da se naj bi v Proletarcu pričelo posebno slovensko kolono za ženske. Koristila bi veliko. V tem oziru se lahko precej učimo od nasprotnikov, ki zavajajo delavske žene v našem gibanju sovražen tabor.

KOBIJEV APEL ZA ENOTNOST

Sodrug!

Prišel sem na zborovanje v upanju, da bi dobil priliko udeležiti se razprav in po svojih skušnjah pomagati graditi pot do cilja, katerega je zahtevala JSZ in mednarodno socialistično gibanje. To je: pripraviti delavsko maso za združenje v soc. organizacijo, da se strnoglavi krivični red in da se deluje za uresničenje kooperativne človeške družbe.

Vidim pa, da je glede tega med sodrugi toliko različnih mnenj, da so pripravljali storiti samogar gibanja, katerega so gradili mnogo let svojega življenja. Izvajali so, če se sprejmejo taki ali taki zaključki, da ne bodo mogli še nadalje sodelovati v soc. stranki.

Sodrug! Ali je to tisto, za kar ste delovali, nekatere vse svoje življenje? Ali je to v smislu Marksovega znanstvenega socializma? Ali je to demokracija, za katero se borimo vsa leta našega prebujenja?

Sodrug! Meni se zdi, da nas je zapeljal nagon osebnega mnenja in pogubne strasti, katerih nismo zmožni brzdati, in tako smo prišli v protislovja z lastnimi prepričanji.

Spoustujem osebno prepričanje vsakega delavca, če je v soglasju za zrušitev sedanjega sistema. Osebnost ideje prebujenih delavcev, če so izražene, pomagajo izčistiti konfliktna zapreke in na ta način ustvarjamo pot, po kateri bomo prišli do našega cilja.

Mi kot socialisti odklanjamo druge grupe delavcev, kateri imajo drugačne namene, da bi prišli v boljše človeško družbo, kakor na primer direktno akcije, enotno fronto itd. Po mojem mnenju je potrebno, da imamo prijateljske odnose z grupami, katere imajo sličen namen kot mi, in kadar pride čns, da strnemo naše moči v močno maso, da skupno napravimo končni korak za osvoboditev delavstva iz sužnosti. Mi potrebujemo v našem gibanju

Molke in Zaitze, Zornike in, Ovne — mi potrebujemo "rank and file" za naše delo. Mi moramo priznati delovanje vseh delavcev, kateri deluj jo v prid našega cilja. Mi moramo biti tolerantni napram nim, ki imajo drugačna mnenja o taktiki in delovanju. Edino s toleranco bomo prišli bliže z drugimi delavskimi grupami in tako pomagali u tnoviti človeško družbo, v kateri bo življ nasi obost in bodočnost delavstva zagotovljena. Družbo proizvajalcev dobrin za vse delavce!

Sedež prihodnjega zbora

V svrhu, da si približimo na času z laj in pozneje predlaga Nace Zlemberger sprem mbo v naših pravilih, ki se glasi:

"Sedež prihodnjemu zboru JSZ naj določijo člani odborov JSZ. Točka v pravilih, ki pravi, da zbor razimira tri mesta za sedež prihodnjega zbora, med katerimi naj odločuje članstvo na referendumu, pa naj odpade."

Predlog je podpiran in sprejet.

RESOLUCIJE

Anton Garden pojasni, da je on referent resolucijskega odbora in bo predložil toliko resolucij, kolikor jih je resolucijski odbor mogel pripraviti. Za ostale pa predlaga, da jih priredi pozneje in jih v imenu zbora objavi eksekutiva JSZ.

V imenu večine resolucijskega odbora prečita nato sledečo resolucijo:

JSZ in socialistična stranka

Jugoslovanska socialistična zveza na svojem najstnem zboru julija 1936 izjavlja, da je za nadaljevanje svojega včlanjenja v socialistični stranki in jo bo podpirala z vsemi svojimi močmi pri njenem političnem in prosvetnem delu v boju za njen program na podlagi demokratičnih načel in taktike.

V slučaju, da socialistična stranka sklene federacijo opraviti in njih klube pridružiti direktno okrajnim organizacijam, kjer obstoje, ta zbor pooblašča eksekutivo JSZ v smislu, da bo članstvo na referendumu o tem lahko glasovalo, bodisi da JSZ ostane še naprej federacija ter deluje a soc. stranko, ne da bi bila v nji direktno včlanjena, ali pa da se sprejme strankine navedbe o federaciji. Razprava o taki iniciativi naj traja šest tednov, predno se prične glasovati o nji. Ako bi eksekutiva soc. stranke to proceduro prepovedala, se odbor JSZ pooblašča, spravi omenjeni iniciativni predlog vseno pred našo članstvo, ker tako zahtevajo koristi socialističnega gibanja med našim ljudstvom, in ker je to potrebno zaradi naših ustanov, katere smo si zgradili z velikim trudom, žrtvami in boji.

Nadejamo se, da bodo morodajni krogi v soc. stranki vse to upoštevali in s tem s svoje strani pomagali, da ne pride do takih nesoglasij.

Garden nato pojasnjuje, da je bila razprava v resolucijskem odboru obširna, vzlic temu pa ni bilo mogoče doseči enotnosti. Iz prvotnega osnutka je bilo črtano v drugem odstavku sledeče besedilo:

"Dalje (JSZ) izjavlja, da ne bo podpirala takih resolucij, ki propagirajo nasilne sabotažne metode, prvič, ker stranki niso v korist, in drugič, ker se jih v navali reakcije uporablja za sredstvo pri preganjanju socialistov na sodiščih."

Večina se je sporazumela, da kar je že v prvem odstavku resolucije konstatirano, da bo JSZ podpirala soc. stranko na podlagi demokratičnih načel in taktike, je drugi odstavek nepotreben, ob enem pa je za stranko žaljiv.

Za resolucijo večine so potem, ko je bil omenjeni stavek črtan, glasovali člani resolucijskega odbora Anton Garden, Josko Oven, Louis Zorko in Frank Zaitz, proti pa Ivan Molek in Anton Zornik. — John Rak, ki je tudi član resolucijskega odbora, se odborove seje valed drugega nujnega posla ni mogel udeležiti.

Nato Garden na zbornico apelira, da naj sprejme resolucijo, kakor je predložena.

Predlog manjšine resolucijskega odbora Ivan Molek za manjšino resolucijskega odbora predlaga, da naj odstavek, ki ga je večina črtala iz osnutka, katerega je prvotno predložil Frank Zaitz, ostane v resoluciji, v prvem odstavku pa se naj besede "na podlagi demokratičnih načel in taktike" nadomestijo s "samo v mejah demokracije".

Podpira drugi član manjšine resolucijskega odbora Anton Zornik, in pa delegat Peter Benedikt. Molek nato izjavi, čemu je za JSZ koristno, da zbornica glasuje za predlog manjšine resolucijskega odbora. Besedilo, kakor ga predlaga on, je dolocnejše in je absolutno za demokratično taktiko. — Sledi razprava.

Vidmar se strinja z resolucijo večine in jo priporoča v sprejem. Za demokratične metode se bomo z njo dovolj jasno izrekli.

Anton Zornik govori v prilog manjšinskega predloga in navaja razloge, čemu ga priporoča. Matkovich pravi, da med enim in drugim predlogom ne vidi posebne razlike, kajti večinska resolucija je dovolj jasna in vključuje vse.

Vider pravi, da je F. Zaitz osnutek resolucije dobro spisal, ker pozna situacijo, toda ne razume, čemu je sprejemanj stališče v resolucijskem odboru na seji prejanjega večera.

Godina: Član sem soc. stranke že dolgo vrsto let in vem kaj govorim. Nihče drugi nima pravice do naše lastnine, nego mi. Tu gre tudi za Slovenski delavski center, da se ga ne izpostavlja nevarnosti z nespetnimi resolucijami, kajti v slučaju kritičnih momentov bi nam radi premitilantnih resolucij znali zaseči našo lastnino. Tu je torej na mestu ekonomsko vprašanje, ali pa naj se Center loči od JSZ radi varnosti.

Pogorelec se čudi Zaitzu, ker je iz resolucije izpuštil, oziroma privoli izpuštili odstavek o sabotaži. S tem se izpostavlja reakciji, da nas lahko napade. Zveza mora imeti ekonomsko stališče. Se strinja z manjšinskim predlogom. Izjavi poteze proti New Leadru, ker ga članom strankini krogi prepovedujejo, da bi ga naročali in čitali.

Jankovich pravi, da predlog manjšine je na mestu, ker je bolj jasan radi protoketije.

Zorko vprašuje, čemu strahiti z nečem, česar nikjer ni. Kaj se bi prerekli, saj resolucija večine zapopada tudi drugi odstavek, kakor ga predlaga manjšina.

Frank Zaitz izjavi, da si je v resolucijskem odboru prizadeval doseči sporazum med vsemi člani, da bi bila predložena enotna resolucija in v JSZ pa ohranjena sloga in volja za skupno delo. Toda mu ni uspelo, ker Ivan Molek ni hotel popustiti. Ko ga je končno vprašal, če je pripravljen na te spremembe v osnutku, je dejal, da bo določeno povedal drugi dan jutraj, torej danes. V teh okoliščinah ni večini preostajalo drugega kakor priti pred to zbornico z resolucijo, za kakršno smo se zedinili. Izjavlja, da se je prizadeval držati se nad frakcijami in delati pomirjevalno med obema, priznava pa, da sta obe frakciji v New Yorku in drugje zagrešile marsikaj za netenje razprtije in da se ne more reči, "ta je v pravem" in ona je vsega kriva." Glede New Leadra odgovarja, da ga ni eksekutiva soc. stranke nikomur prepovedala in nikomur zapovedala, da ga ne sme čitati. To bi moralo biti jasno posebno Pogorelcu, ker ima opravka z uradno strankino korespondenco. Prepovedala pa

je članom agitirati za New Leader, ali ga štiti, ohijska soc. stranka iz razloga, ker pisanje New Leadra stremi razbiti soc. stranko, oziroma je uničiti popolnoma, kar tudi ni črto nobenemu čitatelju. Pravi, da priznava zasluge, ki jih ima posebno urednik New Leadra in mu je žal, da je prišlo toliko daleč, da je danes izven stranke. Tudi Waldman, Lee itd., so veliko storili in bili tudi preganjani radi svojega socialističnega prepričanja. Glede resolucije večine poudarja, da ni provokativna, da varuje koristi zveze skozi in skozi, da se zveza za sodelovanje a soc. stranko na podlagi demokratičnih načel in taktike in da je za samostojnost zveze čim bi stranka ustvarila položaj, ki bi federacije v nji, kakor je naša, onemogočil. Priporoča zbornici, naj glasuje zanjo, kajti izjavi, ki jo predlagamo, pokriva želje obeh na tem zboru zastopanih skupin.

V nadaljnjo razpravo posežejo še Justin Zajc, Anton Zornik, Bratkovič, Šular, Terčelj, Spindal, Frances Zakovšek, Radelj in več drugih, ki izražajo svoja mnenja za en ali drug predlog članov resolucijskega odbora. Vider znova priporoča predlog manjšine.

Aleš priporoča, da se naj vključi v resolucijo večine še Molkoovo spremembo in dodatek.

Molek pravi, da je velika razlika "v mejah" in "na podlagi" demokratične taktike.

Drasler meni, da je spor v stranki večinoma osebnega značaja.

Benedikt apelira na zbornico, da voli za spremembo besedila "v mejah".

Garden pravi, da samo "v mejah" demokracije so se svoječano držali nemški socialisti in so propagirali, če smo socialisti, moramo biti socialisti vedno — v lepe in grdem vremenu, ne pa samo kadar sonce sije. Sklepi zbora so veljavni za vse enako, tako tudi strankini. Kako bi izgledalo, če bi na primer kakšno društvo reklo svoji jednoti, da ne sprejme vsega, kar je sprejela konvencija jednote? Tako je tudi glede socialistične stranke.

PREDLOG ZA REFERENDUM

Justin Zajc stavi sledeči posredovalni predlog: "V oglede dejstva, ker je mnenje delegatov in odbornikov tako različno glede večinskega in manjšinskega poročila resolucijskega odbora glede odnosa stranke in zveze, in ker na zboru prevladuje vzruženost

REPORTS SUBMITTED IN ENGLISH TO THE XI. REGULAR JSF CONVENTION

OUR PUBLICATIONS

A financial report of the Yugoslav Workers' Publishing Co. is submitted by comrade Chas. Pogorelec. Frank Zaitz analyzed the significance of Proletarec. The May Herald and The American Family Almanac for the Yugoslav workers. Both reports in detail are published in the Slovene section. John Rak gave a review of the work done by the young comrades for our publications. His report is as follows:

YOUTH'S WORK FOR OUR PUBLICATIONS

A number of our young comrades are active for our publications. Most of their efforts are devoted to writing articles and news reports for the English sections of Proletarec and The May Herald. The first regular contributor to the English page of Proletarec was Comrade Donald J. Lotrich. His weekly "Searchlight" appeared in the very first number when the English section of Proletarec was started. Another one of our regular contributors for the same publication is Comrade Mary Jugg. Her articles about women give Proletarec that desired column of news of which mention was made at the last JSF convention. In addition she contributes regularly a column on youth activities under the heading of "The Falcon Nest." Besides these regular contributors, we receive various articles and news reports from our young comrades in Cleveland, Milwaukee, West Allis, Detroit and other places. The May Herald and the 30th anniversary number of the Proletarec also displayed some fine English material contributed by our members.

Agitation

Since the last JSF convention some efforts have been made by our young comrades to solicit subscriptions and help increase the circulation of our various publications. In Cleveland the young comrades of Branch 27, JSF, made an attempt by distributing sample copies of Proletarec to prospective subscribers for a few weeks and then followed up their work by soliciting subscriptions. What measure of success they have accomplished the comrades did not report. In Chicago the Social Study Club in conjunction with the senior comrades carried on a three-week drive for Proletarec subs with some success. Districts were planned and a house-to-house canvass made.

There is no question but what such agitation drives when carried on mostly by young comrades, not accustomed to such work, is very difficult. Every such move is welcomed. Our young comrades should be made to feel that the responsibility of circulation is also theirs. With their forces properly organized for this job, their assistance to local agitators will be a big help to increase the circulation of our various publications. Our mass-meetings and cultural programs are opportunities that should not be neglected for such agitation. At such affairs our young comrades can and should be called for joint cooperation.

Sustaining Fund

As no official drive for finances to the sustaining fund of Proletarec was carried on since the last JSF convention, we cannot determine how much effort was made in this respect by the young comrades. However, it is well to analyze what can be expected in the way of financial support from our various youth groups. In Chicago the Social Study Club gave a good example of what can be done. Through their collective efforts they raised a substantial amount for the sustaining fund of Proletarec at a benefit picnic last year. In addition \$75 was raised through various socials for which shares were purchased in the Slovene Labor Center. At present they are engaged with another drive for sustaining funds for Proletarec. This is an example for our other youth groups to follow.

This is but a brief picture of what the young comrades have done for our publications. There is no doubt but what more could have been accomplished if those active comrades were not so overburdened with other duties. New forces to assist our staff of agitators and the whole-hearted support of every comrade must be recruited for the continuance of our various publications. This responsibility has rested on too few shoulders and the job at times was very difficult. We have a nucleus of young people with which to work. Their cooperation to maintain our established publications must be solicited. At our past conventions due to lack of time, not much thought was given for the active support of our publications from the younger comrades. We should concentrate with all seriousness to get the younger generation interested and share the responsibilities that are involved with our publications. If necessary a special conference should be called of our English sections and staff of agitators for that specific purpose.

JSF YOUTH SECTION

Comrades John Rak and Betty Bogatay submitted written reports on the role of our English section in the JSF. For the Chicago youth group John Rak reports as follows:

English Sections And Their Purpose As Units Of J. S. F. Branches

What is the purpose of our English sections as organized units of our various JSF branches would be a question asked more direct and needs, as it seems to me, more clarification. There is only one answer. None other than to promote and serve the cause of Socialism. The question of where they can do the most good for our movement is debatable. As units of our branches they are a nucleus organized to carry on Socialist education, propaganda and cultural activities among the Yugoslav-American youth and they can best serve these aims as sections of our branches. Why? Because the Yugoslav Socialist Federation has as large a field to work for Socialism as it ever had. There are still thousands of Yugoslavs that must be reached for our cause. This is a job that falls upon our branches and they must be equipped with strong youth sections to assist them in their work.

There have been and still are some comrades in our midst that are of the opinion that our younger generation can better serve its purpose by being directly affiliated with the Socialist Party. I disagree with this point of view, because such affiliation would only hamper the work of our Federation for the Socialist Party. It would be taking

away forces that are needed by the Federation to combat the reactionary elements which are rapidly emerging among Yugoslav workers. The Socialist Party in this sense, would not gain but actually lose if Federations were crippled of their sources to get new recruits.

What little progress our Federation has made to enlist the services of the younger generation came through the efforts made by our senior comrades. The Slovene youth is not willing and ready to join the Socialist Party of its own accord. Those that did join belong to the English sections of our branches. It was our senior comrades that enthused them to do so and they are now part of our Federation which they help to carry on its work for the Socialist Party. Probably the best answer that can be applied to those critics that feel that our youth sections can better serve the Socialist movement by being directly affiliated with the Socialist Party, is that if the Democratic and Republican find it profitable to organize youth groups by nationalities for their propaganda, surely our English sections can serve our branches and the JSF for its work—Socialism.

If we review the progress of our youth groups, it must be rightly admitted that we cannot boast of any great increase in membership. The task of converting young people for Socialism is not easy and it will continue to be a tedious job until a mass labor movement once gets under way. However, we must continue our primary job of Socialist agitation, improve our plans and set-up and carry on with more aggressiveness and determination to become a forceful youth group. What we have greatly lacked is a national director, one who would concentrate most of his time towards our youth movement. But in order to have activity and work done by our youth groups in larger proportions than heretofore, we will have to establish such a post. The work among youth must not be neglected.

At this time it would be no more than right to report some of the activities that our youth groups are engaged with. Speaking for the Social Study Club of Branch No. 1 JSF I must say that we have performed a good deal of work. More could have been accomplished but our comrades are often overburdened with other responsible duties. We are also active in fraternal lodges. Under these circumstances and the small membership that we have, we nevertheless held some mighty fine debates, symposiums, educational meetings, socials and other entertainments. In addition our youth group has been active in the distribution and selling of literature. A revolving fund was established for this purpose through which it was possible to place our sales of literature on a self-sustaining basis and dispose of hundreds of pamphlets. Through various socials and entertainments, enough funds were raised to purchase three shares in the Slovene Labor Center. Our novelty concession sponsored at a picnic brought us a substantial sum of money which was contributed to the sustaining fund of Proletarec. At present the comrades are engaged with another drive for funds for the same purpose. A number of our girl comrades perform good work for the Red Falcon group of our branch. Between the senior branch and our Social Study Club there exists the best of harmony and cooperation and many of our young comrades take an active part in its cultural programs.

The work I have just described has been our role and purpose as a youth group within Branch No. 1 JSF. It is a contribution of practical work to the JSF and its forces. We must interest and assist more of our youth groups for such activity. Their deeds and actions will give our movement that assurance that its work for Socialism will be carried on among the Yugoslav masses.

THE ROLE OF ENGLISH SECTIONS IN THE JSF

Betty Bogatay reports for the English section of Branch 27, JSF, in Cleveland as follows:

The role of English sections in the Yugoslav Socialist Federation is one of great importance—mainly for the reason that English sections are composed of the youth element, and that the youth of today will be the workers, voters, politicians, the unemployed and disinherited of tomorrow. They shall govern and perhaps ruin this potential good world, or they will be its salvation.

In the light of past accomplishments of the older generation, it would seem that we can no longer depend solely upon them. How many of

you, Comrades, who have worked spreading the Socialist philosophy, have been rewarded with loud laughter and with sneers by those you have been trying to help? How many have spent their time, money and energy knowing all the time that for 2c as the old well-worn saying goes, they would be betrayed by those they have been trying to help? That is why I say the future depends upon our youth. Youth should be educated and shown the way out of this abominable mess we find ourselves in today. The purpose of our organization should be to unite into one solid body all young people in the interest and betterment of the working class. We should provide means for spreading the philosophy of Socialism. Surely, young minds are far easier to mold and develop than those more advanced in age who are set in their beliefs and purposes. Our youth should and must be taught the principles of Socialism—international Socialism—as well as being trained to assist in Socialist propaganda and in the political field. Such is the foundation we must build to insure undying interest in our cause and its work. Until then little can be expected.

I will attempt to prove in my report of the activities of English Section 27 the necessity of such a foundation. Our group was reorganized two years this past April. During our first year very good work was accomplished. There was unbounded interest in every issue—unbegrudged energy was given to every venture. Members accepted assignments as delegates and appointments on committees fulfilled their duties with zest. Of course, there were a few members who did a little more than the rest—however, this situation is found in every organization. For the year 1935 our English section had only one failure marked against it. We tried to organize a juvenile group, but with our lack of interest, time and ability our efforts were feeble and finally "petered out." On the other hand, 85 per cent of our membership cooperated at the May Day Demonstration. During the elections for mayor and councilmen our group did memorable work obtaining signatures on petitions. We sponsored a successful raffle, outings and several fairly successful socials.

For the year 1936 it is a different story—a sad story. Committees did not function, members elected delegates who attended their allotted meetings once or twice, and then quietly forgot about them. We had to discontinue a dramatics class sponsored by the WPA, because of disinterest and inattention. Efforts to sponsor an economics class also met with failure for the same reasons. At present, every Wednesday night, we are having a class, in which we are given tests on psychology and social intelligence. I am sorry to say we are having such poor attendance that we may be forced to give up this venture, also.

I feel that the trouble lies in our lack of understanding the true value of education. I am glad that I have this opportunity to appeal to this convention to help us—the youth in general. We need your help as much as the Socialist movement needs us. Our group feels that a National Youth Office should be set up with a National Director (who could possibly act as National Youth Organizer) and believe that in this way much more could be accomplished with the youth. There should be an organizer to cooperate with the younger generation in the various districts to aid them in getting the proper start. There should also be a national director to keep in constant contact with these groups—notifying them of new developments and directing them along the line of Socialist education and political activity. Comrades, I know these suggestions will take finances, time and energy, but won't the results be worth it.

In closing I wish to say that I am delighted to be present at this the 11th biennial convention of the JSF. It is a rare treat to be among you who have given your best years toward the establishment of a sane and a better world. At times I feel that life, as it involves me in the day-to-day struggle with selfishness, ignorance and greed, has little in store for me. And, Comrades, at times it makes me feel sad and lonely, knowing that in comparison with the great numbers being oppressed, those who have revolted are few indeed. But, now—as I look about me, I realize that though we are few, there is much we can do. Yes, I am happy to be with you who feel the strife—who are ready for it, and better yet, my Comrades, who feel the hope of a better life for all of us.

A Brief Survey of the XI. Regular Convention of J. S. F. and its Educational Bureau

The XI. regular JSF convention was held in Sokol Havlicek Hall, 2619 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois on July 3, 4 and 5, 1936. The delegates at this convention represented 30 branches, 5 English Sections, 4 JSF conferences, 29 lodges of fraternal societies affiliated with the Educational Bureau, six SNPJ Federations, six cultural and other organizations. Seventy-three delegates, including of the executive committee were present. Thirteen of these were women delegates and 14 came from the ranks of the young people. The largest delegation came from Illinois, closely followed by Ohio, Pennsylvania, Michigan, Wisconsin and other states.

Among the charter members of our Yugoslav Socialist Federation, comrades Nace Zlemberger and Ivan Molek were present. Nace Zlemberger was a delegate for branch 95 of Piney Fork, Ohio. Ivan Molek served as a member of the JSZ Educational Bureau.

Anton Sular of Arma, Kansas presided the first day, Louis Zorko from Cleveland, Ohio the second day and Filip Godina of Chicago the third. The vice-chairmen for the first day were: Anton Jankovich from Cleveland, and Frances Zakovshek from North Chicago; the second day, Mary Jugg of Chicago and Anton Kamniker from Milwaukee; the third day, Bartol Yerant from Pennsylvania and Joseph Vidmar from Milwaukee.

Charles Pogorelec was the convention secretary and Louis Beniger recorder of minutes.

The most debated topic at this convention was the question of future relationship of JSF with the Socialist Party. The resolution to remain affiliated with the S. P. was adopted by an overwhelming majority.

Some of the Slovene reports have been published in past issues of Proletarec.

In addition to the regular subscribers of Proletarec, this issue containing the minutes of the JSF convention has been mailed to all units affiliated with the Educational Bureau.

zanjanje na svojih odrih, vloge, note za pevske shore, navodila in razna pojasnila k sporedom. Kopije vseh pisem direktorja dramatike so vlagajo v arhiv urada Prosvetne matice. O vsem tem in drugim svojem delu, tikajoče do ustanove, poročila direktor dramatike na sejah odbora Prosvetne matice in na sejah odborov JSZ.

Dalje ima odbor Prosvetne matice direktorja s ključnimi funkcijami za angloško poslujoče organizacije, ki so včlanjene v Prosvetni matici.

Arhiv Prosvetne matice, vključni igre, note in vloge, je pod upravo tajnika in obeh direktorjev, ki izvršujejo to delo spoznavno. Vse morebitne spremembe v poslovanju tajnika, direktorjev in odbora Prosvetne matice v celoti se naj predložijo v razpravo in sklepne eksekutivi JSZ.

Ta resolucija o Prosvetni matici je spisana z ozirom na priporočila in referatu Petra Bernika, upoštevane so v nji sugestije, podane v razpravi na shodu, in priporočila ter argumenti, podani na seji eksekutiv JSZ, ki se je vršila 21. julija 1936.

Posodne organizacije

Stališče JSZ je z ozirom na "podporne organizacije" je zapadeno v sledeči resoluciji:

JSZ ne zasleduje v podpornih organizacijah jugoslovanskega delavstva nikakih koristi, ki ne bi bilo koristi članstva prizadetih podpornih organizacij. Mi ne iščemo kontrole nad njimi, ker priznavamo vsaki organizaciji pravice, da si sama določa upravo, gospodarstvo in smernice.

To je stališče, ki ga zastopa JSZ z ozirom na svoje odnose s podpornimi organizacijami že od početka. Toda zavednim delavcem ni in ne sme biti vseeno, kadar vidijo v podpornih organizacijah skupine ali posameznike, ki nimajo smisla za koristi skupnosti, pač pa zasledujejo le svoje osebne interese in dajejo na račun organizacije pomoč v korist politikom, ki so odkrito za ohranitev sistema iskoriščanja in korupcije.

Radi tega so člani JSZ, ki so ob enem člani raznih podpornih organizacij, v njih prisiljeni posegati v boj proti nim, ki podporne organizacije izražajo članstvu v škodo. Vsi, ki člani-delavce zavajajo z nacionalizmom ali z vero, ali ki jih izražajo za levo k političnim službam, so kvarni interesi članov-delavcev, ki so v vseh naših podpornih organizacijah v ogromni večini.

V slučaju, da eksekutiva JSZ uvidi, da je potrebna v tej ali oni podporni organizaciji smotrna akcija zavednim delavcem proti zavajalcem in koristolovcem, ali da so člani JSZ med seboj z ozirom na taktiko v njih v kakem važnem slučaju ali boju v nesoglasjih, mora položaj proučiti in storiti vse potrebno, da člani zedini za skupno akcijo.

Zadružništvo

XI. redni zbor JSZ meseca julija v Chicagu znova poudarja, da je zadružništvo ena izmed najvažnejših vej delavskega gibanja. Vse posebne razmere in okoliščine se v Zed. državah zadružništvo že ni razvilo, posebno kar se trgovine in obratov tiče. Vendar pa vzlic večjim oviram napreduje tudi v tej deželi.

Za uspeh zadružništva v delavskem smislu je potrebno dvojce: Splošno vodstvo in zadružni duh članov. JSZ je v svojem glasilu in na zborih to pravilo vedno naglašala in ga bo v bodoče.

Naloga našega članstva in smisljenikov je, da v bratskih podpornih organizacijah, kooperativah, hranilnicah, stavbinskih in posojilnih društvih, v produktivnih združenjih, in v zadružnih domovih (dvoranah) negujejo zadružno miselnost in delavsko zavest.

Za razprave in poročila o združenjih in zadružništvu je Proletarec na razpolago vsem. Zadružnikom in prijateljem zdruag priporočamo, da se poslužijo njegovih kolon.

Priznanje in zahvala

Člani XI. rednega zbora JSZ se iskreno zahvaljujejo soderugom, soderugam in drugim rojakom v Chicagu in Ciceru za gostoljubnost, ki so jo nam iskrali v vseh ozirih, in za razvedrilo ter predstavo, ki so nam jo s sodelovanjem Čikažanov oskrbeli soderugi, soderugice in smisljeniki iz Detroita.

S prijateljskim sprejemom in uslužnostjo so nam čikaški in okoliški rojaki omogočili naše delo toliko lažje vršiti. Nadaljujmo tako vsi skupaj, pa se nam ni bati nobenih ovir in pasprotstev — kajti v takih odnosih bo naš skupno delo vedno uspešno!

Spremembe v pravilih

Razen točke v pravilih, ki določa, kako se naj izbire sedež bodočega zbora, ni ta zbornica sprejela nobene druge. Bilo je predlagano in sklenjeno, da naj tajnik JSZ o vseh potrebnih spremembah v pravilih poroča pred eksekutivo, in ta naj sprejme nove določbe, ako jih smatra potrebnim.

Razno

Oven predlaga, da se izreče priznanje Frank Zaitzu, Chas. Pogorelcu in Johnu Raku za vestno delo, ki ga vrše pri naših publikacijah, v uradu JSZ in pri Prosvetni matici, dalje vsem drugim, ki so sodelovali. Sprejeto soglasno.

ZAKLJUČEK ZBOROVANJA

Il koncu zborovanja Oven apelira na udeležence, da naj gredo vsi kot eden na delo za pojačanje našega gibanja in JSZ. Časi so resni vsepovsod, zato je naloga socialistov, da gremo v boj za socializem na celi eriti!

Predsednik zbora Filip Godina nato zaključni enajsti redni zbor J. S. Z. in Prosvetne matice s klicem, da nadaljujmo z izvrševanjem nalog, katere smo si dali v teh treh dneh zborovanja, da se bomo na prihodnjem zboru čez dve leti lahko radostno ozrli nazaj in delali še bolj navdušeno za svoj program in cilje!

Zborovanje zaključeno ob 6:30 zvečer.

Filip Godina, predsednik. Louis Beniger, zapisnikar. Charles Pogorelec, tajnik.

(Nekaj resolucij je na 5. strani v tej številki, ker na tej strani zanje ni bilo prostora.)

Ali v vaši naselbini klub JSZ že obstoji? Ako ne, ustanovite ga!

In če društva v vaši naselbini še niso v Prosvetni matici, predlagajte, da se naj ji pridružijo!

This section of the JSF convention minutes includes the reports in English submitted by our youth and other delegates. Fourteen of them, representing English Sections of JSF branches and SNPJ lodges affiliated with the Educational Bureau, were present. Several of them were assigned to report on various topics of the convention agenda. Their reports are published herein. The discussion that followed these reports is published in the Slovene section.

EDUCATIONAL BUREAU

Part three of the agenda was taken up with the work and functions of the Educational Bureau. In addition to the reports of comrades Chas. Pogorelec, Ivan Molek and Peter Bernik (published in the Slovene Section of these minutes), John Rak gave a review of the work done among the younger generation. His report is as follows:

THE EDUCATIONAL BUREAU AND ITS WORK AMONG THE YOUNGER GENERATION

The Educational Bureau of JSF at present as in the past, is carrying on as much work as it is possible also among the younger generation. Of the 183 units that are affiliated with our institution, there are nine English speaking lodges of fraternal societies.

To these lodges we have mailed since the last convention the following literature: America for All, better known as The Commonwealth Plan, by Paul Porter; The Dream of Debs, Labor Unions and the Socialists, by Leo Krzycki, and The Heritage of Debs. In addition we supplied all requests of labor plays, comedies, recitations and other material of educational nature (for the affairs of the various branches and lodges) that we have at our disposal and were otherwise able to get.

The literature is usually sent to our English speaking lodges in January followed with a letter explaining this service and asking for their reaffiliation. The lodges that are members of this institution are the Chicago Pioneers, Detroit Young Americans, Milwaukee Badgers, Little Fort of Waukegan, Mohawks of LaSalle, Golden Eagles of Girard, Ohio, Flood City of Johnstown, and the Torch of Liberty in Latrobe, all of the SNPJ. The Challengers, an SSPZ English speaking lodge in Strabane, Pa., are also members of the Educational Bureau. In Cleveland as yet we haven't been able to interest any of the English speaking lodges for their cooperation.

The job to interest youth groups for this institution is more difficult because of their lack of understanding what the purposes and functions of the Educational Bureau are. In this connection we have had numerous inquiries to which our work in detail was explained.

One of our handicaps with the Educational Bureau is the limited supply of English labor dramas. Suitable material that would meet the requirements is hard to get. To the collection we already have, we have added several new ones. However, the requests for labor plays are not very large. Comedies are more in demand. In this line we usually have to turn to other sources for the desired material.

Since the last JSF convention held in Cleveland, the Educational Committee also prepared and submitted the rules and regulations for the Play Writing Contest. It was announced in Proletarec, Prosveta and Enakopravnost, at various times. The response was not very impressive in spite of the publicity and encouragement given.

The question before us is how to broaden the work of our Educational institution and solicit more of the English speaking lodge cooperation. A most effective means is through personal agitation at lodge meetings when the matter of enrollment is before them. Letters from the central office cannot always give the full information the young people usually want. It is important that someone well posted about the purposes and functions of our institution is present at the meeting and gives the necessary explanation.

It is very evident that the support for the Educational Bureau must be increased in order that this institution will be more able to serve its members. Forces of reaction are emerging among the younger generation very strongly and they must be met with constructive educational propaganda. The Educational Bureau serves this purpose with its literature and available stage plays that express the spirit and need of a powerful Labor Movement.

REPORT OF SOCIALIST SINGING SOCIETY "ZARJA"

Betty Bogatay, delegate for the Socialist singing society Zarja of Cleveland, submitted the following report of their work and functions on the cultural field:

I bring to you greetings from Socialist singing society "Zarja" and I am proud to present to you their report.

Considering the "stiff" competition we have to deal with, I might say we are doing fairly well. Yearly we sponsor two major affairs, our annual spring concert and our fall concert, which is held every Thanksgiving day. At intervals we sponsor socials, which include amateur programs, affording any talent in our group a chance for expression. We also sponsor outings and picnics in conjunction with Branch 27. In our presentations of plays and operettas we endeavor to convey to our audience the spirit of the class struggle, familiarizing them with our Socialist propaganda. Our only regret is the scarcity of such material to be had for this use.

There is much enthusiasm and cooperation among our members. The youth element has become more active in Socialist "Zarja" and is doing fairly good work.

Though our membership has fallen away considerably, our active members are on the alert for any new talent.

In closing I wish to inform you that our coming fall concert, to be held on Thanksgiving day will mark "Zarja's" 20th anniversary. We are endeavoring to make this an exceptionally fine program and extend an invitation to all of you, with the sincere hope you will visit us. I'm sure your attendance will encourage us to do greater and better things in the future.

WHAT KIND OF TACTICS SHOULD BE USED TO GET THE YOUNGER GENERATION TO JOIN OUR ENGLISH SECTIONS?

For this topic Comrade Oscar B. Godina submits the following report:

Of course, you know the ideal way to make a Socialist. The child is taken while yet in the cradle. The mother teaches him that he is of the working class element which he repeats like a parrot. His brain, like wax, receives all these impressions without reacting. When he is about seven years old, he joins the Falcons. Later he becomes a member of the Y.P.S.L., and finally a member of the Socialist Party.

The parents should discuss the importance of a labor movement with their children at all times. The children hear propaganda on the radio, conversation on the street and in the schools that are contrary to our beliefs. The father and mother are forever present to combat this. It is paramount that the experiences of the folk should be related that such things as strikes are not like a baseball game. This always proves to be significant, for the parents words are good.

The young people's branch should be made up of sympathizers and ex-Falcons if possible because they are friends already. The strangers should be next enlisted. I speak this with a little bit of experience. A Slovene Comrade tried his best to organize a Socialist branch among people who were strangers to each other. It failed to succeed. Why are there no young people's branches in Hermine, Strabane, Springfield, Kansas, etc.? I wish the delegates from these districts would explain to us so that we may become acquainted with the situations present in these localities.

It is important that the functions of the branches be of social and practical significance. An outing should be conducted once a year by the branch. A debate of real value or if possible a series of lectures on labor topics should be arranged in the locality where the branch is situated. This really is a social as well as a practical function. The picnics and the dances sponsored should be made so that they earn an attractive profit, are aside from this. I believe if the profit is large enough from such affairs, the debate or lectures should be given free. I mean, do not advertise free and then pass the hat around to cover the expense. This antagonizes people. We must conduct our affairs in a business-like manner, giving the people the most for their money. The largest picnic I ever attended had 25,000 people present. It was given by the Milwaukee County Socialist Party. I believe it was big because the desire to come to it was created and we must do likewise. Socialism after all is the biggest business in the world, therefore we must learn if we do not know, to be the largest and the best business people.

In my exposition we must speak of practical discussions and actions between ourselves. One of the first things we should learn is what Ralph Emerson said: "All infractions of love and equity in our social relations are speedily punished. They are punished by fear. Whilst I stand in simple relations to my fellow man, I have no displeasure in meeting him. We meet as water meets water, or as two currents of air mix, with perfect diffusion and interpretation of nature. But as soon as there is any departure from simplicity and attempt at halfness, or good for me that is not good for him, my neighbor feels the wrong; he shrinks from him; his eyes no longer seek mine; there is war between us; there is hate in him and fear in me." In a few words, we must be friends to be comrades.

When we go to different towns where an affair is held, we should ferret out another out. Get acquainted and talk our problems over. Just to give you an illustration, I am anxious to meet Max Kumer and inquire on the Pennsylvania situation. I want to pat him on the back for he has done unusually good work on the Slavic League case of Pittsburgh, Pa.

At our meetings we should discuss Union Label Goods, the names of goods sold in our neighborhood that we can really buy, and Union activities in our vicinity or nation. Speak of things you can do and not of dreams. Socialist advertisers must be patronized so that we shall have friends also among small businessmen who will then be able to advertise in Proletarec and our other publications and thus support them. With more income we can reduce the price of the paper and make it even more interesting.

In politics we must, if possible, have a set-up that fits in with the city organization. Be a real political army in our ward, find out among your neighbors who are friendly to the movement. Make yourself the precinct captain and ferret out the votes that you can. If possible, let us have an affair so that funds may be raised to be thrown into the campaign. A house-to-house campaign of pluggers, etc. This is a phase we all know well but really do very little, in fact nil.

The most important part of this discussion is that we must always see that our organization is financially sound. No one desires to belong to an organization that is full of debts. Socialists must see to it that they are sound, for we are the biggest business in the world. We must be able to operate little ones.

Our local newspapers should carry news about us. Be sure to furnish news to them whenever possible. This will create public sentiment in our favor.

Prospecta is to be commended upon in that it has union cartoons on the last page. Pictures are the chief attraction. It is very important that Prospekt publishes in English our Socialist manifestos, so that we may have the public acquainted. Many do not know that the S.N.P.J. adopted its own manifesto of such type. Not to publish such announcements quite often I consider it a blunder on our part. A simple article in this week's Prospekt by Dr. J. J. Zavrtnik is very significant. It tells in English that the active men of our organization are Socialists and sympathizers.

Proletarec I believe should undertake the task of publishing the history of the Slovene Socialist movement in America in its weekly issues in English. You older comrades are saturated with experiences and are backed up with good reasons for being loyal to the movement, but the young people must receive these bulwarks too. Proletarec is just the medium. Come, bring enlightenment to today who just came from tomorrow.

I suggest that each Dom Library of America buy every once in a while a copy of English Socialist literature and induce people to read them. Get the librarian to tell the young people of these books, especially those who are interested in reading them.

A copy of Henderson's Case for Socialism is important. Make reading Socialist literature so cheap that even the beggar can afford to read it. It is our duty to sponsor as many of our affairs in our doms as possible. They are a cooperative form of Socialism. People must learn to be suc-

Photographed by Angeline Zaitz.

A group of youth delegates at the XI. regular JSF convention in Chicago. They are Rose Musich, Jean Rak, Betty Bogatz, Alice Artach, Ernestine Jugg, Helen Stainer (visitor), John Rak, Anton Kamniker, Lewis Korosec, Joseph Drasler, Estok Menton, and Louis Jartz. The convention picture is on page 9.

cessful cooperators. Doms should be made to pay us dividends not in dollars and cents, but afford meetings at cheap rates. An effort must be made to follow the Socialist slogan: "For Use and Not For Profit." Then you can always tell the public there is an idea of Socialism actually working and common people make it work, not professors or special business men.

The public already knows now what Shakespeare said: "He who owns the means whereby I live, owns me." But let us bring Light and Truth to the public in what Voltaire said: "The young are fortunate, for they will see many things."

Fraternal Organizations

Donald J. Lotrich submits a review of the relationship of fraternal lodge societies and the Labor movement and the role played therein by American-born Slovenes. His report is as follows:

THE ROLE PLAYED BY THE AMERICAN BORN SLOVENES IN LODGES OF FRATERNAL SOCIETIES AND IN THE LABOR MOVEMENT

You will readily agree with me that the title gives an exceedingly large and important assignment covering a wide range. There is, no doubt, much to be said on the diverse phases and activities of the rising young Yugoslav generation in America. It should be necessary to illuminate every angle of every worthwhile endeavor undertaken. It should be even more necessary to illuminate the dark and sinister avenues over which some of our young nationals condescend. It is the intention to point out the good with the evil roads, to give the danger signals, where necessary, and to command "A forward march" with the desire for truth and righteousness in the exposition. I only regret that numerous causes will necessarily curtail my exposition. And if I don't keep strictly to the subject it will be due to the importance of the references made.

The first question which must be answered and answered so that it is thoroughly understood by friend and foe alike, is, why do we interest ourselves in the work of our young generation in fraternal lodges and in the labor movement?

We want is understood that we have a very definite aim. Indeed, a noble purpose!

It has been, and still is, our mission in life to seek a more abundant life, more of the better and finer things, and the full fruit of our toil for ourselves and our posterity. We have come to realize and to know that there are two classes in this world, those who produce everything and those who produce nothing. We have come to know that those who produce everything get but a minute share of what they produce while those who produce nothing, get the great percentage of everything. We have become conscious of the fact that we are workers and that as workers we must unite and work and fight together, to improve our lot and to win our demands. In other words, we have become class conscious just as the so-called "social elite" is conscious that they belong to their class. We believe, we know, we swear that great injustices are perpetrated against us workers by the capitalist system of the class conscious "social elite" and we have, therefore, resolved to agitate, educate and organize to do away with this harsh, unjust system and replace it with a new social order, with a system which would do away with all the injustices, a system which would do away with the nonproducing leisure class, a system which will be based on cooperation, with a job for all able to work and the full returns of the day's labor to the workers. That's the aims of the comrades organized in the Yugoslav Socialist movement.

Engineers, scientists and machinists can produce an abundance for all of us today. No longer need we be without life's necessities. Yet, literally, millions are in poverty and want. Careful investigations and close scrutiny have proven this unquestionably. That's a crime of the highest degree pinned on the present capitalist economy and we declare war against it. The curse of unemployment is another black spot of the crime-ridden system and we will prosecute and persecute this system until all unemployment is abolished. And the curse of all curses are the hatreds engineered and engendered by the capitalist economy to cause blood shed and wars. If for no other reason, for that alone, we condemn this mad system to death and we shall fight it with all the means at our disposal until the banner of Socialism supplants the black flag of capitalist insecurity, fear, want, poverty, suffering, greed and war.

But what has all that got to do with the role of the American-born Slovenes in fraternal lodges? Just this! — Though fraternal societies and lodges are primarily founded to give financial aid to its needy members, working-class fraternal lodges and societies must not stop at that. They must have vision and foresight enough to reckon that many of the wrongs, sufferings, accidents, illnesses and what not, with which their laboring members are afflicted, are caused by the careless and wretched economic system. It is their sacred duty to demand the removal of such conditions and the causes which make such conditions.

How many poor Yugoslav workers met death through avoidable sickness or accident, in the desire of the system to exploit them through inadequate safety measures and facilities, we have no count of. How many more capitalism sent to their graves prematurely because of overwork, etc., in order to eke out an existence, can never be said.

But that isn't all! As grave as are these questions there is one that is infinitely more important. What's being done for those workers who still live? Are we using every influence we possibly can including the fraternal groups, to improve their lot?

One other question is pertinent. Perhaps, just the answer will suffice. The membership of our Yugoslav fraternal lodges and societies is made up exclusively of workers. We are primarily interested in reaching them to point out the road of freedom; how they can emancipate themselves from wage slavery, unemployment, capitalist war and all its attendant evils. That's why we, as Socialists, are interested in our fraternal societies and that should be the predominating spirit and interest of every comrade.

How much of this work has been done by the young generation? A number of intelligent young people in the various fraternal groups understand our mission. The great many of them, I am sorry to state, have been misled into believing that we desire their contacts for all other purposes but those mentioned here. This young generation has been neglected by their tutors. It is natural for them to seek the easiest road out of the problems, therefore. Be not surprised that they follow the preachers of false gospels, the ultratriotists and the 100 per centers. Be not surprised then, that they have been and still are so easily bluffed, misled and fooled by self-seeking demagogic individuals who use their graces for personal aggrandizement.

It is not at all surprising, therefore, that the great majority of American-born Yugoslavs care very little about our aims, our program, our purposes and our desires. They know little and care less about our noble mission.

I believe it can be stated that some of our influence has been deeply felt in the foremost Slovene Society, the Slovene National Benefit Society, our closest ally. A number of our comrades have worked strenuously to build up the English Lodge movement of this organization. They have taken on the great responsibility of steering their respective units into the progressive ranks and annexed sufficient confidences to retain their guiding positions. Particularly is this true in those communities where our Federation has English groups. But it is not necessarily true that our English groups are the guiding force behind all such progressive work as the fraternal units existed before our own did. It can safely be said that the Socialist ideals imbued into this society by the idealist founders, who were Socialists as they erected it, step by step, have been kept up in spite of this young generation rather than because of them. And this means, that we are soon to have a day of reckoning unless we become more careful, more alert and more willing to devote more time to this important problem. I hope, you comrades understand what is meant by that statement.

The S.N.P.J. would not be what it is today without the work of the Socialists and the Socialist spirit we put into it. Without us and without aims it would be just another insurance society which would have never attained its present goal and prominence. Every such fraternal group must have a reason for existing. The S.N.P.J. is so strong today because of the spirit and creed our comrades imbued into it and just as soon as you allow that spirit to die, the Society will begin to degenerate and disintegrate because there will be no more reason for the Society to exist as other insurance groups can adequately care for them. I speak these words primarily for the young people.

The picture, though not a bit promising, isn't completely lost. We still have a number of active comrades and friends throughout the major centers whom we must contact. The efforts of these young people must be coordinated and I suggest that the Executive Committee designate a committee whose duty it would be to issue a clear statement to contact the leaders and to draw up a plan for future work among the lodges.

Too often we are told that our comrades devote too much time working for fraternal groups. In many cases that is so, but how else can we merit the confidence of our groups unless we show with our ability and action that we are capable and that we can perform the work.

The real work for the young comrades is yet to come. I anticipate a great struggle because those who oppose us are aggressive and energetic and because of demagogism get a better hearing.

It will depend on our young comrades whether the S.N.P.J. retains its battle scarred traditions. It will also depend greatly on our comrades in official capacities to assist the efforts of retaining these traditions. There has been a serious lack of understanding and cooperation particularly during the past two years. That must not continue. As comrades we should have but one aim, one purpose. We can carry on the work of these fraternal groups and still promote our aims and retain our identity.

Comrades should not quarrel between themselves to give the onlookers bad impressions. If vital and urgent matters need attention, our comrades should form a definite policy beforehand and abide by the decision of the majority, otherwise exceedingly bad impressions are created.

There are only two roads for the young people to travel. Either they go with the trend collectivism and towards Socialism or they will find themselves engulfed in a reactionary league of would-be fascists.

We have a hard assignment so we urge for united cooperation of all our forces to thwart the present trend and gain for the workers new victories. No other field can offer us as much in returns as the fraternal field. We must go out to win them.

THE WORK OF J.S.F. AMONG CHILDREN

Mary Jugg for the Red Falcon organization reports as follows:

One of the things the convention in Cleveland two years ago considered at length was the problem of the younger generation. We can remember one after another favoring some type of club or class or Sunday school for the younger children.

From that suggestion and conviction of a need, we have, after two years established two groups of Red Falcons in the JSF—Chicago and Waukegan.

It is beside the point to repeat here the arguments in favor of children's groups or the need for them. Every comrade knows and recognizes them. Our task is only to discover the best way to combat it. Let us consider here only three points in connection with children's groups: 1) purpose, 2) experience with such groups, 3) what should be the nature of such organizations.

1. Purpose. It must be understood that any children's group we may organize can be only cultural and educational—a means for combating propaganda received elsewhere through every conceivable medium—the school, the radio, the magazines, the school textbooks, the movies, and Boy Scouts and Girl Scouts.

2. Experience in organization. We have had two years to observe the actual functioning of such groups. What is the result? What has been accomplished? Speaking for the Chicago group, I must say that the first year was rather indefinite. The children felt strange; they didn't know what to expect. If it was to be a school, they wouldn't be very enthusiastic about it, because they already had five days of it a week and the idea of 6 days was not enticing. If it would mean getting out of working at home, they would be all for it. Many joined without knowing whether they wanted to stay permanently or not. Many dropped because there was a misunderstanding between the families. Many times it would have been better to get the parents together and give them a few lessons before trying to teach "brotherhood" to the children. In Chicago, the children are scattered. Many of them come long distances and nearly all of them go to different schools. In Waukegan the situation is somewhat different.

Headquarters were also very important. It wasn't very pleasant to think of meeting in a basement which was usually dark on Saturday mornings, while the weather outside was pleasant, and when all kinds of commotion were certain to interrupt.

How to approach the organization of such a group was also a problem, because most of the children had already come well-instructed from home. It seems that each parent had coached his child what he had a right to expect. Some said their parents wanted them to learn Slovene, even though they themselves wouldn't hear of it. Other parents wanted it to be only a singing society, that is, about three-fourths of the girls were of this opinion; the boys wanted it to be a ball-team organization. Some of the girls wanted to learn sewing and stitching, still others wanted to learn music or declamations or be in plays. Parents who were branch members wanted the children to hear only about Socialism; other children had to drop immediately when the parents found out that politics were mentioned. How to coordinate all of these things in a period of one or two hours—one day a week—became the question. Above it all, let it be remembered that there was nothing compulsory to insure attendance. It wasn't like school where you must be there, and take what they give you.

What was the course of our own group? In the first place we tried almost every imaginable form of activity. Our general method has been this: A short meeting, conducted by the children themselves (this to instruct them in managing their own business), followed by a brief discussion on current or social problems, and then a period when the children do what they are most interested in. Last year we had a division of handiwork, which resulted in a fine exhibit held in the month of October. The children not only made things to exhibit and sell for a treasury with which to buy uniforms, but they went to the trouble of making elaborate decorations of the place where it was to be held. This they did with the idea of making as pleasant an evening as possible for the social that was to be held in connection with it. Much to their disappointment, however, the response was not what they had anticipated. The branch members as a whole took no interest in it. The attendance was bad, consisting only of the standbys who always attend, and even those who came looked upon it as a "children's affair." Criticism on this point cannot be too pointed. Somehow it cast the impression that we are all very good talkers, sympathetic with the idea, very strongly "for" children's organizations, but when it comes to the genuine enthusiasm that should be given as the real support for such an undertaking, we fail. Before we will be able to boast about any progress with this idea, we, the adults, will first of all have to be educated to realize that children are a positive drawing card. All of you who come from smaller cities and towns know that the school is always the center of interest and activity in the whole community, and most often, it sponsors the only activity in the whole town.

But we have not yet accustomed ourselves to attach much importance to arouse interest in children's programs. For example: For the first of May, I suggested an all-children's program which was to call for cooperation of all the children's groups in this city and Waukegan. Plans were begun in the early part of January, immediately after the December SNPJ Federation program. At first, the suggestion was not considered very seriously by our comrades, but as the time drew near, they decided that such a thing should not be, because it would take away from the "dignity" of the occasion. What was there to prevent a speaker or even two from being included in the program to bring out the significance of May Day? As it was, the program was still an all-Falcon one with the exception of "Sava", but it carried the label of "variety program", a thing which in itself is reason enough for most people to stay away. Somehow we have got into the habit of whipping together an audience, and even torturing them for three hours or more with something that has no unity or coherence and make them believe they should like it because they got "variety."

I am also reminded of the lukewarm manner in which the performance was received. In all fairness to the children, it must be said that they performed well. Certainly after some of the things we see that we dare to tag "izborna", such a presentation demanded a more thorough recognition than was accorded it. Yet one of our most active comrades found more joy in devoting a good column-and-a-half in telling how they joked with each other as they paraded in the rain and

how they were buying raincoats than in giving rightful recognition to our own children's group. Don't misunderstand me, I don't mean giving loads of praise to individual members. They are all instructed not to expect it. But older comrades have not given the same help and cooperation in sponsoring such affairs to assure large audiences as any other function of the Branch.

So much for the listless attitude of the majority of our own members. Now as to other visible activities of this group. Mainly, of course, they have participated in programs. These it is unnecessary to enumerate, since it would take a review of almost all of the functions the Branch has sponsored in the last two years. If you are interested in following up the details, you may have referred to the Falcon column, which has been running in Proletarec since the first of January (1936).

3. Nature of children's organizations. Any children's organization should mean not only a political school, but also a center for other activities of the child. It should be the one place to which he should like to go, because he has no rules as in school, he is free to move, to speak what he wishes, he doesn't have to memorize anything, and he finds others there who enjoy the same things as he. Socialism should mean a better way of living here and now, and just as much of that as we can afford for the children, just so much will they be drawn to us. For that reason, it is well that we cater to many of their interests. The rules of Socialism can be stressed even in playing games.

Children should be taught art. I don't mean by this learning to sketch, or paint, or draw. I mean to develop artistic appreciation. This cannot be overemphasized. They may get a certain amount of it in school, but it needs to be repeated and repeated. Art is learning to put yourself in somebody else's shoes, and seeing the world as that person sees it. It is not preaching. How else can we develop brotherhood? How else can we develop the urge to bring about a change in the world about us? I heard an authority on acting say recently: "No acting is really acting unless it moves you to a point where you want to get out and do something about the way things are in this world; no music, no painting is of any value unless it moves you; no speech has any meaning unless it is able to reach your heart-strings and make you see the world through someone else's eyes and move you to action." Is not this propaganda?

And so to conclude this point, let it be said, that any children's organization must be a center where the child who is denied certain privileges may obtain them and where other more fortunate children may be taught class-consciousness by learning to see the world through other people's eyes.

From the very first I felt that this was the duty of the national office, and to be quite truthful almost as much time was spent attending meetings and group discussions at the downtown office as with our own group. Two national secretaries have been installed and have gone in the short period of not quite two years. One of them in particular admitted his inefficiency only after he had left. The newly-elected one (of whom they tell us that "no one knows anything much about") took office but a few weeks ago, and his accomplishments remain to be seen.

Some weeks ago when I first noticed that a report on the Falcons was to be given, I was about to suggest that our JSF establish such a center. Having Proletarec as a medium, this would have been possible. It could have supplied itself with material, and made it available to different groups in much the same way as the educational bureau now functions. It could have encouraged the organization of such groups in all of the various branches.

(In reference to the above report, John Rak, secretary of branch No. 1 issues a statement which is published on page 5.)

RESOLUTIONS

Due to lack of time the convention referred a number of resolutions to the JSF executive committee for approval, among them the following was adopted:

RESOLUTION ON YOUTH

The JSF recognizes the vital importance of spreading socialist philosophy and ideals among youth upon whose shoulders will fall the tremendous task and responsibility of remaking this sordid world of greed, insecurity and exploitation. The JSF further recognizes its own special duty for gaining converts to socialism and labor movement in general among the American-born Slovene youth. In order to help more effectively the common people in their day to day struggles for the betterment of their own life and hasten the final emancipation of the working class, the Eleventh Convention of the JSF therefore directs its executive committee to do all in its power for gaining converts to Socialism among our younger generation. And in order to best promote this end, this Convention further instructs the executive committee to set up a youth committee which shall guide and carry on this work.

Is your lodge a member of the Educational Bureau? If not, write to our headquarters for information and become affiliated.

Join your nearest JSZ branch. Organize a youth section in your district. Subscribe to Proletarec. Distribute it among your friends.

IS THIS THE JOB OF POLITICS?

